POSAVSKI MUZEJ BREŽICE

LETNO POROČILO ZA LETO 2025

Posavski muzej Brežice
Cesta prvih borcev 1
8250 Brežice

Gradivo pripravili: Sodelavci Posavskega muzeja Brežice
Uredili in pripravili: Alenka Černelič Krošelj, direktorica, Boštjan Kolar, koordinator in organizator kulturnih programov in Andrej Ivanšek, muzejski vodnik.

Februar 2026

Potrjeno na svetu zavoda: 18. 2. 2026

KAZALO

Poslovno poročilo ... 4

I. Splošni del – podatki ... 4

1. Podatki o javnem zavodu – Posavski muzej Brežice ... 4

1.1 Podatki ... 4

1.2 Ustanovitveni akt ... 4

1.3 Organi javnega zavoda ... 4

1.4 Lokacije, na katerih deluje muzej ... 5

1.5 Kratek opis razvoja Posavskega muzeja Brežice ... 5

1.6 Predstavitev dejavnosti in poudarki leta 2025 ... 6

1.7 Organizacijska struktura ... 9

1.8 Zaposleni v muzeju v letu 2025 ... 10

II. Posebni del ... 14

1. Vsebinsko poročilo o izvedbi programov ... 14

I. Muzejsko gradivo ... 14

Sklop I. ... 14

I. / 1. Muzejsko gradivo: uvodna beseda (pojasnila) ... 14

I. / 2. Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ... 14

I. / 3. Evidentiranje in dokumentiranje – akcesija ... 16

I. / 4. Inventariziranje in vrednotenje ... 17

I. / 5. Digitalizacija ... 18

I. / 6. Inventura – popis muzejskih predmetov ... 19

I. / 7. Objave muzejskih predmetov na spletu, Facebook strani in Instagram profilu ... 19

I. / 8. Proučevanje ter priprave na razstave ter druge predstavitve ... 20

I. / 9. Konserviranje in restavriranje ... 20

I. / 10. Strokovno izobraževanje ... 23

I. / 11. Strokovna knjižnica ... 24

I. / 12. Nesnovna kulturna dediščina ... 25

II. Posredovanje muzejskega gradiva ... 27

Sklop II ... 27

II. / 1. Razstave ... 27

II. / 2. Projekti ... 40

II. / 3. Vodovodni stolp Brežice ... 50

II. / 4. Medinstitucionalni projekti ... 51

II. / 5. Predmeti Posavskega muzeja Brežice na razstavah v drugih ustanovah ... 56

II. / 6. Predmeti in fotografije Posavskega muzeja Brežice, objavljeni v publikacijah ... 57

II. / 7. Izposojeni predmeti drugih na razstavah Posavskega muzeja Brežice ... 57

II. / 8. Izdajateljska dejavnost ... 57

II. / 9. Pedagoški in andragoški programi ter programi za ranljive skupine ... 58

II. / 10. Obiskovalci muzeja 61
II. / 11. Muzejska trgovina 72
II. / 12. Posredovanje informacij o kulturni dediščini 73
II. / 13. Objave strokovnih sodelavcev, članki, prispevki, besedila ipd. 74
II. / 14. Prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predavanja, vodenje ekskurzij ipd. 74
II. / 15. Obveščanje javnosti – načini komunikacije 74
II. / 16. Programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami 81
III. Odkupi predmetov kulturne dediščine 84
Sklop III. 84
IV. Povezovanje kulture, izobraževanja, znanosti, gospodarstva in turizma 85
V. Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih 89
V. / 1. Zakonske in druge pravne podlage 89
V. / 2. Dolgoročni cilji 90
V. / 3. Letni cilji 90
V. / 4. Ocena uspeha 91
V. / 5. Morebitne nepričakovane posledice 94
V. / 6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev 94
V. / 7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja 94
V. / 8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora 94
V. / 9. Pojasnila k nedoseženim ciljem 95
V. / 10. Ocena učinkov poslovanja na druga področja 95
V. / 11. Druga pojasnila 95
V. / 12. Zaključek 97
Seznam in kazalo tabel in grafikonov 97

Poslovno poročilo

I. Splošni del – podatki

1. Podatki o javnem zavodu – Posavski muzej Brežice

1.1 Podatki

Posavski muzej Brežice
Cesta prvih borcev 1
8250 Brežice

Direktorica (mandat od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2028): Alenka Černelič Krošelj.

Posavski muzej Brežice spada med določene uporabnike enotnega kontnega načrta po 15. členu Zakona o računovodstvu in je kot posredni proračunski uporabnik, določen s Pravilnikom o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskega proračuna pod šifro 37559.
Matična številka: 5051797000
Davčna številka: 90721179
Posavski muzej Brežice je z odločbo DT 3842-594/2024-3 z dnem 24. 1. 2024 identificiran za namene DDV pod identifikacijsko številko SI90721179 za PE Kavarna Vodovodni stolp, za katero vodimo ločeno knjigo prejetih in izdanih računov.

Šifra dejavnosti: 91.020
Podračun UJP Novo mesto: SI56 0120 9603 0375 567

Telefon: + 386 7 466 05 11, + 386 7 466 05 17
Elektronska pošta: uprava@pmb.si
Spletna stran: www.pmb.si

Status: Javni zavod s pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev štev.: 621-10/2025-3340-4, 22. 1. 2026 (novo oziroma skladno z zakonodajo obnovljeno – potrjeno pooblastilo).

Ustanoviteljice: Občina Brežice, Občina Kostanjevica na Krki, Mestna občina Krško in Občina Sevnica.

1.2 Ustanovitveni akt

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 93/20 z dne 3. 7. 2020).
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 43/2014 z dne 13. 6. 2014).

1.3 Organi javnega zavoda

Vodenje zavoda: direktorica Alenka Černelič Krošelj
mandat od 1. 7. 2023 do 30. 6. 2028

Svet javnega zavoda
mandat: od 22. 2. 2023 do 21. 2. 2028
predsednica: Sonja Levičar, predstavnica zainteresirane javnosti
člani: Stefan Iljaž, Ana Kalin, predstavnika Občine Brežice; Hrvoje Petković, predstavnik Mestne občine Krško; Goran Milovanović, predstavnik Občine Kostanjevica na Krki; Robert Kaše, predstavnik Občine Sevnica in Mihaela Kovačič, predstavnica zaposlenih.
Svet javnega zavoda se je v letu 2025 sestal na treh rednih in dveh korespondenčnih sejah.

Strokovni svet: Posavski muzej Brežice nima imenovanega strokovnega sveta. Skladno z določili 43. člena ZUJIK-a (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18) ima zavod z manj kot dvajsetimi zaposlenimi direktorja in svet, ne pa tudi strokovnega sveta.

1.4 Lokacije, na katerih deluje muzej

Tabela 1: Lokacije, na katerih deluje muzej

Stavba	Naslov	Lastnik stavbe	Razmerje*
GRAD BREŽICE s pripadajočim zemljiščem	Cesta prvih borcev 1, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
STARI DIJAŠKI DOM	Trg Jožeta Toporišiča 2, 8250 Brežice	Občina Brežice	N
PARKIRNO MESTO v Poslovnem centru GASA	Cesta prvih borcev 24a, 8250 Brežice	Skala d.o.o., Brežice	N
Vodovodni stolp Brežice	Bizeljska cesta 4, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
Center za obiskovalce Vodovodni stolp	Bizeljska cesta 4 / Ulica stare pravde 30, 8250 Brežice	Občina Brežice	U
Depo**	Cesta bratov Milavcev 4a, 8250 Brežice	Fomes gradbeništvo d.o.o.	N

* Razmerje do lastnika: N – muzej je najemnik in plačuje najemnino, U – muzej je uporabnik prostorov (in zanje ne plačuje najemnine), P – pogodbeno upravljanje (muzej ima z lastnikom sklenjeno pogodbo o upravljanju).
**Januarja 2025 je bilo v celoti prevzeto 475 m2.

1.5 Kratek opis razvoja Posavskega muzeja Brežice

Muzej je bil ustanovljen 26. junija 1949, ko je ustanoviteljske pravice in obveznosti financiranja prevzel Okrajni ljudski odbor Krško. Leta 1958 je prešel muzej iz pristojnosti Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto v pristojnost Skupščine občine Brežice, ki je prevzela tako ustanoviteljske pravice kot obveznosti financiranja. Prvi statut muzeja je bil sprejet 26. junija 1958. V register muzejskih zbirk pri Svetu za kulturo in prosveto Ljudske republike Slovenije je bil vpisan 30. avgusta 1961. Po sprejetju Zakona o varstvu naravne in kulturne dediščine so v letu 1982 skupščine občin Brežice, Krško in Sevnica sprejele odločbe o ustanovitvi muzeja (Odločba o ustanovitvi Posavskega muzeja v Brežicah št. 022-9/82 z dne 21. 10. 1982 in Odločba o ustanovitvi Posavskega muzeja v Brežicah št. 022-15/82-1 z dne 3. 11. 1982). Na podlagi Zakona o uresničevanju javnega interesa na področju kulture (Uradni list RS, št. 75/94) so občinski sveti občin Brežic, Krško in Sevnica sprejeli Odlok o ustanovitvi Posavskega muzeja Brežice (Uradni list RS, št. 7/98 z dne 30. 1. 1998). Z Odlokom o

spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 68 z dne 7. 9. 2012) je ustanoviteljica muzeja postala še občina Kostanjevica na Krki.
Leta 2014 je bil sprejet Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS št. 43/2014 z dne 13. 6. 2014).
Nov Odlok o ustanovitvi Posavskega muzeja Brežice je bil sprejet leta 2020 (Uradni list RS, št. 93/20 z dne 3. 7. 2020).

Brežiški grad je bil zgrajen po požigu prejšnje zgradbe v vseslovenskem kmečkem uporu leta 1515 in je bil grajen skozi celotno 16. stoletja. Grad je lep primer utrjene renesančne grajske arhitekture v ravnini. Ima status kulturnega spomenika državnega pomena. Dvoramno stopnišče, kapela in Viteška dvorana so poslikani, slednja je največji in v celoti poslikan necerkveni prostor v Sloveniji in je edinstveni primer baročnega posvetnega stenskega slikarstva na Slovenskem. V tem reprezentančnem rezidenčnem gradu od leta 1949 s svojimi bogatimi zbirkami domuje Posavski muzej Brežice, ki je kompleksno urejen in predstavlja dediščino Posavja od najstarejših dni do danes.

S prenovo leta 2022 je muzej prevzel v upravljanje Vodovodni stolp, ki je ena najvidnejših znamenitosti in simbol mesta Brežice ter kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega in tehničnega spomenika. Muzej je v stolp umestil razstavne in izkustvene vsebine ter od odprtja skrbi za odprtost in vodene oglede. V letu 2023 je muzej v upravljanje prevzel še objekt ob Vodovodnem stolpu, ki s Centrom za obiskovalce (vstopnina s trgovino lokalnih izdelkov, TIC in kavarna) omogoča dostopnost Vodovodnega stolpa ter predstavlja dodatno ponudbo za raznovrstne obiskovalce in uporabnike.
Z zaupanim upravljanjem Vodovodnega stolpa in Centra za obiskovalce se je razširila tudi dejavnost PMB, ki je skladna z opredeljenimi dejavnostmi v odloku o ustanovitvi.
Konec leta 2024 je muzej pridobil del novih depojskih prostorov, za katere plačuje najemnino in kjer je v letu 2025 zagotovil optimalne pogoje za shranjevanje muzealij, kar bo zmanjšalo potrebo po pogostih restavratorskih posegih ter dolgoročno doprineslo k ohranjanju kulturne dediščine in okolja.

1.6 Predstavitev dejavnosti in poudarki leta 2025

Posavski muzej Brežice je pooblaščen za celostno varstvo premične kulturne dediščine Posavja. Njegovo poslanstvo je izvajanje muzejskih dejavnosti, opredeljenih kot javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine na območju Posavja. Deluje na področjih umetnostne zgodovine, umetnostne obrti in likovne umetnosti, zgodovine, arheologije, etnologije, konserviranja in restavriranja. Pomembno področje je upravljanje in skrb za nepremično dediščino.
Poslanstvo muzeja je celovita muzejska dejavnost, ki obsega evidentiranje, zbiranje, raziskovanje, dokumentiranje, varovanje, izobraževanje in različne oblike predstavljanja vseh vrst snovne in nesnovne kulturne dediščine, ki so jo od prve naselitve do danes ustvarili prebivalci na območju današnjega Posavja. V njej so prepleteni kulturni vplivi sosednjih pokrajin in držav ter enkratna ustvarjalnost, ki izvira iz etnične, nacionalne in verske raznolikosti, kakor se je le-ta oblikovala skozi stoletja v današnji čas.

Stalne razstave v matični hiši – v gradu Brežice:

- <u>arheološki razstavi:</u>
  - Tisočletja posavskih gričev in ravnic;
  - Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah;
- <u>etnološka razstava;</u>
- <u>zgodovinske razstave:</u>

    - PUNTARIJA, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju in Dediščina posavskih protestantov;
    - Bürger–mestjan–meščan;
    - Razstava novejše zgodovine Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1990;
- umetnostnozgodovinske razstave:
    - Sledi posvetne dediščine Posavja od 17. do 19. stoletja;
    - Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja;
- Večzvrstna razstava Harmonija štirih elementov
- Muzejski donatorji – ožilje muzeja
- Viteška dvorana in
- kapela sv. Križa ter stopnišče.

Stalne razstave in vsebine v Vodovodnem stolpu:

- Dve tisočletji oskrbe z vodo;
- Preskrba in oskrba z vodo ter razglednice Brežic z vodovodnim stolpom in digitalna razstava Ženske nosijo vodo, Zgodbe iz slovenskih muzejev;
- Gradnja vodovodnega stolpa ter vodovodni stolpi po svetu, zgrajeni leta 1914;
- Prenova Vodovodnega stolpa in interaktivno-didaktični prikaz delovanja vodovodnega stolpa – v sodelovanju s Hišo eksperimentov Ljubljana;
- Virtualizacija Vodovodnega stolpa;
- Turistične in promocijske vsebine destinacije Brežice, ki jih pripravljamo v sodelovanju z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladinske dejavnosti Brežice.

Digitalna razstava: 21 najsvetlejših zvezd posavske dediščine za 21. stoletje, https://www.pmb.si/21-muzejskih-zvezd
Spletna zbirka: Umetniška dela Franja Stiplovška, https://www.pmb.si/spletne-zbirke/umetniska-dela-franja-stiplovska
Spletna razstava **Zemljevid Krškega okraja**, od 2. 6. 2024, dostopno na: https://www.pmb.si/spletne-zbirke/zemljevid-krskega-okraja.

Novo:

Interpretacija vsebin poslikav Viteške dvorane – nova interaktivna digitalna predstavitev in aplikacija (prenova digitalnih vsebin o Viteški dvorani)
V letu posvečenem baroku, smo v PMB želeli prenoviti in posodobiti digitalne vsebine o Viteški dvorani, ki so bile obiskovalcem na voljo od leta 2015. V prenovljene vsebine smo vključili najnovejša dognanja o ikonografskih motivih v Viteški dvorani, splošne podatke o dvorani, njeni prenovi, zgodovini in konservatorsko-restavratorskih posegih.
V sodelovanju s podjetjem Promovizija, vizualna komunikacija Robert Sajovec, s. p. smo v digitalno aplikacijo vključili virtualni sprehod po dvorani, obogaten s fotografijami in pojasnili izbranih prizorov. Obiskovalci lahko z aplikacijo tudi preko iger spoznajo Viteško dvorano. Aplikacija, ki jo je programiralo podjetje Računalniške storitve Nejc Mlakar, s. p., je v slovenskem jeziku v Viteški dvorani na voljo od 14. 10. 2025.
Besedila so bili jezikovna pregledana (izvedba mag. Mateja Jankovič Čurič). V oktobru 2025 je bil vsebinski del besedil preveden v angleški jezik (prevodi Mateja Žuraj).
Strojno opremo za izvedbo digitalne predstavitve je priskrbelo podjetje Teksel d.o.o.
V novembru in decembru smo v aplikacijo umeščali določila za GDPR in angleški prevod.

Digitalni projekt: Iskanje grajskega zaklada preko spletne aplikacije podjetja Naratour
V sodelovanju s podjetjem Naratour iz Reke od maja 2025 obiskovalcem omogočamo interaktivni ogled muzeja skozi iskanje grajskega zaklada. Obiskovalci s pomočjo dvojezične (slovensko-angleško)

spletne aplikacije spoznavajo dediščino Posavja in se zabavajo ob reševanju ugank, povezanih z izbranimi muzejskimi predmeti. Med njimi je tudi zemljevid, ki ga je leta 1959 naslikal Franjo Stiplovšek (1898–1963), in prikazuje območje hrvaško-slovenskega kmečkega upora 1573 ter dela dveh najpomembnejših baročnih umetnikov, Valentina Metzingerja (1699–1759) in Andreja Janeza Herrleina (1738–1817), ki so med drugim bogatila tudi cerkev sv. Duha v Krškem.

Stalne razstave izven muzeja:

- Stalna zbirka Rudija Stoparja »Ogled«, Grad Sevnica, od leta 2011.
- Stalna razstava Kozjanski partizanski odred, Dom krajanov Sromlje, od 27. aprila 2014, dopolnitve 2015, 2016 in 2023.
- Pod Bočjem smo doma, Osnovna šola Podbočje, od septembra 2017.
- Ulična razstava Rečni promet po Savi pri Brežicah; Kólnarji – lovilci in nabiralci premoga iz reke Save, Most na sotočju Save in Krke, Kranjsko-štajerska deželna meja, plato pri Hidroelektrarni Brežice, od septembra 2017.
- Ulična razstava Po Brežicah Brežice, ob Prešernovi ulici v Brežicah, od 23. oktobra 2018.
- Spominska hiša bl. Lojzeta Grozdeta v Gornjih Impoljah, od junija 2018.
- Stražni stolp Črneča vas v Kostanjevici na Krki, od junija 2018.
- Arheološka razstava Preteklost, ki jo skriva zemlja. Arheološke raziskave na območju osnovne šole v Dobovi, OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova, od 4. 6. 2019.
- Po sledeh obrtništva v Sevnici od sredine 19. do sredine 20. stoletja, Spodnji grad, Glavni trg, Sevnica, od septembra 2020.
- Ribiške zgodbe (del projekta Ribe in narava), Tončkov dom na Lisci, od oktobra 2020.
- Posavje – sadjarski raj, Banova domačija Artiče, sodelovanje s KS Artiče, Sadjarskim društvom, Občino Brežice, od maja 2022.
- Brivsko-frizerski salon Kreutz, Sevnica, sodelovanje z Občino Sevnico in KŠTM Sevnica, od septembra 2022.
- Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971), stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, sodelovanje z Občino Kostanjevica na Krki, od oktobra 2022.
- Po stopinjah ajdov. Utrjena višinska naselbina na Ajdovskem gradcu nad Vranjem pri Sevnici, grad Sevnica, od decembra 2022.
- Skupnostna razstava ČRNÉTJANI IN ČRNÉTJA VAS: skupaj držijo kakor veriga, stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, sodelovanje z Občino Kostanjevica na Krki, od 14. junija 2025.

Večletni razstavni programski cikli:

1. Pet čutov: okus, tip, vonj, vid in sluh. Pričetek 2021, predviden zaključek 2028.

V letu 2025 je program sledil načrtu, s prilagoditvami in spremembami skozi leto, ki izhajajo iz kadrovskih, prostorskih in finančnih okoliščin.

Ključni poudarki, ki opredeljujejo leto 2025:

1. Soorganizacija obeležitve vseslovenskega projekta Barok v Sloveniji z razstavami, simpozijem in spremljevalnimi programi z namenom predstavitve najpomembnejših baročnih stvaritev
2. Nadaljevanje pestrega obrazstavnega programa projekta: **Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe** in decembra 2025 zaključek – pomembna vsebinska obogatitev programov in je del prizadevanj muzeja, da omogoča prostor za mlade umetnike iz Posavja.
3. Projekt **Znameniti Posavke in Posavci,** ki ga izvajamo s podporo Mestne občine Krško, soustanoviteljice muzeja, ter skladno s projektom Banova domačija, ki vključuje igranje in predstavljanje pomembnih zgodovinskih likov Posavja v interpretaciji ljubiteljskih igralk in igralcev na raznovrstnih dogodkih in prireditvah muzeja, po Posavju in izven.
4. Občasne razstave.

5. Nadaljevanje projekta **Raziskovanje Posavja** ter drugih programov z različnimi soustvarjalci.
6. Nadaljevanje mesečnega programa **Prva nedelja v muzeju**, namenjenega različnim sodelovanjem ter izpolnjevanja obveznosti v različnih projektih.
7. Pester in prilagojen obrazstavni program in promocija.
8. Izvajanje projektov Interwine, 4EUCrafst idr.
9. Vključevanje v prostor – kulturno krajino tudi fizično – z uličnimi razstavami ter programi »na terenu«.
10. Priprava in potrditev **Strateškega načrta PMB za obdobje 2025 do 2029**.
11. Januarja 2025 pridobljeni **novi depojski prostori,** za katere muzej plačuje najemnino. Podpisali smo pogodbo o najemu za 5 let, in sicer za 475 m2, kar reši le del problema, saj bi potrebovali vsaj 1000 m2 prostora z višino dveh nadstropij. Prostori so blizu sedeža muzeja, možna je dobra in racionalna ureditev, najemodajalec je uredil prostor v sodelovanju s PMB in zahtevami KR delavnice. Sodelavci KR delavnice in vse kustosinje, delno pa tudi drugi sodelavci bodo vpeti v kakovostno izvajanje prenosa predmetov iz »depoja Dijaški dom« v nov depo. Prenos se je pričel v letu 2025, ko je načrtovan nakup nujne opreme za kakovostno organizacijo depoja.

Projekti:
Muzej je v letu 2025 nadaljeval z izvajanjem aktivnosti projekta **InterWine, Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije (SIHR00295)**, trajanje projekta: 1. 8. 2024–31. 1. 2027, vodilni partner: **Turistička zajednica Zagrebačke županije**, partnerji: **Posavski muzej Brežice, ZPTM Brežice, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Grad Velika Gorica, Občina Pušća in Obrtničko učilište**. Vir financiranja: **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR).**
Januarja 2025 je bil v sklopu Interreg programa Slovenija – Hrvaška 2021–2027, razpis za projekte manjšega obsega, odobren in v letu 2025 izveden projekt **Prepletene pridne roke,** akronim projekta: **EU4Crafts,** trajanje projekta: 1. 4. 2025–31. 10. 2025, partnerja projekta: **Dvor Trakošćan** in **Posavski muzej Brežice.** Vir financiranja: **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR).**
Leta 2025 je muzej začel z izvajanjem projekta **Črno-bela harmonija s Krškega polja**, trajanje projekta: 1. 8. 2025–30. 4. 2027, vodilni partner: **Društvo rejcev krškopoljskih prašičev**, partnerji: **Posavski muzej Brežice, Kunst 1966, Gostilna d.o.o. in Mestna občina Krško**. Vir financiranja: **Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP).**

V poročilo so pri pomembnih in ključnih podatkih o delu PMB vključene primerjave realizacije večinoma za zadnja tri leta, torej od 2023 do 2025.
Podrobnejše priloge, ki vsebujejo natančne podatke in sezname so na voljo v arhivu Posavskega muzeja Brežice.

1.7 Organizacijska struktura

Poslovno dejavnost opravljajo direktorica, računovodkinja, ki opravlja naloge upravne in finančne službe, pri čemer od 1. 3. 2021 sodeluje tudi poslovna sekretarka ter od leta 2024 strokovna sodelavka, dve osebi sta izvajali naloge tehnične službe, pri čemer je bilo več sprememb, opisanih v obrazložitvi. Zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti računovodkinje je bila izvedena delna nadomestna zaposlitev (od 1. 7. 2023).
Strokovno dejavnost so v kustodiatu opravljale štiri kustosinje: muzejska svetovalka, višja kustosinja in dve kustosinji.
Nekaj kadrovskih sprememb je bilo v službi za komuniciranje in izobraževanje in v konservatorsko restavratorski službi. V službo za komuniciranje in izobraževanje so bili vključeni 3 koordinatorji in organizatorji kulturnih programov (ena oseba opravlja dela na projektu), 1 kustos pedagog, 1

muzejska sodelavka, 2 muzejska vodnika in 2 muzejski tehnici. V konservatorsko-restavratorski službi: konservatorsko-restavratorski sodelavec in dve konservatorki-restavratorki.

Organigram

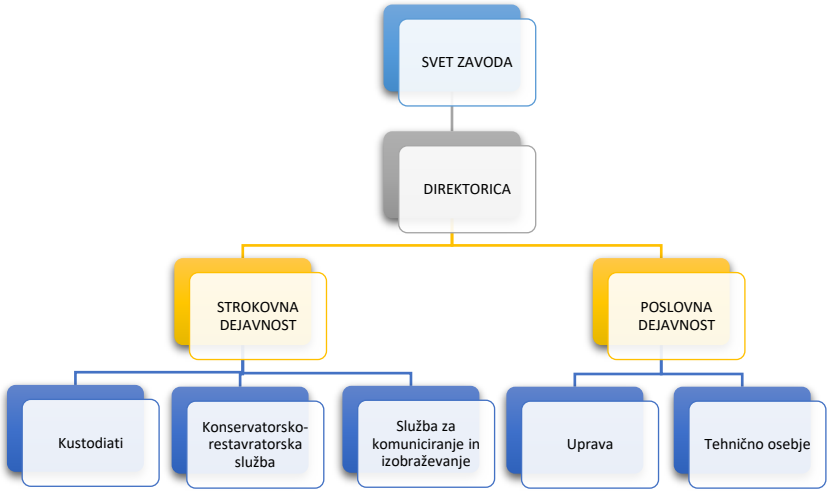

1.8 Zaposleni v muzeju v letu 2025

Tabela 2: Zaposleni, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, stanje 31. 12. 2025 in spremembe skozi leto – 12 delovnih mest

Št.	Ime, priimek	Izobrazba Delovno mesto Strokovni naziv	V muzeju od—do Vrsta zaposlitve
1.	Alenka Černelič Krošelj	Prof. umetnostne zgodovine in univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja Direktorica Muzejska svetovalka	Od 30. 6. 2014, mandat; 1. 7. 2023–30. 6. 2028
2.	Stanka Glogovič	Univ. dipl. etnologinja in kulturna antropologinja, prof. zgodovine kustosinja	1. 10. 2018– nedoločen čas
3.	Jelena Kostevc	Diplomirana ekonomistka Računovodkinja	7. 8. 2006– nedoločen čas 8 ur; 1. 9. 2024– nedoločen čas 6 ur, odločba ZPIZ
	Ana Selan	Diplomantka športnega treniranja Računovodkinja*	1. 7.–30. 9. 2023, 4 ure/dan, 1. 10. 2023–31. 12. 2024 6 ur/dan, določen čas; od 1.2. 2025 strokovna sodelavka, nedoločen čas, porodniška od 14. 7. 2025 – 13. 7. 2026

	Liljana Omerzu	Univerzitetni diplomirani inženir tekstilstva Strokovni sodelavec VII/2**	Nadomeščanje porodniške od 1. 7. 2025 dalje
4.	Mihaela Kovačič	Univ. dipl. zgodovinarka Kustosinja	1. 6. 2021 – nedoločen čas
5.	Boštjan Kolar	Univ. dipl. geograf Koordinator in organizator kulturnih programov	1. 9. 2024– nedoločen čas
6.	Jana Puhar	Univ. dipl. arheologinja Kustosinja Muzejska svetovalka	4. 1. 2011– nedoločen čas
7.	Andrejka Vabič Nose	Profesorica umetnostne zgodovine in univerzitetna diplomirana sinologinja Višja kustosinja	19. 2. 2024– nedoločen čas
8.	Nives Slemenšek	Akademska restavratorka Konservatorka-restavratorka	1. 3. 2019— nedoločen čas
9.	Mag. Petra Štalekar Devčić …… Domen Gostiša …… Nadja Bostič	Univ. dipl. pedagoginja in prof. slovenščine, mag. slovenistike Kustosinja pedagoginja Kustosinja …… Magister umetnostne zgodovine Kustos pedagog kustos …… Diplomirana japonologinja Muzejski sodelavec	1. 4. 2011– zaposlitev. 26. 5. 2012–31. 7. 2015 – mirovalna pravica MZZ. 1. 8. 2017 – 31. 7. 2021 ter 1. 8. 2021— 31. 12. 2025: mirovalna pravica MZZ …… 1. 8. 2024 – 31. 1. 2025 določen čas, nadomeščanje …… 1.2. – 31. 12.2025
10.	Natalija Zajc	Gimnazijski maturant Muzejska tehnica	1. 1. 2021 – nedoločen čas
11.	Pika Škerlj	Magistrica konservatorstva - restavratorstva Konservator restavrator	1. 6. 2024 – 31. 12. 2025, določen čas do opravljenega strokovnega izpita
12.	Anton Hribar	Samostojni strokovni sodelavec	1.8. - 30. 9. 2025 strokovni sodelavec VII/1; 1.10.- 30. 9. 2026 samostojni strokovni sodelavec VII/1

*Nadomeščanje bolniške odsotnosti računovodkinje. Absolventka ekonomije; od 11. 3. 2025 do nastopa 14. 7. 2025

**Nadomeščanje porodniške od 14. 7. 2025 dalje.

Tabela 3: Zaposleni, ki jih financira ali pa sofinancira Občina Brežice ter različni projekti, gibanje v letu 2025 in stanje na dan 31. 12. 2025

Št.	Ime, priimek	Izobrazba Delovno mesto Strokovni naziv	V muzeju od—do Vrsta zaposlitve
1.	Nataša Bogovič	Dipl. ekonomistka Poslovni sekretar	1. 3. 2021– določen čas, 4 ure / dan 1. 1.2024 – nedoločen čas 4 ure / dan
2.	Andrej Ivanšek	Gimnazijski maturant Muzejski vodnik …….. Vodja V	1. 1. 2021 – 31. 12. 2022 določen čas, 1. 1. 2023– nedoločen čas …… Od 1. 5. 2025 dalje, nedoločen čas
3.	Jana Rožman	Umetniška graverka – oblikovalka kovin Oskrbnica IV. ……. Muzejska tehnica …….. Oskrbnik V	1. 1. 2021—31.Od 1. 5. 2025 dalje, 12. 2022, 6 ur / dan 1.1. 2023 – 30. 6.2023, določen čas 4 ure / dan, 1. 7. 2023 – 31. 12., 2023, 4 ure / dan določen čas …… 1. 7. 2023 – 31. 12 2023; 1. 1. 2024 – 31. 12. 2024 določen čas 6 ur na teden …… Od 1. 1. 2025 za nedoločen čas
4.	Anja Zagode	Sociologinja Koordinatorka in organizatorka kulturnih programov	17. 5. 2021 – določen čas 1. 1.2024 – nedoločen čas
6.	Rok Verstovšek Tanšek	Inženir oblikovanja Konservatorsko restavratorski sodelavec	1. 1. 2022 – nedoločen čas
7.	Maja Baškovč	Medijska tehnica Muzejski vodnik	1. 6. 2023 – določen čas do 31. 12. 2024, 1.1.2025 nedoločen čas

8.	Branka Strgar Kostadinovski	Kmetijski tehnik Oskrbnik IV …… Oskrbnik V	1. 1. 2024 – 31. 12. 2024 določen čas, 16 ur na teden …….. 1.2.2025 20 ur, nedoločen čas
9.	Timotej Pavlin	Diplomirani arheolog Koordinator in organizator kulturnih programov	1. 9. 2024 – 31. 1. 2027, določen čas
10.	Eva Kozinc	Diplomirana sociologinja kulture Muzejski sodelavec	12. 9. 2024 – 31. 10. 2025, določen čas

Skladno s prejetim dopisom RS Ministrstva za zunanje zadeve – Sekretariat štev. 1800-2/2017/59 z dne 15. 6. 2017 je delavka Petra Štalekar Devčić, zaposlena na delovnem mestu kustosinja pedagoginja, upravičena do suspenza pogodbe o zaposlitvi od 1. 8. 2017 s podaljšanji do predvidoma 31. 12. 2025. DM Kustos pedagog je del Kadrovskega načrta, ki ga financira Ministrstvo za kulturo. Nadomeščal jo Domen Gostiša, zaposlen za določen čas 8 ur/dan in sicer do 1. 8. 2024 – 31. 1. 2025, nato do konca leta Nadja Bostič.
Dodatne zaposlitve omogočajo uspešne prijave in izvajanje projektov, v letu 2024 smo pridobili 1 nov projekt, ki se je začel avgusta 2024 in traja do januarja 2027 – dodatna zaposlitev ene osebe za izvajanje projekta.

Žal so se tudi v letu 2025 nadaljevale dolgotrajne bolniške odsotnosti računovodkinje (odsotna od 11. 3. 2025 do konca leta, zaposlena je za 6 ur in 2 ure invalidska upokojitev v skladu s 67. členom ZDR-1, Odločba ZPIZ, št. 10333-1876/2024, skupna odsotnost 80,59 %), muzejske tehnice (5 mesecev je bila 50 % bolniško odsotna – delala po 4 ure na dan, kar predstavlja 23,56 %), kustosinje etnologinje (10 mesecev je bila 50 % bolniško odsotna – delala je po 4 ure na dan, kar predstavlja 48,85 % odsotnost), kustosinje zgodovinarke 5,36 % ter občasne odsotnosti ostalih zaposlenih.

Na treh področjih je prišlo tudi do kadrovske menjave oziroma dopolnitve, kar pomeni, da so trije novi sodelavci – strokovna sodelavka VII/2, muzejski delavec in samostojni strokovni sodelavec, svoje delo opravljali skladno z možnostmi ter z velikim angažmajem sodelavcev – mentorjev.

Praktično usposabljanje je v obsegu 190 ur opravljala 1 oseba, dijakinja 2. letnika Strokovno izobraževalnega centra Brežice.

Preko študentskega servisa so v letu (pomoč pri delu z obiskovalci, izvajanju programa in tehnična pomoč) opravljali 3 študenti, v Centru za obiskovalce pa je delo opravljalo 14 študentov.

Začasno ali občasno delo so v letu 2025 v Posavskem muzeju opravljali štirje upokojenci in sicer so bila njihova dela naslednja: pomoč na dogodkih, usmerjanje obiskovalcev, delo na projektih, strokovna pomoč na področju etnologije in muzeologije (projekt Črneča vas).

Pri izvajanju programov so v muzeju skozi vse leto sodelovali 4 prostovoljci.

V letu 2025 je bila sklenjena pogodba o zaposlitvi za opravljanje dela v programu javnih del z nazivom: Pomoč v muzejih, galerijah in arhivih za obdobje januar – december 2025, 25 ur na teden. Oseba je opravljala naslednja dela: raziskovanje virov in dokumentacije, povzetki iz virov dokumentacije, korekture in sodelovanje pri zasnovi razstav in besedil, pomoč pri urejanju in digitalizaciji gradiva.

Sodelovanje in koordinacija dela vseh zaposlenih poteka na rednih tedenskih sestankih, kolegijih, ki jih je bilo 26 (2024: 34), vse je vodila direktorica. Ob posameznih nalogah se je sestala ožja, za izvedbo zadolžena ekipa, kar je bilo glede na nove zaposlene in obsežne naloge vsaj trikrat tedensko v različnih sestavih.

II. Posebni del

1. Vsebinsko poročilo o izvedbi programov

I. Muzejsko gradivo

Sklop I.

I. / 1. Muzejsko gradivo: uvodna beseda (pojasnila)

Javna služba, ki je opredeljena kot Sklop I vključuje evidentiranje, delo z muzejskimi predmeti, proučevanje, delo z muzejsko skupnostjo za dostopnost gradiva, interpretacijo in vsa opravila za izvajanje programa, ki ga opredeljuje Sklop II.
Ta del predstavlja tudi možnosti za raznovrstna sodelovanja in je temelj za oblikovanje različnih projektov, ki izhajajo iz javne službe in muzejskega gradiva, ter omogočajo pridobivanje sredstev iz drugih virov.
Strokovni sodelavci muzeja so v letu 2025 na različne načine predstavljali svoje raziskovalno delo in krepili ciljna proučevanja.

Velik izziv in številne prilagoditve so predstavljale dolgotrajne bolniške odsotnosti kustosinje etnologinje (skupaj 48,85 %) in občasne odsotnosti ostalih zaposlenih, npr. kustosinje zgodovinarke 5,36 %.

I. / 2. Nosilci nalog, vključenih v Sklop I

Tabela 4: Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ter delo

Področje	Nosilec	Članstvo v strokovnih organizacijah	Drugi pomembni podatki
Arheologija	Jana Puhar	Slovensko muzejsko društvo, članica in od septembra 2023 članica IO SMD; Slovensko arheološko društvo, članica; ICOM, članica; ICOMOS, članica; Društvo za interpretacijo dediščine Slovenije Zlata kanglica, ASMOSIA (Associacion For the Study of Marble and Other stones in Antiquity)	zaupnica Sindikata SVIZ Posavskega muzeja Brežice (od septembra 2022)
Etnologija	Stanka Glogovič	Slovensko etnološko društvo, članica	
Umetnostna zgodovina	Andrejka Vabič Nose	Članica ICOM; Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva,	

		članica Sekcije za muzejsko dokumentacijo SMS, članica Sekcije za kustose SMS	
Zgodovina	Mihaela Kovačič	Članica predsedstva Sekcije za kustose pri Skupnosti muzejev Slovenije	
Konserviranje in restavriranje	Nives Slemenšek, konservatorka-restavratorka / Rok Verstovšek Tanšek, konservatorsko-restavratorski sodelavec / Pika Škerlj, konservatorka-restavratorka	Društvo restavratorjev Slovenije Sekcija za KR pri Skupnosti muzejev Slovenije, člani; Rok Verstovšek Tanšek in Nives Slemenšek: člani ICOM Slovenija.	
Služba za izobraževanje in komuniciranje	Boštjan Kolar, koordinator in organizator kulturnih programov / Andrej Ivanšek, muzejski vodnik / Natalija Zajc, muzejski tehnik / Anja Zagode, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov / Maja Baškovč, muzejska vodnica / Eva Kozinc, muzejska sodelavka / Domen Gostiša, muzejski pedagog / Nadja Bostić / nadomeščanje DM kustos pedagog, Timotej Pavlin, koordinator in organizator kulturnih programov		
Projektno delo, upravljanje, izobraževanje	Alenka Černelič Krošelj	Slovensko etnološko društvo, predsednica (2017—2023); podpredsednica (2023—2025); Slovenski odbor ICOM, podpredsednica (2017—2022),	

		članica nadzornega odbora (2022—2028); Skupnost muzejev Slovenije, podpredsednica predsedstva (2018—2022), predsednica predsedstva (6. 6. 2022—2024 ter drugi mandat 2024—2027); Slovensko muzejsko društvo, članica; Regionalna aliansa ICOM SEE (JV Evropa), predsednica (2019–2025, zakladnica 2025--2028); Članica ICOM INTERCOM(muzejski menegment) in ICR (regionalni muzeji). Članica delovne skupine za muzejske politike pri Ministrstvu za kulturo (2022—2025). Članica ICOMOS.	

I. / 3. Evidentiranje in dokumentiranje – akcesija

Evidentiranje

Nadaljevanje z evidentiranjem, ki je odvisno od pobud iz okolja ter možnosti za izvedbo.
Arheologija: 0 predmetov
Etnologija: 87 predmetov
Umetnostna zgodovina: 5 predmetov
Zgodovina: 31 predmetov
Skupaj je bilo evidentiranih 123 predmetov (2024: 25, 2023: 200).

Akcesija

Skladno z obrazci MK obseg akcesije ni potreben, kar ustreza realnosti, saj je težko napovedati koliko predmetov bo muzej pridobil in kakšna bo dinamika vpisovanja v akcesijo. V letu 2025 je bilo z različnimi donacijami in nakupi pridobljenih skupaj 61 predmetov, urejanje dokumentacije iz preteklih let, ko je bilo prevzemov več, bo potekalo tudi v prihodnjih letih.

Akcesija po področjih:
Arheologija: 0 predmetov
Etnologija: 62 predmetov
Umetnostna zgodovina: 0 predmetov
Zgodovina: 10 predmetov

Skupaj je bilo v akcesijo vpisanih 72 predmetov (2024: 81, 2023: 23).

Evidentiranje, dokumentiranje in akcesija po področjih in območjih – vsebinske predstavitve in obrazložitve

Arheologija: Ni bilo akcesije.

Etnologija: V akcesijo je bilo vpisanih 62 predmetov: 10 predmetov iz leta 1989 za potrebe medmuzejske razstave Igre moje mladosti; 36 predmetov iz donacij leta 2023, ena donacija iz leta 2022, 12 podarjenih predmetov iz leta 2023 in trije predmeti, ki niso bili donacija (Koledar Črneča vas za leto 2023, vabilo (tiskovina) na 19. bizeljski kolač, Lectovo srce - izdelek hrvaške rokodelske obrti družine Gladović – Nedić).
Umetnostna zgodovina: Ni bilo akcesije.
Zgodovina: V akcesijo je bilo vpisanih 10 predmetov: 10 znamk iz časa med in po drugi svetovni vojni.

Tabela 5: Evidentirani muzejski predmeti in predmeti v akcesiji v letih 2023, 2024 in 2025

Področje	2023	2024	2025
Arheologija	0	0	0
Etnologija	206	23	149
Umetnostna zgodovina	4	28	5
Zgodovina	10	55	41
Skupaj	**220**	**106**	**195**

Grafikon 1: Evidentirani in predmeti v akcesiji v letih 2023, 2024 in 2025

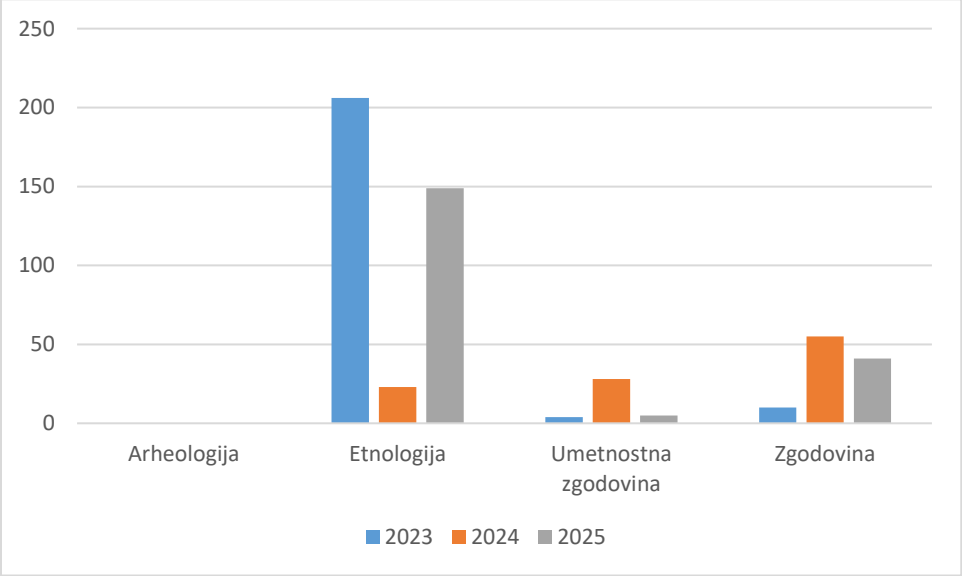

I. / 4. Inventariziranje in vrednotenje

Tabela 6: Inventarizirani muzejski predmeti 2025

Področje	Načrtovana inventarizacija	Realizirana inventarizacija	Indeks v %
Arheologija	50	74	148
Etnologija	50	49	98
Umetnostna zgodovina	5	0	0*
Zgodovina	20	27	135
Skupaj	**125**	**150**	**120**

* Inventarizacija v letu 2025 ni potekala zaradi selitve depojev in drugih obveznosti. Po končani inventuri bo kustosinja urejala inventarno knjigo.

Tabela 7: Ovrednoteni muzejski predmeti 2025

Področje	Načrtovano ovrednotenje	Realizirano ovrednotenje	Indeks v %

Arheologija	50	74	148
Etnologija	50	49	98
Umetnostna zgodovina	5	0	0
Zgodovina	20	27	135
Skupaj	**125**	**150**	**120**

Tabela 8: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti v letih 2023, 2024 in 2025

Področje	2023	2024	2025
Arheologija	95	50	74
Etnologija	3	23	49
Umetnostna zgodovina	3	4	0
Zgodovina	9	22	27
Skupaj	**110**	**99**	**150**

Grafikon 2: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti v letih 2023, 2024 in 2025

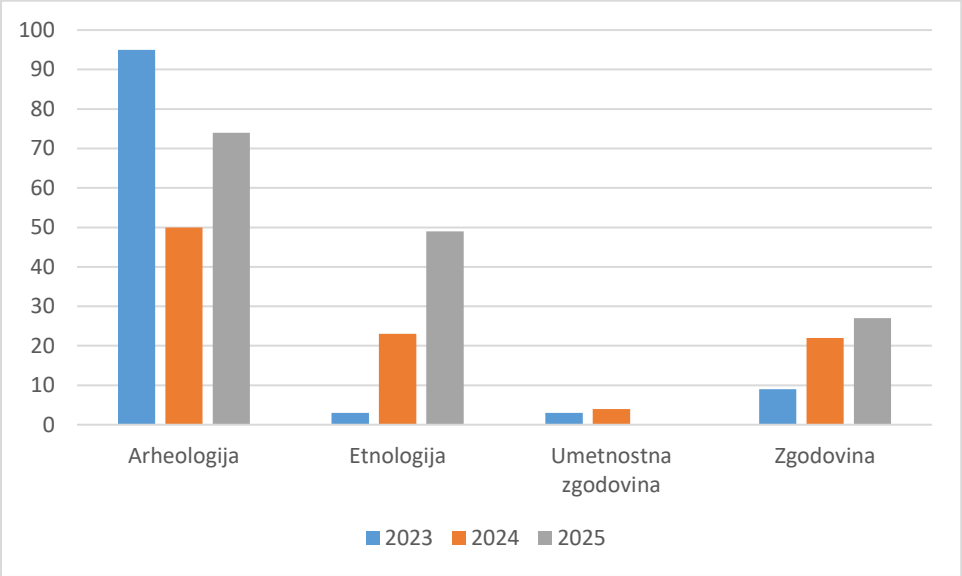

Arheologija: Inventariziranih in ovrednotenih je bilo 74 predmetov. Inventarizirani predmeti so pretežno iz arhiva Šentvid pri Čatežu z izkopavanj Posavskega muzeja Brežice iz leta 1997.
Etnologija: Inventariziranih in ovrednotenih je bilo 49 predmetov: 36 podarjenih predmetov v letu 2025, 12 podarjenih predmetov iz leta 2023 in en podarjen predmet iz leta 2022.
Umetnostna zgodovina: Inventarizacija v letu 2025 ni potekala zaradi selitve depojev in drugih obveznosti. Po končani inventuri bo kustosinja urejala inventarno knjigo.
Zgodovina: Inventariziranih in ovrednotenih je bilo 27 predmetov: 26 predmetov iz donacije v povezavi s posavskim podjetjem Jutranjka in 1 predmet - znamka iz proge Šamac–Sarajevo iz leta 1947.

I. / 5. Digitalizacija

Tabela 9: Digitalizirani predmeti in dodatna digitalizacija

Področje	Realizirana digitalizacija z inventarizacijo	Druga digitalizacija	Skupaj inventarizacija z digitalizacijo in dodatna digitalizacija
Arheologija	2	0	2
Etnologija	0	83	83
Umetnostna zgodovina	0	77	77

Zgodovina	0	0	0
Skupaj	**2**	**160**	**162**

Arheologija: Izveden je bil 3D zajem dveh rimskodobnih hišastih žar iz Velikega Kamna. Gradiva so še v obdelavi (pripravlja se animacija zajema). 3D zajem in animacija rimskega nagrobnika iz Zgornje Pohance, ki sta bila opravljena v letu 2024, sta bila v letu 2025 vključena v spletno razstavo Dediščina in moč mitov, s čimer je zagotovljena širša dostopnost.
Etnologija: Digitaliziranih je bilo 83 enot različnega gradiva, od tega 8 EF kartonov s fotografijami EF na temo slamokrovstvo; 8 EF kartonov s podatki za EF iz etnološke fototeke iz republiške razstave Sadje in cvetje iz leta 1985 v PMB; dnevnik Križev pot domov iz leta 1945, 10 EF kartonov za razstavo Sani, 10 EF kartonov za projekt InterWine, 4 kartoni iz zgodovinske fototeke in 1 karton iz etnološke fototeke.
Zgodovina: Digitalizacija se ni izvajala.
Umetnostna zgodovina: Digitalizirano je bilo gradivo (fotografije, dokumenti) za potrebe pisanja prispevkov za spletno stran PMB ter za uporabo materialov v prenovljeni digitalni predstavitvi Viteške dvorane sproti ob raziskovanju materialov.

Donacije leta 2025

Sprejeto je bilo večje število manjših donacij, ki so bile prevzete skladno z zbiralno politiko ter v tesnem sodelovanju pristojne kustosinje z vodjo KR delavnice.
Zbiralni politiki in kriterijem umestitve v zbirke je bil namenjen temeljit razmislek ob pisanju Strateškega načrta PMB 2025—2029, ki smo ga uresničevali tudi v letu 2025.

I. / 6. Inventura – popis muzejskih predmetov

Izvedba inventure muzejskih predmetov iz arheološke zbirke se je začela leta 2020. V letu 2025 se inventura ni izvajala. Zaradi kadrovskega manjka bo dokončana v letu 2026.
Inventura muzejskih predmetov iz umetnostne zgodovine in uporabne umetnosti se je nadaljevala v letu 2025. Izvedena je bila inventura 112 evidentiranih del in 387 inventariziranih del. Skupaj je bilo inventurno obdelanih 499 del. Inventura je povezana prestavitvijo predmetov iz začasnega depoja Dijaški dom v nov depo, kar je osrednji projekt Sklopa I v letu 2025 in tudi v naslednjih letih.

I. / 7. Objave muzejskih predmetov na spletu, Facebook strani in Instagram profilu

Tabela 10: Objave muzejskih predmetov

Področje	Načrtovano letno	Realizirano letno	Indeks v %
Arheologija	15	2	13,33
Etnologija	15	11	73,33
Umetnostna zgodovina	15	20	133,33
Zgodovina	15	13	86,67
Skupaj	**60**	**46**	**76,67**

Z objavami muzej zagotavlja večjo dostopnost predmetov in podatkov o njih, saj zbirke PMB (še) niso dostopne v digitalni obliki na spletu. Projekt poteka od leta 2016. Do konca leta 2025 je bilo objavljenih skupno 632 muzejskih predmetov. Z objavo 46 predmetov (2024: 49) načrt ni bil dosežen na področjih arheologije, etnologije in zgodovine, presežen pa je bil na področju umetnostne zgodovine, kar vpliva tudi na nerealiziran skupni načrt za leto 2025.

I. / 8. Proučevanje ter priprave na razstave ter druge predstavitve

Raziskovanje je potekalo skladno s sprejetim programom dela, pri čemer so se strokovni sodelavci odzivali tudi na pobude uporabnikov ter občin soustanoviteljic. Na vseh področjih se je nadaljevalo spodbujanje in izvajanje sodelovanja, interdisciplinarni pristop ter aktivna vključenost v skupne projekte kot je razstava Muzejski donatorji–ožilje muzeja.

Delo je sledilo predvsem izvedbi začrtanih stalnih in občasnih razstav (lastnih in medinstitucionalnih) ter novih ter dopolnjenih programov za različne ciljne skupine:

- Projekt obeležitve 80-letnice zmage v drugi svetovni vojni.
- Projekt Barok v Sloveniji.
- Dediščina in moč mitov, medmuzejska razstava.
- Skupnostna etnološka razstava o Črneči vasi.
- Nesnovna kulturna dediščina in nosilci v Posavju.
- Prenova digitalne predstavitve Viteške dvorane.
- Ulična razstava Brežice in Attemsi med obema vojnama v Termah Čatež z dodatno razstavo razglednic o Čateških toplicah.
- Urejanje dokumentacije arhivov arheoloških najdišč.
- Razstava 160 let čitalništva v Sevnici.
- Gostovanje medmuzejske razstave Dialog treh pokrajin.
- Gostujoča medmuzejska razstava Igre moje mladosti.
- Gostujoča razstava Centra judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor Geto Theresienstadt: Slike in risbe umetnikov v Terezinu iz zbirke v Morešetu in Teresienstadt: Kot-da mesto.
- Gostujoča mednarodna razstava Atlantida–mali svetovi.
- Razstava projekta InterWine (Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije (SIHR00295).
- Priprava načrta za selitev in ureditev depojskih prostorov.
- Sodobni trendi v muzeologiji.
- Projekti za zunanje naročnike in lastni projekti.

Priprave za prihodnje občasne in stalne razstave

Dogovori in načrti za pripravo razstave v letu 2027 (iz arhiva najdišča Ajdovske jame pri Nemški vasi). Začetek okvirnih dogovorov glede sodelovanja z Mestno občino Krško in Mestnim muzejem Krško pri izvedbi razstave o Ajdovski jami. Priprava kataloga razstave Dediščina in moč mitov, ki aprila 2026 gostuje v Posavskem muzeju. Pregled arhiva najdišč in ključne literature na razstavi o Ajdovski jami pri Nemški vasi, ki bo izvedena leta 2027.
Koordiniranje razstave Razpoka do baroka ter priprava razstavnega programa za leto 2026 in raziskovanje medvojnega opusa Alenke Gerlovič za razstavo Gerlovič-Globočnik.
V manjši meri je bilo opravljeno tudi proučevanje za pripravo objav o predmetih iz depojev in razstav. Proučevanja so del različnih sodelovanj tako z občinami soustanoviteljicami, različnimi sorodnimi in drugimi ustanovami ter skladna z interdisciplinarnimi in medinstitucionalnimi projekti.

I. / 9. Konserviranje in restavriranje

V letu 2025 je bila v konservatorsko-restavratorski delavnici Posavskega muzeja Brežice načrtovana preventivna konservacija 300-tih predmetov in aktivno konserviranje-restavriranje 65 predmetov, od tega 60 predmetov za potrebe muzeja in 5 predmetov za zunanje naročnike. Načrt je sledil obsežnim programskim enotam in razstavnim projektom.
Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so za razstave v letu 2025 uspešno izvedli potrebne posege na predmetih iz muzejskih depojev in predmete za razstave. Skupno so konservirali-

restavrirali 1025 predmetov, kar pomeni 280,82 % realizacijo letnega načrta. Na področju preventivne konservacije in konserviranja 308 %, na področju restavriranja pa 106,00 %. **Povečanje na področju je povezano s prenosom predmetov iz starega v nov depo ter nadaljevanje dela z gostujočo konservatorko-restavratorko.**
Največ muzejskih predmetov so konservirali-restavrirali v okviru strokovnega izobraževanja sodelavcev s področja arheoloških predmetov pod mentorstvom Helene Pucelj Kranjc, MGML, oddelka ŠČIT. V sklopu izobraževanja v Posavskem muzeju Brežice so skupno aktivno konservirali-restavrirali 42 enot arheoloških predmetov (vsaka enota ustreza eni akcesiji številki), ki skupaj obsegajo 568 posamičnih predmetov. Zaradi dolgotrajnega procesa razsoljevanja pa so v procesu konserviranja-restavriranja ostali še štirje arheološki predmeti, katerih obravnava bo zaključena v letu 2026.
V razstavne namene so konservirali in restavrirali skupno 44 predmetov, in sicer: 17 predmetov za dopolnitev razstave *Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1990* (od katerih sta dva predmeta v zasebni lasti), 16 predmetov za medmuzejsko razstavo *Igre moje mladosti*, 10 predmetov za razstavo skupnostne zbirke v Ljudski šoli v Črneči vasi ter eno sliko, ki je na ogled v grajski knjižnici.
Preventivno so konservirali skupno 935 predmetov, in sicer: 874 arheoloških predmetov numizmatične zbirke Posavskega muzeja Brežice, 36 predmetov iz sadjarske zbirke na Banovi domačiji, 14 predmetov umetnostnozgodovinske zbirke, 10 etnoloških predmetov ter en predmet zgodovinske zbirke Posavskega muzeja Brežice.
V letu 2025 so v sodelovanju s kustosinjo umetnostne zgodovine Andrejko Vabič Nose začeli s selitvijo umetnostnozgodovinskih zbirk v nove depojske prostore. V okviru selitve so predmete po potrebi fotografirali, popisali njihovo stanje ter jih evidentirali oziroma inventarizirali. Skupno so uspešno preselili in izvedli inventuro 499 predmetov, od tega 387 inventariziranih in 112 evidentiranih.

Tabela 11: Restavrirani predmeti v letu 2025

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	41
Etnologija	2
Umetnostna zgodovina	1
Zgodovina	0
Skupaj za PMB	**43**
Skupaj za zunanje naročnike	**4**
Sodelovanje občin*	**5**
Skupaj	**53**

* Predmeti niso last Posavskega muzeja Brežice, a so del njegovega programa – Skupnostna zbirka Črneča vas.

Tabela 12: Konservirani predmeti v letu 2025

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	1
Etnologija	26
Umetnostna zgodovina	1
Zgodovina	2
Skupaj za PMB	**30**
Drugi lastniki, izvedeno za potrebe programa muzeja	**2**
Sodelovanje občin*	**5**
Skupaj	**37**

* Predmeti niso last Posavskega muzeja Brežice, a so del njegovega programa – Skupnostna zbirka Črneča vas.

Tabela 13: Preventivno konservirani predmeti

Področje	Realizirano št. kosov
Arheologija	874
Etnologija	10
Umetnostna zgodovina	14
Zgodovina	1
Sodelovanje občin*	36
Skupaj	**935**

*Predmeti niso last Posavskega muzeja Brežice, a so del njegovega programa – Banova domačija.

Tabela 14: Načrtovano in realizirano na področju konserviranja in restavriranja

Področje	Načrtovano št. kosov*	Realizirano št. kosov	Indeks v %
Preventivna konservacija	300	935	311,67
Konserviranje	15	37	246,66
Restavriranje	50	53	106,00
Skupaj	365	1025	280,82

*Načrtovanje je le okvirno, saj je proces in končna obdelava – ali konserviranje ali restavriranje – odvisna od stanja predmeta.

Tabela 15: Skupaj področje konserviranje in restavriranje glede na uporabnike

Uporabnik	Načrtovano	Realizirano	Indeks v %
Preventivna konservacija	300	935	311,67
Lastni muzej	60	84	140,00
Drugi naročniki	5	6	120,00
Zunanja delavnica	/	/	/
Skupaj	365	1026	280,82

V letu 2025 so sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice izdelali 592 predmetov za pedagoške delavnice, obrazstavne programe in muzejsko trgovino, kar predstavlja 34,55 % povečanje v primerjavi s prejšnjim letom.
Za pedagoške delavnice (Mozaik, Nakit iz tolčene medenine, Glinena riba, Ptički se ženijo, Štukature – veliki ščit, Mitološka bitja v jajčni temperi in pozlati) so pripravili 482 polizdelkov, kar je 1,47 % več kot v preteklem letu. Za obrazstavni program so izdelali en didaktični predmet.
Za muzejsko trgovino so izdelali 109 predmetov, kar pomeni 109 % povečanje v primerjavi s prejšnjim letom. Poleg tega so za zunanje naročnike restavrirali še štiri predmete.

Tabela 16: Predmeti za pedagoški in obrazstavni program

Št.	Vrsta	Področje / naročnik	Število
1	Mitološka bitja v jajčni temperi in pozlati	KR delavnica	17
2	Medenina	Pedagoška služba	215
3	Očala – didaktičen predmet	Kustodiat	1
4	Mozaik	Pedagoška služba	89

5	Glinena riba	Pedagoška služba	70
6	Veliki ščit	Pedagoška služba	41
7	Štukature	Pedagoška služba	5
8	Ptički se ženijo	Pedagoška služba	27
9	Rokodelski sejem: Pozlata	KR delavnica	18
		SKUPAJ	**483**

Tabela 17: Spominski predmeti (dodelava spominkov za muzejsko trgovino)

Št.	Vrsta	Področje / naročnik	Število
1	Nakit prstan, steklen	Muzejska trgovina	7
2	Nakit uhani, stekleni	Muzejska trgovina	8
3	Obesek krškopoljec	Muzejska trgovina	31
4	Obesek za ključe som iz Posavja	Muzejska trgovina	17
5	Broška krškopoljec	Muzejska trgovina	9
6	Verižica z obeskom	Muzejska trgovina	4
7	Jelenček v kartonski embalaži	Muzejska trgovina	10
8	Modelček prašiček	Muzejska trgovina	23
		SKUPAJ	**109**

Tabela 18: Izdelave predmetov v letih 2023, 2024, 2025

Vrsta	2023	2024	2025
Predmeti za muzejsko trgovino	173	0	109
Predmeti za pedagoške delavnice in obrazstavne programe	420	476	483
Skupaj	**593**	**476**	**592**

Tabela 19: Preventivna konservacija, konserviranje in restavriranje v letih 2023, 2024 in 2025

Področje	2023	2024	2025
Preventivna konservacija	3	609	936
Konserviranje	64	23	37
Restavriranje	53	170	53

Konservatorka-restavratorka Pika Škerlj se je v letu 2025 posvetila strokovni nalogi *Baročne sani Posavskega muzeja Brežice: naravoslovne preiskave kot osnova konservatorsko-restavratorskega načrta.* Pridobljene rezultate, ki temeljijo na strokovnem pregledu sani, odvzetih vzorcih, izvedbi testov za odstranjevanje nečistoč, testih občutljivosti barvne plasti ter naravoslovnih preiskavah, opravljenih na Restavratorskem centru in Biotehniški fakulteti, je predstavila na dogodku *Prva nedelja v muzeju: Baročne sani in prizori iz življenja na Šrajbarskem turnu*.

I. / 10. Strokovno izobraževanje

Sodelavci Posavskega muzeja Brežice so se udeležili 51 različnih strokovnih izobraževanj (2024: 45; 2023: 63), od tega 48 izobraževanj v živo in 3 na daljavo. 21 izobraževanj se je udeležilo večje število sodelavcev.
Največ je bilo izobraževanj s področja muzealstva (14), konservatorstva-restavratorstva (6), umetnostne zgodovine (6), muzejske pedagogike (5), upravljanja in vodenja muzejev (4) in kulturne dediščine (4). Preostala izobraževanja so bila s področij: arheologije (3), etnologije (1), dokumentacije (1), zgodovine (1) in iz drugih področij (3). Udeleževali so se brezplačnih izobraževanj, ki jih omogočajo Slovensko muzejsko društvo, Skupnost muzejev Slovenije, ICOM Slovenije, stanovska društva, Ministrstvo za kulturo, lokalna skupnost in druge organizacije.

V letu 2025 so se sodelavci udeležili 21 večdnevnih izobraževanj, med njimi Konferenca: Innovation through Heritage: Resilience in Times of Climate Change na Dunaju, Simpozij Odmaknjeni pogled: Nova stvarnost in realizmi v srednji Evropi (1925–1933) v Ljubljani, Usposabljanje Komuniciranje o podnebnih spremembah s socialno izključenimi odraslimi v Ljubljani, Forum vodenje in upravljanje muzejev, BORDERLESS MUSEUMS – MEDNARODNA KONFERENCA NOVA GORICA – GORIZIA 2025, 24. mednarodna konferenca Keltové / The Celts / Die Kelten 2025 v Zlínu na Češkem, Konferenca Meet, See, Do: Museum Trends v Zagrebu, Srečanje Slovenskega arheološkega društva v Ljubljani, Strokovna ekskurzija v Kaiserliche Wagenburg na Dunaj, Strokovna ekskurzija v Porabje, Konferenca ICOM SEE, 15.–17. 9. 2025 v Tivatu, Črna Gora, ICOM SEE, projekt Museum reputation as a leadership tool, Trebinje, BIH, Strokovna ekskurzija v Furlanijo in Benečijo, Italija, 41. zborovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije z naslovom Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi, Projekt Museum reputation as a leadership tool, končni sestanek partnerjev, Benetke, Mednarodni znanstveni simpozij Baročna umetnost in arhitektura v Sloveniji: migracije, transferji, stiki in mreže, Ljubljana in Brežice, Letna mednarodna konferenca " Who cares? Museums, wellbeing, and resilience in Študijski obisk delovne skupine za trajnost in podnebne ukrepe (SAC!), Horsens, Danska ter ICOM Generalna konferenca, Dubaj, ZAE.
Večina sodelavcev se je udeležila tridnevne strokovne ekskurzije Po Rembovih poteh, ki jo je organiziral PMB ob 350-letnici rojstva slikarja Frančiška Karla Remba, avtorja poslikav Viteške dvorane, in je bila odprta tudi za zunanje udeležence.

I. / 11. Strokovna knjižnica

Tabela 20: Nakupi, darovi in zamenjave v strokovni knjižnici, po področjih

Področje	Nakup	Dar	Zamenjava/doma	Zamenjava/tujina	Skupaj
Arheologija	0	0	7	1	8
Etnologija	1	8	16	0	25
Umetnostna zgodovina	9	4	25	0	38
Zgodovina	15	10	31	0	56
Muzeologija	0	3	14	0	17
Drugo	1	1	2	1	5
Skupaj knjižno gradivo	**26**	**26**	**95**	**2**	**149***

*Za primerjavo: leta 2024: 173; leta 2023: 272.

Knjižnica Posavskega muzeja Brežice je specialna knjižnica, ki s svojim gradivom pokriva področje delovanja muzeja. Knjižnično gradivo je popisano v programu Microsoft Excel. Inventarna knjiga v tem programu se vodi od številke 10.801 dalje.
V letu 2025 smo v okviru knjižne izmenjave, nakupov in darov pridobili 149 enot knjižnega gradiva. Skozi leto 2025 je nastalo nekaj zaostanka pri inventarizaciji knjižnih enot. Pri urejanju knjižnice je skozi vse leto kustosinji zgodovinarki pomagal Damir Jakovina.
V prostoru Specialne knjižnice sta v letu 2025 potekali prireditvi Prva nedelja v muzeju: Zapisano na 6. april 1941: Ljubo Motore, Robert Šupe in gostje: 84. obletnica pričetka druge svetovne vojne v aprilu ter Prva nedelja v muzeju: Četrti klasični večer z Robertom Šupetom in gosti v oktobru.

Tabela 21: Dostopnost gradiva knjižnice glede na uporabnike

Dostopnost do gradiva	Število uporabnikov
Notranja uporaba	23
Zunanji uporabniki v knjižnici	0
Skupaj	**23**

Knjižno gradivo je v muzejski knjižnici prosto dostopno za zaposlene sodelavce Posavskega muzeja Brežice. Gradivo v pisarnah kustosov je na voljo po predhodnem dogovoru z vsakim kustosom posebej. Knjige, ki so bile v knjižnici in so zelo malo v uporabi, so bile spakirane v škatle in preseljene v poseben prostor v dijaškem domu, škatle so ustrezno oštevilčene in vsebujejo sezname knjig.

I. / 12. Nesnovna kulturna dediščina

Sooblikovanje dogodkov:
Na god sv. Antona Puščavnika ali Svetega Antona Prašičkarja– zavetnika prašičev, 17. januarja 2025, je muzej opozoril na pomen krškopoljskega prašiča v dediščini in sodobnosti ter tako kot je v navadi licitiral kračo. V večini krajev Posavja so na praznik nosili k oltarju v cerkvi krače, klobase in voščene votivne prašičke, krače pa so kasneje licitirali. Dogodek so sooblikovali partnerji projekta *Črno-belo bogastvo s Krškega polja:* Mestna občina Krško, Kmečka zadruga Sevnica, podjetje Kunst in Društvo rejcev krškopoljskih prašičev.
Muzej je na prvo nedeljo v marcu (2. marec 2025) pripravil druženje z neprecenljivimi nosilkami nesnovne kulturne dediščine: Društvom kmetic Brežice, Društvom kmetic Krško, Društvom kmetic Sevnica – Aktivom kmečkih žena Tržišče, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, in Društvom kmetic Ajda, Bistrica ob Sotli ter rokodelkami, izdelovalkami papirnatih rož iz kulturnih društev: KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica in rokodelko Brigito Heberle iz Brežic. Tematiko pletenice je muzej izbral, ker sta bila s sklepom Ministrstva za kulturo RS 10. julija 2024 evidentirana dva nosilca enote nesnovne kulturne dediščine – Društvo kmetic Brežice in Pekarna Grosuplje – in s tem oba vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine v enoti Priprava pletenic, št. EID EID2-00120. Slovenski etnografski muzej, Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine, je oddal predlog za vpis nove enote na Ministrstvo za kulturo RS, pri pobudi za vpis predloga pa je sodeloval tudi Posavski muzej Brežice. Tako je svoje mesto v novo vpisani enoti Priprava pletenic med izdelavo pletenic po Sloveniji našla tudi posavska ženitovanjska pletenica iz Artič. V spomin na posavsko mojstrico srčeve pletenice Marjanco Dobnikar (1929–2018) smo predvajali 12-minutni dokumentarni film z naslovom *Izdelava srčeve pletenice Marjance Dobnikar.* Ob pletenicah je muzej predstavil papirnate rože v Posavju. Njihovo izdelovanje je veščina oblikovanja različnih vrst papirja v izdelane predmete, ki posnemajo naravno podobo rož in rastlinja in se uporabljajo ob različnih priložnostih.
Društvo kmetic Brežice s predsednico Zdravko Kampijut in članico Mileno Vranetič je predstavilo srčevo pletenico, vpisano v Register nesnovne kulturne dediščine, delovanje društva, ter papirnate rože, Društvo kmetic Krško s predsednico Olgo Vintar je predstavilo pri njih znano pletenico, Društvo kmetic Sevnica je zastopal Aktiv kmečkih žena Tržišče pod vodstvom Fanike Borštnar s srčevo pletenico. Društvo kmečkih žena Arnika iz Svibnega je predstavilo pletenico ravne oblike**,** Društvo podeželskih žena Pod Gorjanci iz Kostanjevice na Krki s predsednico Anico Žugič je predstavilo tri različne pletenice, Društvo kmetic Ajda iz Bistrice ob Sotli s predsednico Jožico Stadler je predstavilo pleteno srce v treh plasteh ter šopek, križ in venček, izdelan iz papirnatih rož. Kulturna društva so predstavila široko paleto papirnatega cvetja**:** KD Svoboda Brestanica s Sekcijo Pridne roke Rajhenburga z vodjo Ireno Kožuh, ki hkrati vodi skupino za papirnate rože pri KD Anton Aškerc Koprivnica, so prinesle različne papirnate rože in šopke, KD Leskovec pri Krškem s Skupino za ročna dela, ki jo vodi Sonja Levičar, prav tako različne papirnate rože, rokodelka Brigita Heberle iz Brežic, izdelovalka papirnatih poročnih šopkov tudi za Posavski muzej Brežice, je prinesla različne šopke in fotografije njenih izdelkov iz papirnatih rož. Vse izdelke je muzej prikazal na razstavi srčevih pletenic in papirnatih rož, s katero želi poudariti in pokazati nesnovno dediščino Posavja, ki je izjemnega pomena.
Muzej je izvedel dogodek Prva nedelja v muzeju: Banova domačija – dediščina v primežu narave in podnebnih sprememb (3. avgust 2025) v sodelovanju s Turističnim društvom Artiče in Sadjarskim društvom Artiče. Dogodek je bil del trajnosti projekta Banova domačija – Okusimo dediščino. Partnerji projekta so: Občina Brežice, Posavski muzej Brežice, Zavod za podjetništvo, turizem in

mladino Brežice, Invalidsko podjetje LUMIA d. o. o., Turistično društvo Artiče in Sadjarsko društvo Artiče. Žal se je aprila 2025 na domačiji vidno razvila siva hišna gliva, ki ogroža domačijo in stalno razstavo Posavje – sadjarski raj, ki je zato do nadaljnjega zaprta oziroma je v postopku sanacije.
V program dvodnevne Jesenske grajske dogodivščine (27. in 28. oktober 2025), namenjene osnovnošolskim otrokom, je muzej, poleg vodstva po stalni etnološki razstavi, vključil delavnico izdelovanje papirnatih rož z Brigito Heberle, mojstrico izdelovanja papirnatih rož, doma iz Brežic, ki že vrsto let sodeluje z muzejem. Slednja je v sklopu odprtja medinstitucionalne razstave Dialog treh Pokrajin v Murski Soboti 12. decembra 2025 izvedla rokodelsko delavnico za petošolce osnovne šole iz Murske Sobote in tako prikazala pomemben del nesnovne kulturne dediščine Posavja.

Sodelovanje z nosilci:
Muzej nenehno sodeluje z nosilci Nesnovne kulturne dediščine, tistimi, ki so že vpisani v register in tistimi, ki si prizadevajo za vpis in pri tem želijo sodelovanje muzeja. Muzej sodeluje s pustno skupino Prutarji iz Velikega Obreža pri Dobovi, z izdelovalkami papirnatih rož, veziljami in si želi, da bo vsaj eden od teh pripravljen v letu 2026. Muzej sproti dopolnjuje obsežno besedilo Nesnovna dediščina Posavja na spletni strani Posavskega muzeja Brežice.
Muzej je 28. februarja 2025 sodeloval pri fotografiranju prevzema pustne oblasti v Občini Brežice v organizaciji Fašjenka Dobova.
Muzej je sodeloval z vaščani Črneče vasi v sklopu priprave in izvedbe ter odprtja skupnostne etnološke razstave O Črneči vasi z naslovom Črnétjani in Črnétja vas: skupaj držijo kakor veriga avtorice dr. Ivanke Počkar. Razstava, odprta 14. junija 2025, je bila pripravljena v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Črneča vas in občino Kostanjevica na Krki.
Muzej je v letu 2025 sodeloval z Etnološkim društvom Prforcenhaus pri razstavi pustnih likov Šelmarija, za katero je posodil lutke. Razstava je bila odprta 30. januarja 2026.

Nov vpis v Register nesnovne kulturne dediščine:
Muzej je marca in aprila 2025 sodeloval s Koordinatorjem varstva nesnovne kulturne dediščine pri oblikovanju besedila za vpis bizeljskega ajdovega kolača v Register NKD RS (pobuda je bila oddana s strani PMB leta 2023 in tudi odobrena).
Muzej je bil 22. maja 2025 obveščen, da je bil uspešen pri leta 2023 oddani pobudi za vpis ajdovega kolača. S sklepom Ministrstva za kulturo je bil evidentiran nosilec enote nesnovne kulturne dediščine Društvo kmetic Brežice in vpisan v Register nesnovne kulturne dediščine v enoti **Priprava bizeljskega ajdovega kolača, št. EID: 2-00130.**

Sodelovanja pri projektih:
Pomembno sodelovanje z nosilci nesnovne dediščine je bilo v sklopu Interreg projekta Prepletene pridne roke – Eu4Crafts, ki prepleta Obmejna območja Slovenije in Hrvaške, ki so negovala in še vedno negujejo podobne oblike različnih kulturnih in obrtnih tradicij. Stare obrti so si skoraj enake in se med seboj razlikujejo le po tehnikah ali uporabi različnih materialov. V preteklosti so številne obrti na celotnem območju igrale pomembno gospodarsko in socialno vlogo za lokalno prebivalstvo, medtem ko se danes z določenimi obrtmi ukvarja vse manj ljudi, mladi pa zanje ne kažejo zanimanja. Ker se nesnovna dediščina prenaša iz roda v rod, je vključenost lokalnega prebivalstva zelo pomemben dejavnik za preživetje tradicije. Zato je bistveno ohranjati in nadaljevati s prenosom kulturne dediščine na prihodnje generacije, da bodo te lahko še naprej prenašale znanje na tiste generacije, ki šele prihajajo.
Tako je muzej Sejem rokodelskih znanj in veščin na prvo oktobrsko soboto (4. oktober 2025) v sodelovanju z Dvorom Trakošćan obogatil z Baročnim dnem*,* osrednjim dogodkom projekta Prepletene pridne roke (EU4Crafts). Rokodelstvo, baročna umetnost in kolektivni spomin so bili povezani v celoto, grad pa simbolno stičišče preteklosti in novih vezi sodelovanja, ustvarjalnosti ter trajnostnega razvoja. Na številnih delavnicah so se obiskovalci preizkusili v izdelovanju sveč iz čebeljega voska, pripravi mazil, vezenju, izdelovanju papirnatih rož, slikanju, plesu in glasbi, kaligrafiji ter spoznavanju baročne kulinarike**.** Dogodek so obogatili tudi Znamenite Posavke in Posavci*.*

II. Posredovanje muzejskega gradiva
Sklop II

Razdelek predstavlja stalne in občasne razstave, različne projekte in podatke povezane s pestro dejavnostjo za različne ciljne skupine na raznovrstne načine.

II. / 1. Razstave

II. / 1. 1. Stalne razstave

II. / 1. 1. 1. Stalne razstave v muzeju

Spremembe in dopolnitve stalnih razstav v letu 2025

Nove dopolnitve razstave:

1. **Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja**, avtorica razstave Oži Lorber, prenovljeni podnapisi: Andrejka Vabič Nose; ponovno odprtje razstave po končani prenovi prostorov 17. 12. 2024, dopolnitev z obsežnimi podnapisi v obliki publikacije februar 2025.

Razstava predstavlja izbor reprezentativnih del in avtorjev 17. in 18. stoletja iz zbirke Posavskega muzeja in osvetljuje vlogo in pomen meniških redov, kakor tudi plemiških družin pri skrbi za duhovni blagor Posavk in Posavcev. Razstava je bila zaradi del na strehi gradu Brežice pospravljena in za javnost zaprta 10. 10. 2025.

Obrazstavni program:

- **Prva nedelja v muzeju: Vodstvo barok v Posavju in Viteška dvorana**, Andrejka Vabič Nose, 2. 2. 2025

2. Dopolnitev stalne razstave **Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1990**, tretji prostor stalne razstave Pod devetimi zastavami: Posavje 1900–1990, od 18. 9. 2025, avtorici: Mihaela Kovačič in dr. Ivanka Počkar. Oblikovanje razstave: Darja Malarič.

Dopolnitev stalne razstave osvetljuje preplet usod izgnancev in kočevskih Nemcev. Med letoma 1941 in 1945 je bilo iz regije preko zbirnega taborišča Rajhenburg izgnanih 37.000 Slovencev, na njihove domačije pa so se naselili Kočevarji in Nemci iz Bukovine, Besarabije, Južne Tirolske in Dobrudže. Stalna razstava je dopolnjena z avdiovizualnim gradivom – filmom z naslovom Izgnanstvo skozi otroške oči, ki vsebuje tri pričevanja. Dopolnitev obsega tudi pripoved o začetkih muzeja in zgodovino kočevarske etnografske zbirke ter predstavitev predmetov iz etnološke zbirke Posavskega muzeja, ki so verjetno del etnografskega gradiva Kočevarjev pripeljanega v Posavje v letih 1941/1942. Avtorica tega dela dopolnitve je kustosinja Mihaela Kovačič. Dr. Ivanka Počkar pa je predstavila sedem družinskih zgodb, v katerih se prepletajo usode izgnancev in Kočevarjev. Dopolnjujejo jih predmeti in bogato fotografsko gradivo.
Skupno število obiskovalcev v 2025: 2.285. število obiskovalcev na odprtju: 45.
Obrazstavni program:

- Posvet »O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju«, 18. 9. 2025.

Publikaciji:

Kovačič, Mihaela: Posvet O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju (knjižica povzetkov), Posavski muzej Brežice, september 2025, naklada: 200.
Počkar, Ivanka, Černelič Krošelj, Alenka: Slovenski izgnanci in kočevski Nemci: Od raja do pekla, Posavski muzej Brežice, september 2025, naklada: 300.

3. **Dopolnitev razstave Muzejski donatorji – ožilje muzeja: donacija Laurensa Kraaia,** Alenka Gerlovič (1919-2010), strokovna knjižnica Posavskega muzeja Brežice, od 6. 4. 2025

Razstava predstavlja donacijo Laurensa Kraaia, ki je muzeju podaril sliko Brez naslova Alenke Gerlovič, s čimer na simbolen način obeležuje pomen donatorjev za muzej.

II. / 1. 1. 2. Stalne razstave v Vodovodnem stolpu

Ni novih razstav.

II. / 1. 1. 3. Stalne razstave Posavskega muzeja Brežice na drugih lokacijah

Nadaljevanje iz leta 2014: Dislocirana stalna razstava **Kozjanski partizanski odred**, Dom krajanov Sromlje. Avtor: dr. Tomaž Teropšič, dopolnitev: Mihaela Kovačič, maj 2023.
Število obiskovalcev v letu 2025: 146.

Nadaljevanje iz leta 2021: **Posavje – sadjarski raj**, sadjarska zbirka Sadjarskega društva Artiče na Banovi domačiji v Artičah, odprtje 9. 5. 2022. koordinatorici: kustosinji Alenka Černelič Krošelj in Stanka Glogovič, avtorica: kustosinja Stanka Glogovič. Pri projektu sodelujejo KS Artiče, Sadjarsko društvo Artiče, Občina Brežice in Posavski muzej Brežice.
Skupno število obiskovalcev v 2025: ocenjeno 100.
Spomladi, 24. aprila 2025, se je na Banovi domačiji vidno razvila siva hišna gliva, ki ogroža domačijo in stalno razstavo Posavje – sadjarski raj, ki je zato do nadaljnjega zaprta oziroma je v postopku sanacije.

Obrazstavni program:

- **Prva nedelja v muzeju: Banova domačija - dediščina v primežu narave in podnebnih sprememb,** 3. 8. 2025.

Nova stalna razstava: **Skupnostna etnološka razstava ČRNÉTJANI IN ČRNÉTJA VAS: skupaj držijo kakor veriga,** prenovljena stavba nekdanje podružnične šole v Črneči vasi, avtorica: dr. Ivanka Počkar. Oblikovalec: Matic Tršar.
Snovna in nesnovna dediščina, podedovana, ohranjena in razstavljena na mestu njenega nastanka ali uporabe, je izpolnjeno poslanstvo Posavskega muzeja Brežice in vaške skupnosti Črneča vas, ki sta pripravila razstavo. Več kot 200 starih predmetov so vaščani prinesli v obnovljeno ljudsko šolo iz leta 1905, da bi naredili razstavo. V Posavskem muzeju Brežice smo jih odbrali nekaj čez 30, ki skupaj z besedili in slikami na razstavi in v publikaciji spregovorijo o gospodinjstvu, poljedelstvu, obrti, rokodelstvu in domačih veščinah, žganju apna, kuhanju oglja, predenju in pranju perila, živinoreji in paši, košnji, spravilu krme, transportu in prometu, verovanju, šegah in copranju, vinogradništvu, hramih in zidanicah, pa o vojni in bombardiranju. Razstava in publikacija prinašata torej obilico pričevanj, fotografij, arhivskih in drugih virov, prikazanih ob predmetih.
Na ogled sta dva krajša filma, prvi, ko je leta 1966 TV Ljubljana podarila Osnovni šoli Črneča vas prvi televizijski sprejemnik, drugi iz leta 1974 ob obletnici Gorjanskega bataljona, ko je bil v Črnečo vas tudi napeljan vodovod in speljana asfaltirana cesta. V Črneči vasi, kjer »skupaj držijo kakor veriga«, živijo izjemni vaščani in vaščanke, ki nam s predmeti in sporočili na razstavi in v publikaciji predajajo in zaupajo vpogled v svoja življenja, v njihovo in našo skupno kulturno dediščino.
Prilagojena in v nova prostora je postavljena razstava **Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971)**, ki je bila odprta 15. oktobra 2022. Vsebina je predstavljena z besedilnimi panoji in predmeti, ki predstavijo čas delovanja šole.

Število obiskovalcev na odprtju: 75. Skupno število obiskovalcev v 2025: ocenjeno 500.

Publikacija:
Počkar, Ivanka, Černelič Krošelj, Alenka, Kuhar, Matej, Zagorc, Robert: Črnétjani in Črnétja vas: skupaj držijo kakor veriga, Posavski muzej Brežice in Kulturno-turistično društvo Črneča vas, junij 2025, naklada 1500.

II. / 1. 2. Lastne občasne razstave

V letu 2025 je muzej nadaljeval z občasnimi ter medinstitucionalnimi razstavami, se odzival na pobude ter dopolnjeval občasne razstave v vsebinskih in prostorskih sklopih:

1. **Druge občasne razstave v različnih prostorih muzeja**
2. **Občasne razstave v Vodovodnem stolpu**
3. **Ulične razstave**

II. / 1. 2. 1. Druge občasne razstave v različnih prostorih muzeja

Nadaljevanje iz leta 2024: **Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe**, dvorana pod Viteško dvorano, 20. 7. 2024–31. 12. 2025, kuratorka: Alenka Černelič Krošelj.
Skupno število obiskovalcev: 17.441.

Obrazstavni program:

- Delavnica **Portret in avtoportret** z avtorico, Zimska grajska dogodivščina, 18. 2. 2025, izvedba: Boštjan Kolar, Tajda Tomšič.
- **Festival sodobne umetnosti in performansa ZADNJI ČAS ZA ZGODBE s Tajdo Tomšič**, 19.–21. 6. 2025.

Program festivala:
ČETRTEK, 19. 6. 2025
18.00: Odprtje festivala
18.30: Tomaž Grom: Na ta veseli dan kulture
19.00: Rok Kravanja: Slovenska transverzala
20.30: Katja Kolarič: Bili smo ... bomo

PETEK, 20. 6. 2025
10.00: Katja Kolarič: Kako mi je ime
11.00: Plesno društvo Imani: Sledi neizogibnega razhajanja
11.30: Lili Grudina: Vmesni trenutek

SOBOTA, 21. 6. 2025
20.00: Mirjam Šolar: Surovi temelji pod sijočim
20.30: Umetnost je ženskega spola: barva, poezija in ustvarjalna izkušnja – Tajda Tomšič, Lidija Pirc in Alenka Černelič Krošelj, vodila Mojca Leben Milavec

- **Prva nedelja v muzeju: Zaključek razstave Zadnji čas za zgodbe s Tajdo Tomšič,** 7. 12. 2025.

Publikacija:
Tomšič, Tajda in Černelič Krošelj, Alenka: Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe / Last Chance for Stories, Posavski muzej Brežice, marec 2025, naklada 500.

Nove razstave:

1. **Baročni kipi v novi preobleki**, zadnji prostor stalne razstave Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja, od 27. 2. 2025, koordinacija: Nives Slemenšek.

Akademija za likovno umetnost in oblikovanje (ALUO UL) in Posavski muzej Brežice že vrsto let sodelujeta pri konserviranju-restavriranju lesenih polikromiranih kipcev iz zbirke Posavskega muzeja Brežice. Poleg kipcev so na razstavi predstavljeni konservatorsko-restavratorski posegi študentk Oddelka za restavratorstvo pod mentorstvom Martine Vuge in izr. prof. Miladi Makuc Semion. Razstava tako ponuja vpogled v delo konservatorjev-restavratorjev v primeru ohranjanja lesenih predmetov. Kipci baročnega značaja predstavljajo tri evangeliste, dva svetnika, dva Putta na voluti in Vstalega Kristusa in so umeščeni v del stalne umetnostnozgodovinske razstave, ki predstavlja sakralno dediščino Posavja.
Število obiskovalcev na odprtju: 21, skupno število obiskovalcev v letu 2025: 5.524.

2. **Me najdeš?,** prostor pred Viteško dvorano, 15. 4. – 26. 5. 2025, koordinacija: Nives Slemenšek in Pika Škerlj

Na ogled so bila likovna dela udeležencev, izdelana v tradicionalnih tehnikah jajčne tempere in vodne pozlate, ki so nastala pod mentorstvom konservatork-restavratork Posavskega muzeja Brežice Nives Slemenšek in Pike Škerlj v okviru projekta Znanje in veščine iz depoja: Mitološka bitja v jajčni temperi in pozlati. Likovna dela, navdihnjena z mitološkimi bitji iz Viteške dvorane, so udeleženci Osnovne šole Brežice zaključili v okviru predmeta Likovno snovanje pod mentorstvom likovne pedagoginje Mojce Barbič.
Število obiskovalcev na odprtju: 21, skupno število obiskovalcev: 1.693.

II. / 1. 2. 2. Občasne razstave v Vodovodnem stolpu

Nadaljevanje iz leta 2024: Razstava mednarodnega natečaja **»Water we want / Voda, kakršno si želimo«,** Center za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu, zunanji ekran pred Vodovodnim stolpom, 2., 3. in 6. nadstropje Vodovodnega stolpa, 3. 12. 2024–20. 10. 2025. Koordinacija: Boštjan Kolar.
Skupno število obiskovalcev: 5.511.

Nova razstava:

1. Razstava mednarodnega natečaja **»Water we want / Voda, kakršno si želimo« 2024-25,** Center za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu, zunanji ekran pred Vodovodnim stolpom, 2., 3. in 6. nadstropje Vodovodnega stolpa, od 23. 10. 2025. Koordinacija: Boštjan Kolar.

Na pobudo globalne mreže vodnih muzejev (Water Museum Global Network), v katero je muzej vključen od leta 2023, je muzej tretje leto zapored razpisal natečaj za šolarje »Voda, kakršno si želimo« / »Water we want«, s katerim se mlade spodbuja k inovativnemu razmišljanju o iskanju odgovornih in trajnostnih oblik uporabe vode ter ozavešča o pomenu njihovega vključevanja v oblikovanje naše skupne prihodnosti.
Razstavo likovnih in avdiovizualnih del je v otroškem in mladinskem natečaju ustvarilo 119 mladih ustvarjalcev iz Osnovne šole Artiče, Osnovne šole Blanca, Osnovne šole Brežice, Osnovne šole Dobova in Podružnične osnovne šole Kapele, Osnovne šole Marjana Nemca Radeče, Osnovne šole Sava Kladnika Sevnica in Podružnične osnovne šole Loka pri Zidanem Mostu. Pod budnim očesom 12 mentoric in enega mentorja je nastalo 38 risb, dva plakata in videoposnetek.
Zelo smo ponosni, ker sta na letošnjem natečaju med zmagovalci kar dve naši deli. To sta likovno delo Zarje Gros iz Osnovne šole Marjana Nemca Radeče ter video učencev iz Osnovne šole Sava Kladnika Sevnica. Obe deli sta v starostni kategoriji 10–12 let osvojili prvo mesto, kar predstavlja izjemen dosežek in priznanje za ustvarjalnost ter trud mladih posavskih ustvarjalcev.

Vsa prejeta dela so na ogled v digitalni obliki v Centru za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu in na zunanjem ekranu pred Vodovodnim stolpom. V drugem in tretjem nadstropju Vodovodnega stolpa sta na ogled razstavna panoja, ki sta kolaž vseh prejetih likovnih del. Na panojih sta tudi QR kodi z dostopom do digitalne razstave vseh del. Izbrana izvirna dela so na ogled v 6. nadstropju Vodovodnega stolpa. V 6. nadstropju je na ekranu na ogled tudi nagrajeni videoposnetek.
Število obiskovalcev na odprtju: 58. Skupno število obiskovalcev v letu 2025: 1.184.

II. / 1. 2. 3. Ulične razstave

Nadaljevanje iz leta 2024: Ulična razstava **Brežičanke in Brežičani ter njihovo življenje**, Prešernova cesta, ob gradu, 18. 5. 2024 do maj 2025, avtorica: dr. Ivanka Počkar, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Društvo za oživitev mesta Brežice, Krajevna skupnost Brežice in Posavski muzej Brežice.

Število obiskovalcev razstav, ki so vključene v razdelke *Razstave PMB na drugih lokacijah* je mogoče oceniti skozi posredne podatke, kar pomeni, da je ocenjen letni učinek razstav najmanj 22.000 obiskovalcev – glede na obisk Brežic in drugih lokacij, kar znaša 10 % od skupnega števila prihodov turistov v Občino Brežice (227.511).

Nadaljevanje iz leta 2024: Ulična razstava **200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah**, 7. 11. 2024 do konca marca 2025, pred Slomškovim domom Brežice, avtor: Boštjan Kolar, strokovni sodelavki: dr. Ivanka Počkar in Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Društvo 1824, Župnija Brežice, Društvo zbirateljev Verigar Brežice, Osnovna šola Brežice in Posavski muzej Brežice.

Publikacija:
Kolar, Boštjan: 200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah. »Neumnost je najdražja stvar na svetu.«, Posavski muzej Brežice in Društvo 1824, 2025, naklada 300.

II. / 1. 3. Medinstitucionalne razstave

II. / 1. 3. 1. Medinstitucionalne razstave v muzeju

Nadaljevanje iz leta 2024: **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**, Galerija, 26. 11. 2024—15. 1. 2025. Avtorji: 91 učenk in učencev iz 14 posavskih osnovnih šol, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje, Valvasorjeva knjižnica Krško, Posavski muzej Brežice in OŠ Jurija Dalmatina Krško.
Skupno število obiskovalcev: 1.112.

Nove razstave:

1. **Razstava plakatov: 25. mednarodno strokovno srečanje konservatorjev-restavratorjev 2025**, 26. 5.–30. 6. 2025, 1. in 2. prostor Galerije, avtorji in sodelujoče ustanove: 86 avtorjev iz Slovenije, Srbije, Hrvaške, Slovaške in Portugalske, koordinatorji razstave: Nives Slemenšek, Rok Verstovšek Tanšek in Pika Škerlj.

Razstava je nastala v sodelovanju z Društvom restavratorjev Slovenije v okviru vsakoletnega mednarodnega srečanja konservatorjev-restavratorjev. Razstava je primer interdisciplinarnega in mednarodnega sodelovanja na področju konserviranja-restavriranja in spodbujanja izmenjave različnih informacij, znanj in veščin. Na razstavi je s plakati in kratkimi videoposnetki sodelovalo 86 strokovnjakov s področja konserviranja-restavriranja in sorodnih smernicah.

Število obiskovalcev na odprtju: 122. Skupno število obiskovalcev: 2.492.

2. **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**, Galerija, od 25. 11. 2025. Avtorji: 111 učenk in učencev iz 18 posavskih osnovnih šol, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj. Sodelujoče ustanove: Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje, Valvasorjeva knjižnica Krško, Posavski muzej Brežice in OŠ Jurija Dalmatina Krško.

Razstava je rezultat istoimenskega likovno-literarnega natečaja, ki je potekal v letu 2025. Na natečaju je sodelovalo 111 učenk in učencev iz 18 posavskih osnovnih šol, ki so ustvarili skupno 109 del. Natečaj, že 16. po vrsti, organizira Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar – podružnica Posavje v sodelovanju z Valvasorjevo knjižnico Krško, Posavskim muzejem Brežice in OŠ Jurija Dalmatina Krško. V likovnem delu natečaja je sodelovalo 82 učenk in učencev, ki so pod budnim očesom 20 mentorjev ustvarili 80 likovnih del, literarnega dela pa se je udeležilo 29 učenk in učencev, ki jih je spodbujalo 14 mentoric. Ob svojem ustvarjanju so učenke in učenci spoznavali tudi življenje in delo posavskih reformatorjev Jurija Dalmatina in Adama Bohoriča.
Število obiskovalcev na odprtju: 145. Skupno število obiskovalcev v letu 2025: 1.218.

3. **Igre moje mladosti**, Mali avditorij in predprostor Malega avditorija, od 3. 12. 2025, avtorji: David Kožuh (Goriški muzej), Tina Poljšak (Notranjski muzej Postojna), Tjaša Miklavčič (Pokrajinski muzej Koper), Saša Florjančič, Gloria Ana Lupus (Muzeji Radovljiške občine), Alma Javornik (Muzej Velenje), Andreja Bjelan in Uroš Dokl (Muzej narodne osvoboditve Maribor), Boštjan Kolar (Posavski muzej Brežice) ter Tanja Milharčič in Jerneja Jelovčan Koselj.

Medmuzejsko razstavo so leta 2016 zasnovali v Goriškem muzeju in od leta 2020 gostuje po različnih regijah Slovenije, kjer jo dopolnijo z izbranimi igračami iz lokalnega okolja. Do sedaj je gostovala v Notranjskem muzeju Postojna (2020), Pokrajinskem muzeju Koper (2021), Muzejih radovljiške občine: enoti Kovaškem muzeju Kropa (2022), Muzeju Velenje (2023) in Muzeju narodne osvoboditve Maribor (2024). Tokrat je razstava prvič dopolnjena z izbranimi igračami iz zbirke Posavskega muzeja Brežice. Razstava s svojim vsebinskim in vizualnim bogastvom nagovarja različne generacije in nas popelje v čarobni svet otroštva in bližnje preteklosti. Na ogled so fantovske in dekliške igrače, ročno izdelane igrače, družabne in konstrukcijske igre ter videoigre. Osem izbranih igrač pripoveduje svoje zanimive zgodbe, ki z nostalgičnim pridihom prikličejo spomine na preproste, a ustvarjalne trenutke otroštva.
Število obiskovalcev na odprtju: 42. Skupno število obiskovalcev v letu 2025: 461.

II. / 1. 3. 2. Medinstitucionalne razstave v muzeju in v Vodovodnem stolpu

Nadaljevanje iz leta 2024: **Digitalna in spletna razstava Ženske nosijo vodo, Zgodbe iz slovenskih muzejev**, koordinatorke: Alenka Černelič Krošelj, Andreja Matijevc in Anja Zagode.

- 2. nadstropje Vodovodnega stolpa, od 22. 3. 2024 – svetovni dan vode.
- Spletna razstava, od 24. 1. 2024, dostopna na: https://www.pmb.si/obcasne-razstave/zenske-nosijo-vodo

II. / 1. 3. 3. Medinstitucionalna razstava izven muzeja

Nadaljevanje razstav:

1. **Medinstitucionalna večzvrstna gostujoča razstava Ženske zgodbe**, od leta 2021. Gostovanje v letu 2025: Muzej grada Trogira: 6. 3. 2025–5. 5. 2025. Avtorji in sodelujoče ustanove: Verena Perko (Gorenjski muzej, Kranj), Jana Puhar, Oži Lorber (Posavski muzej Brežice), Maja

Bausovac, Barbara Trnovec (Pokrajinski muzej Celje), Maša Saccara (Pokrajinski muzej Koper), Nadja Terčon, Snježana Karinja (Pomorski muzej »Sergej Mašera«, Piran), Aleksandra Nestorović (Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož), Karla Oder, Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne na Koroškem, Jože Štukl (Loški muzej Škofja Loka). Koordinator projekta: Verena Perko, Gorenjski muzej, Kranj.

Medinstitucionalna razstava je zasnovana kot skupna predstavitev izbranih arheoloških in ostalih muzejskih predmetov, ki so interpretirani skozi mitološke teme in s sodobnimi »pripovedmi«. Osrednja tema je namenjena ženskim zgodbam, ki skozi različne družbene vloge (kneginja, soproga, ljubica, mati, delavka, sužnja …) odpirajo vprašanja o položaju žensk v sodobni družbi in vodijo h kritičnemu razmisleku o položaju žensk nekoč in danes.

Posavski muzej Brežice se je v razstavo vključil z dvema vsebinskima sklopoma oz. dvema pripovedma. Pokop iz Brežic, v katerem so poleg bojevnika k večnemu počitku položili tudi najverjetneje žrtvovano Keltinjo je predstavila kustosinja arheologinja Jana Puhar. Mit o ugrabitvi Evrope, upodobljen na baročni freski v Viteški dvorani gradu Brežice pa kustosinja za umetnostno zgodovino Oži Lorber.

Število obiskovalcev razstave na odprtju v Muzeju Grada Trogira (Trogir, Republika Hrvaška): 20.

Skupno število obiskovalcev v Muzeju Grada Trogira: 486.

2. **Medinstitucionalna razstava Dediščina in moč mitov, Materialna kultura in njena interpretacija skozi mite in pripovedi**, koordinator: Pokrajinski muzej Koper; sodelujoči muzeji: Posavski muzej Brežice, Pokrajinski muzej Celje, Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran, Tolminski muzej, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec in Muzej Ravne na Koroškem, Gorenjski muzej, Mestni muzej Krško. Muzeološki vodji: Verena Perko in Maša Saccara. Avtorji: Jana Puhar, Maja Bausovac, Jure Krajšek, Snježana Karinja, Miha Mlinar, Aleksandra Nestorović, Saša Djura Jelenko, Brigita Rajšter, Karla Oder, Špela Prunk, Andrej Preložnik, Jože Štukl.

Razstava skozi arheološko, etnološko, umetnostnozgodovinsko in zgodovinsko dediščino z mitološko motiviko pripoveduje o brezčasnosti mita – o univerzalnih konceptih, s katerimi je povezan in o možnostih aktualizacije mitoloških zgodb v sodobni čas. Razstava obenem raziskuje možne pomene mita in odstira njegove že pozabljene sloje, ki se niso ohranili v kolektivnem spominu. Tako nas nagovarja na več ravneh, ne le na nivoju temeljne privlačnosti mitoloških zgodb, temveč tudi z izhodišči za razmislek o občečloveških temah in trenutni družbeni realnosti.

- Število obiskovalcev na odprtju, Pokrajinski muzej Celje, 7. 2. 2025: 43. Število vseh obiskovalcev Pokrajinski muzej Celje: 1.288.
- Število obiskovalcev na odprtju, Pomorski muzej Sergej Mašera Piran, 9. 4. 2025: 32. Število vseh obiskovalcev Pomorski muzej Sergej Mašera Piran: 2.455.
- Število obiskovalcev na odprtju, Koroški pokrajinski muzej, enota Ravne na Koroškem, 18. 9. 2025: 45. Število vseh obiskovalcev Koroški pokrajinski muzej, enota Ravne na Koroškem: 1.467.

Obrazstavni program:

- Celodnevna delavnica interpretacije dediščine v Pokrajinskem muzeju Ptuj-Ormož, 12. 8. 2025 v izvedbi Verene Perko in Jane Puhar.
- Celodnevna delavnica interpretacije dediščine v Pomorskem muzeju Sergej Mašera Piran, 5. 9. 2025 v izvedbi Verene Perko in Jane Puhar.

Publikacija: Dostopna na spletni strani razstave v PDF formatu, tisk v začetku leta 2026.
Spletna razstava: https://pomorskimuzej.si/sl/spletne-razstave/dediscina-in-moc-mitov-materialna-kultura-in-njena-interpretacija-skozi-mite-in-pripovedi

3. Medinstitucionalna razstava **Ste me hoteli videti strto? Muzej človekovih pravic**. Sodelujoči muzeji: Idejna zasnova in koordinatorica: dr. Aleksandra Berberih Slana. Avtorji besedil so: Aleksandra Berberih Slana, Muzej grada Zagreba, Sonja Bezjak, Muzej norosti Trate, Andreja Bjelan, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Uroš Dokl, Muzej narodne osvoboditve Maribor, **Stanka Glogovič, Posavski muzej Brežice,** Darja Jan, Muzej novejše zgodovine Celje, Andželina Jukič, Muzej Velenje, Lea Knez, Koroški pokrajinski muzej, Marija Kos, Gorenjski muzej, Roman Kuhar, FF UL, Marjan Linasi, Koroški pokrajinski muzej, Jan Malec, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Irena Mavrič Žižek, Muzej narodne osvoboditve Maribor, Janez Polajnar, Muzej in galerije mesta, Špela Regulj, Mateja Murkovič, Muzej Velenje, Biljana Ristić, Loški muzej Škofja Loka, Monika Rogelj, Gorenjski muzej, Pina Špegel, Muzej Velenje, Maya Angelou; Slovenski dom Zagreb, 15.–27. oktober 2025. Idejna zasnova in koordinatorica: dr. Aleksandra Berberih Slana. Razstava je skupni projekt 20 avtorjev iz Slovenije in Hrvaške. Med soavtorji: Stanka Glogovič (Posavski muzej Brežice). Avtorji besedil so: Aleksandra Berberih Slana, Muzej grada Zagreba (Uvod v človekove pravice, Kaj so

človekove pravice?); Sonja Bezjak, Muzej norosti Trate (Živeti v zavodu pomeni ne imeti svobode – od takrat nisem več isti); Andreja Bjelan, Muzej narodne osvoboditve Maribor (21. stoletje – stoletje novodobnih sužnjev, Še naprej na obrobju); Uroš Dokl, Muzej narodne osvoboditve Maribor (Iranec brez potnega lista, žene, družine in domovine); **Stanka Glogovič, Posavski muzej Brežice (Izbrisani)**: Darja Jan, Muzej novejše zgodovine Celje (Otroci s Petrička, Ukradeni otroci); Andželina Jukič, Muzej Velenje (»Smo k'r ponosni, da smo si upali, smo bili korajžni!«); Lea Knez, Koroški pokrajinski muzej (»Preživel sem strašne dni v celici smrti«), Marija Kos, Gorenjski muzej (»Nisem Nemec, ne Volksdeutscher, ampak Slovenec«); Roman Kuhar, FF UL (Hoč'va ohcet, Nenaravno nečistovanje, Vstop pedrom, lezbijkam in psom prepovedan); Marjan Linasi, Koroški pokrajinski muzej (Bratje Leitgeb in njihovo skrivnostno izginotje); Jan Malec, Muzej narodne osvoboditve Maribor (Nesojeni župan, Izbrisani); Irena Mavrič Žižek, Muzej narodne osvoboditve Maribor (Prisilna mobilizacija v nemško vojsko, Štajerska domovinska zveza, Talci, Uničevanje slovenskega naroda); Janez Polajnar, Muzej in galerije mesta Ljubljana (Začasna zaščita brez dela – Evropa 92); Špela Regulj, Mateja Murkovič, Muzej Velenje (Čas za kavo? Ženske v rudarskih družinah v Šaleški dolini); Biljana Ristić, Loški muzej Škofja loka (Prve »demokratične« volitve leta 1945 in kršenje človekovih pravic); Monika Rogelj, Gorenjski muzej (Stečaj tovarne Tekstilindus Kranj); Pina Špegel, Muzej Velenje (Ukradeni otroci – Ivan Pirečnik); Maya Angelou – Ste me hoteli videti strto?.

Razstava Muzej človekovih pravic je namenjena opominjanju, da pravice in svoboščine za dobrobit človeka niso samoumevne. Pravzaprav se dogajajo kršitve temeljnih človekovih pravic na vseh področjih, vsem starostnim skupinam in imajo popolnoma nadnacionalen značaj.
Posavski muzej Brežice na razstavi sodeluje s temo Izbrisani. Predstavljamo zgodbo posameznice, ki je bila leta 1992 neustavno izbrisana iz registra stalnega prebivalstva Slovenije, ker ni slovenskega rodu. V Posavje, predvsem v Brežice in njeno okolico, je po drugi svetovni vojni prišlo veliko ljudi iz drugih republik takratne skupne države Jugoslavije, ki so se zaposlili, med drugim, kot vojaške osebe na letališču Cerklje ob Krki (eno največjih vojaških letališč v nekdanji Jugoslaviji) in si tukaj ustvarile družine. Hkrati občina Brežice na vzhodu meji s Hrvaško in je zato na tem območju veliko mešanih zakonov. Po razpadu skupne države so bili posamezniki in posameznice, ki so bili iz drugih republik nekdanje skupne države, ali pa so bili njihovi potomci, 26. februarja 1992 nezakonito izbrisani iz Registra stalnih prebivalcev Slovenije.

Nova razstava:

1. Medinstitucionalna razstava Dialog treh pokrajin, 11. 12. 2025–19. 4. 2026, razstavišče Stolp, 1. nadstropje soboškega gradu. Pomurski muzej Murska Sobota. Vodja projekta: Alenka Černelič Krošelj. Avtorji razstave: Alenka Černelič Krošelj in Stanka Glogovič (Posavski muzej Brežice), Marina Gradišnik, Polona Rigler Grm (Rokodelski center Ribnica - Muzej Ribnica), Jelka Pšajd, Tadeja Andrejek (Pomurski muzej Murska Sobota). Koordinatorke razstave: Stanka Glogovič (PMB, Jelka Pšajd (PMMS), Marina Gradišnik (RCR –MR).
Trije pokrajinski muzeji so z zgodbami treh posameznikov s svojih območij ustvarjali dialog med predstavljenimi osebnostmi in na ta način spodbudili dialog treh pokrajin. Začetek razstavnega projekta je bil **Dialog dveh pokrajin,** odprt leta 2023 **v Muzeju Ribnica – Rokodelski center Ribnica**, katerima se je leta 2025 pridružil še **Pomurski muzej Murska Sobota.** Zgodbe Posavcev in Posavk, ki so dopolnjene z ribniškimi zgodbami, se zdaj dopolnjujejo še tremi zgodbami z območja Pomurja. S prostorsko postavitvijo razstave smo še bolj poudarili dialog med tremi regijami, saj smo skupaj postavili zgodbe ljudi iz različnih obdobij, različnih poklicev in stanov treh muzejev: zgodbe treh babic, posavske Marije Maznik (1909—1987), ter dveh še živih, ribniške Francke Starc (r. l. 1940) in pomurske Mirjane (Mire) Časar (r. 1937). Zgodbe treh muzealcev iz teh pokrajin so zastopali Iva Stiplovšek (1904–2001) in Franjo Stiplovšek (1898–1963) ter Janko Trošt (1894–1975) in Ludvik Rudolf (1944). Triptih zgodb zaslužnih žena so zaokrožile Josipina Hočevar (1824—1911), rojena Mulej, gospodarstvenica, mecenka, podpornica, Marija Ilc (1916—2003), sestra Vendelina (1824—

1911) in Frida Kovač (1908—1996) žena evangeličanskega duhovnika in pisateljica. Barve panojev, posavsko zeleno, ribniško modro in pomursko rumeno smo zaokrožili v dialog treh pokrajin.
Število obiskovalcev na odprtju: 52. Število obiskovalcev v letu 2025: 1.592.

II. / 1. 4. Gostovanja z lastno občasno razstavo, sodelovanje drugje

Nadaljevanje iz leta 2017: **Insignije mesta Krško / Krške vedute: mestne insignije**, Mestni muzej Krško, od 4. 3. 2017, avtorici: Vlasta Dejak, dr. Helena Rožman, koordinatorka: dr. Helena Rožman, skrbnica: Mihaela Kovačič.
Število obiskovalcev razstave v letu 2025: ni podatka.

Gostovanja z lastno občasno razstavo, sodelovanja drugje

Nadaljevanje razstave in prestavitev:

1. **Ulična razstava Brežice in Attemsi v času med obema vojnama,** Prešernova cesta za gradom (13. 10. 2022−20. 5. 2024), gostovanje v Slovenski Bistrici (23. 5.−30. 9. 2024), gostovanje v Pokrajinskem arhivu Maribor (10. 10. 2024−9. 6. 2025), gostovanje v Termah Čatež (21. 6. 2025−), avtorica: Mihaela Kovačič.

Razstava se osredotoči na čas med obema svetovnima vojnama in na zadnjega grofa Attemsa na štajerskih tleh, Ferdinanda Marijo III. (1885–1946). Predstavljeno je njegovo življenje in delo, grad in mesto Brežice v tem obdobju ter vpliv delovanja družine na širše lokalno okolje.
Število obiskovalcev:
Število obiskovalcev odprtja v Pokrajinskem arhivu Maribor, 2024: 30. Število obiskovalcev v letu 2025: ocenjeno 2.000.
Število obiskovalcev odprtja v Termah Čatež, 2025: 100. Število obiskovalcev v letu 2025: ocenjeno 50.000, glede na število gostov v Termah Čatež.

Obrazstavni program:

- **Vodstvo po razstavi** v Pokrajinskem arhivu Maribor ter **predavanje** na Spominskem simpoziju za dr. Ferdinanda Marijo III., grofa Attemsa, predvojnega člana Rotary kluba Maribor, ob 140. obletnici njegovega rojstva in 1000. obletnici zatrjevane prve pisne omembe rodbine Attems., 9. 6. 2025. Izvedba: Mihaela Kovačič.

Novi razstavi:

1. **Ulična razstava Terme Čatež pred davnimi, davnimi časi … Sto let zgodb: razstava arhivskih fotografij in razglednic iz zgodovine hotelirstva v Termah Čatež,** Terme Čatež (21. 6. 2025−), avtorji: Mihaela Kovačič, Nadja Bostič in Boštjan Kolar.

Razstava prikazuje razglednice, ki jih hrani Posavski muzej Brežice od konca 19. stoletja do 70-ih let 20. stoletja ter fotografij in razglednic, ki jih v svojem arhivu hranijo Terme Čatež in Knjižnica Brežice. Razstavo smo pripravili v sodelovanju s Termami Čatež. Odprtje razstave je bilo izvedeno 21. 6. 2025 ob praznovanju 100. obletnice prvega hotela v Čateških toplicah.
Število obiskovalcev na odprtju: 100. Število obiskovalcev v letu 2025: ocenjeno 50.000, glede na število gostov v Termah Čatež.

2. **Mati Slovenija pozdravlja novo hčerko – sevniško čitalnico! 160 LET SEVNIŠKE NARODNE ČITALNICE**, Kulturna dvorana Sevnica, 26. 11. – 2. 12. 2025, avtor: Boštjan Kolar, strokovne sodelavke: Alenka Černelič Krošelj, Stanka Glogovič in Mihaela Kovačič, Posavski muzej Brežice

Razstava predstavlja ustanovitev in delovanje Sevniške narodne čitalnice ter pobudnike, vodje in nosilce narodnega prebujenja v Sevnici in Posavju. Prva narodna čitalnica v savski dolini med Ljubljano in Zagrebom ter sedemnajsta na Slovenskem je bila v šestdesetih letih 19. stoletja pomembno središče kulturnega, izobraževalnega in narodnega življenja v Posavju. Njeno glavno poslanstvo je bilo prebujanje narodne zavesti, spodbujanje uporabe slovenskega jezika ter povezovanje ljudi različnih družbenih slojev. V njej so se zbirali domači meščani, izobraženci in številni kmetje iz okoliških krajev, zlasti iz Boštanja. Prirejala je številne bésede z igrami, recitacijami, s petjem, koncerti in predavanji, ki so se običajno končale s plesom. Čitalnica je bila ustanovljena 26. novembra 1865, uradno odprta pa 7. januarja 1866 v nadstropju hiše na Glavnem trgu 25 v Sevnici. Število obiskovalcev na proslavi ob odprtju: 50. Skupno število obiskovalcev: 110.

II./1. 5. Razstave drugih organizatorjev in gostujoče razstave v Posavskem muzeju Brežice

Muzej ima več prostorov, ki so primerni za postavitve razstav zunanjih organizatorjev. Poleg Galerije v treh prostorih se kot razstavni prostor uporablja tudi Mali avditorij, ki je še posebej primeren predvsem za manjše likovne razstave in vinska klet, kjer so postavljene glede na prostor ustrezne razstave.

Gostujoče razstave:

Nadaljevanje iz leta 2024: **Partizan John Denvir**, 3. prostor stalne razstave novejše zgodovine Pod devetimi zastavami: Posavje 1900-1990, 4. 4. 2024 – 1. 9. 2025. Avtorja: Rok Kajzer, Vid Kmetič, Društvo Trafika, Maribor. Koordinacija razstave: Petra Karalić in Alenka Černelič Krošelj.
Skupno število obiskovalcev: 18.266.

Nadaljevanje iz leta 2024: **Razstava Rudolfa Vozárja: SLIKANJE NA PORCELAN**, Mali avditorij, 25. 10. 2024–4. 4. 2025, avtor: Rudolf Vozár, koordinacija: Alenka Černelič Krošelj.
Skupno število obiskovalcev: 4.429.

Nove razstave:

1. **Planiški olimpijski duh 1984**, 2. prostor Galerije, 16. 1.–1. 4. 2025, avtor: dr. Tadej Curk, Muzej športa, koordinacija: Boštjan Kolar in Alenka Černelič Krošelj.

Razstava, ki so jo zasnovali v Slovenskem šolskem muzeju: enoti Muzej športa, na strnjen način predstavlja vlogo in doprinos posameznikov in skupin ljudi (športnih delavcev, športnikov v nordijskih panogah in različnih fotoreporterjev) k organizaciji, pripravi in izpeljavi največjega športnega dogodka v Jugoslaviji – zimskih olimpijskih iger v Sarajevu leta 1984. Vsi našteti so neposredno ali posredno povezani s skakalnicami in tekmami v Planici, kjer so, na različne načine, pustili svoj pečat. Skozi njihove oči, spomine in pripetljaje je predstavljeno, kako je bilo biti del ogromnega organizacijskega in administrativnega stroja.
Število obiskovalcev na odprtju: 25. Skupno število obiskovalcev: 2.412.

2. **Geto Theresienstadt: Slike in risbe umetnikov v Terezinu iz zbirke v Morešetu in Teresienstadt: Kot-da mesto**, 1. prostor Galerije, 30. 1. – 30. 3. 2025, avtor: Boris Hajdinjak, Sinagoga Maribor, koordinacija: Mihaela Kovačič.

Razstava Risbe in slike umetnikov v Terezinu iz zbirke v Morešetu predstavlja izbor del treh umetnikov, ki so bili med drugo svetovno vojno internirani v getu Terezin: Lea Haasa, Bedřicha Fritte in Josepha (Joa) Eduarda Adolfa Spierja. Njihova dela so svojstveno, a verodostojno pričevanje o resničnem življenju v terezinskem getu, ki so ga nacisti skušali prikazati kot »vzorčni geto«, da bi tako prikrili brutalno zatiranje 34.000 zapornikov, ki so bili tam pobiti, in skoraj 87.000 ljudi, ki so bili od tam poslani v uničevalna taborišča. Likovna dela danes hrani v Morešet - Spominski center Mordehaja Anieleviča za preučevanje in raziskovanje holokavsta v Izraelu, razkrivajo nam ne samo

umetniško estetiko njihovih avtorjev pač pa tudi kruti vsakdan življenja v nacističnem getu. Ob premierni slovenski predstavitvi razstave spominskega centra Morešet je bila pripravljena tudi spremljajoča razstava Theresienstadt: Kot-da mesto avtorja Borisa Hajdinjaka, direktorja Sinagoge Maribor, ki izvirno razstavo postavlja v širši kontekst, tudi v navezavi na slovenski prostor (npr. gestapovec dr. Siegfried Seidl je bil leta 1941 najprej Eichmannov predstavnik v Mariboru, nato je ustanovil taborišče Rajhenburg in še pred koncem leta geto Terezin/Theresienstadt, kjer je bil poveljnik do leta 1943). Pomemben del razstave je tudi film sestavljen iz odlomkov medvojnih filmov posnetih v Theresienstadt ter glasba iz geta posneta prav za to razstavo.
Število obiskovalcev na odprtju: 25. Skupno število obiskovalcev: 2.073.

3. **Bruce Lin: Pogled v sanjski Xanadu**, 1. in 2. prostor Galerije, 10. 4. – 11. 5. 2025, avtor: kustos Bruce Lin, koordinacija: Nadja Bostič in Alenka Černelič Krošelj.

Slikar Bruce Lin (1960, Tainan, Tajvan) živi od leta 1989 v Rotterdamu na Nizozemskem, največjem evropskem pristanišču z živahnim medkulturnim utripom in bogato umetniško krajino. Osnovni poklic uvoznika začimb in sadja iz Kitajske je leta 2015 zamenjal za umetnost. Uresničil je otroške sanje, se leta 2016 včlanil umetniško združenje Kunstkring Prins Alexander ter se predal umetnosti.
Njegovo slikarstvo je polno barv, realističnih in fantazijskih oblik, prepletenih v podobah mistične/sanjske narave. Tehnika olje na platno mu omogoča večplastnost, uporaba barv pa kaže njegovo istovetnost dveh življenjskih in poklicnih krajin. Vsako delo je nov izziv, saj želi z upodobitvami sanjskega sveta živali in ljudi predstaviti čudovit svet miru, ki nasprotuje realnosti sodobnega časa. Z razstavo v Posavskem muzeju Brežice se prvič predstavlja v Sloveniji. Razstavo je odprl Hans Suanyung Liu, predstavnik Gospodarskega in kulturnega urada Tajpeja v Avstriji.
Število obiskovalcev na odprtju: 36. Skupno število obiskovalcev: 1.179.

4. **Razpoka do baroka**, prostor pred Viteško dvorano, 14. 10.–3. 11. 2025, avtorji razstave: Gregor Kokalj, Tamara Trček Pečak, Nika Zupančič, Saša Dolinšek, Katja Kavkler, Martina Lesar Kikelj, Ajda Mladenovič, Lucija Močnik Ramovš, Jelka Kuret, Roza Šantej, Rado Zoubek, Julija Dodič, Alina Helena Đorđević, Eva Koren, Nika Mlakar, Viktorija Peternel, Michelle Vidovič, Aleksander Štumberger; koordinacija: Andrejka Vabič Nose.

Razstava je ob mednarodnem znanstvenem simpoziju Baročna umetnost in arhitektura v Sloveniji predstavila delo študentov ALUO, Oddelek za restavratorstvo na temo slikarja Frančiška Karla Remba. Predstavitev vključuje študijo tehnologije nastajanja fresk v Viteški dvorani in kopijo motiva freske iz Viteške dvorane ter raziskovalni proces ob novo pripisani sliki F. K. Remba Sv. Lucija, Agata in Apolonija.
Število obiskovalcev na odprtju: 45. Skupno število obiskovalcev: 928.

5. **Atlantida – Mali svetovi**, Mali avditorij, 24. 10. –18. 11. 2025, avtorji: dr. Anja Moric (Inštitut za narodnostna vprašanja ZRC SAZU), dr. Neža Čebron Lipovec (Fakulteta za humanistične študije, oddelek za arheologijo in dediščino, Univerza na Primorskem) in Andrej Preložnik (Fakulteta za humanistične študije, oddelek za arheologijo in dediščino, Univerza na Primorskem), koordinacija: Mihaela Kovačič.

Razstava razgrinja zgodbe naselij, ki so zaradi ekonomskih selitev, političnih odločitev ali naravnih nesreč izgubila svoje prebivalce. V ospredju so štirje mali svetovi – Novi Log, Stari Tabor, Trbiž in Vršič – kraji z nekdaj bogatim življenjem, kjer ruševine že prerašča rastje. Projekt je nastal v sodelovanju z Muzejem evropskih kultur (KOMSOE am MEK) v Berlinu pod vodstvom Andree Vándor in povezuje zgodbe izginjajočih krajev po vsej Evropi. Po razstavi v Sloveniji bodo vsa izginula evropska naselja, obdelana v okviru projekta, predstavljena na zaključni razstavi v Berlinu. Posavski muzej Brežice je gostil razstavo v sklopu aktivnosti ob 80. letnici konca druge svetovne vojne.
Število obiskovalcev na odprtju: 20. Skupno število obiskovalcev: 1.051.

Razstave drugih organizatorjev:

Nove razstave:

1. **Skulpture brez uzde**, Mali avditorij, 11. 4.–30. 5. 2025, avtorji: člani društva Litijski likovni atelje LILA in člani Likovni družine Dobova.

Razstava združuje ustvarjalno svobodo in raznolikost kiparskega izraza – brez pravil, brez omejitev, brez uzde. Skupni projekt je plod večletnega dela in izobraževanja.
Število obiskovalcev na odprtju: 60. Skupno število obiskovalcev: 2.199.

2. **Keramika z Nevenko 2025**, Grajska klet, 14. 10. 2025–15. 11. 2025, avtorji: člani keramične sekcije Društva likovnikov Brežice.

Razstava prikazuje dela, ki so nastala na zadnji delavnici Keramike pri Nevenki v letu 2025, kakor tudi starejša dela, nastala na njenih preteklih delavnicah. Posvečena je mag. slikarstva Nevenki Rušković kot poklon njenemu likovnemu ustvarjanju, predvsem pa predanosti glini, keramiki, glazuram, raku tehniki.
Število obiskovalcev na odprtju: 41. Skupno število obiskovalcev: 1.425.

3. **Novoletna razstava**, Grajska klet, od 18. 11. 2025, avtorji: člani Društva likovnikov Brežice: Sonja Kostanjšek, Zvonka Horžen, Helena Lipej, Zala Brus, Helena Frešer, Darko Oštrbenk, Jože Šterk, Mija Baškovč, Janez Klavžar, Andreja Komočar, Nadia Lipa, Kristina Bevc, Tatjana Potokar, Alojz Konec, Jožica Petrišič, Suzana Zupančič, Olga Piltaver, Natalija Dugandžija, Mihaela Prevejšek, Mojca Kutin, Marija Kukovica, Branka Ereš, Anton Zorko, Tatjana Pintar Radanovič in Zlatka Vučinić.

Razstava vključuje dela, ki so nastala v Društvu likovnikov Brežice v zadnjem delu leta, in so likovnikom ljuba, s katerimi kažejo novo usvojeno znanje. To so dela, ki so odraz njihovega razmišljanja, osebnega razvoja in novih likovnih smeri. Med likovnimi deli prevladujejo tehnike: akvarel, olje na platno, kolaž in grafika, ki sama po sebi ponuja veliko tehnik. Drugi del razstave predstavlja keramična dela, ki jih lahko uvrstimo v skulpture in dela z uporabno oz. dekorativno noto. Obema skupinama del je skupna težnja k raziskovanju novih tehnik oblikovanja, iskanja svojega jaza pri izdelavi ter skladnosti tehnike, oblike in končnega likovnega videza. Celotna razstava je presek delovanja, raziskovanja, razmišljanja, dela in napredovanja članov Društva likovnikov Brežice.
Število obiskovalcev na odprtju: 35. Skupno število obiskovalcev v letu 2025: 876.

Skupaj:

Skupaj je bilo načrtovanih 20 razstav, izvedenih pa je bilo 26 razstav, od tega 2 dopolnitvi stalne razstave v muzeju in ena stalna razstava na terenu, 3 občasne razstave, in sicer 2 v muzeju in 1 v Vodovodnem stolpu, 1 ulična razstava, 4 medinstitucionalne razstave v muzeju in 4 izven muzeja, 3 gostovanja, 5 gostujočih in 3 razstave drugih organizatorjev. Ob razstavah je bil izveden obrazstavni program.

Tabela 22: Nove razstave v letih 2023, 2024 in 2025

Vrsta	2023	2024	2025
Stalne razstave (dopolnitve in nove)	5	5	3
Lastne občasne razstave	2	2	3
Lastne razstave na drugih lokacijah, ulične razstave	-	-	1
Medinstitucionalne razstave	3	5	4
Medinstitucionalne razstave izven muzeja	4	3	4
Gostovanja	1	3	3
Gostujoče razstave	7	8	5

Razstave drugih organizatorjev	2	3	3
Skupaj	**24**	**29**	**26**

II. / 2. Projekti

Skladno z dolgoročnimi in letnimi programi dela muzej svoje poslanstvo uresničuje tudi skozi izvajanje projektov, ki so usmerjeni v tesno in kakovostno sodelovanje z obiskovalci, uporabniki muzeja v regionalnem, nacionalnem in čezmejnem območju.

II. / 2. 1. Muzej povezuje

V letu 2025 je muzej nadaljeval z večletnim projektom Muzej povezuje, ki povezuje raznolike utečene in nove programe za različne ciljne skupine ter z različnimi partnerji.
Projekt združuje in povezuje ključne obrazstavne in druge programe tako občasnih kot stalnih razstav iz preteklega leta in raznovrstne dejavnosti ter sodelovanja z nevladnimi organizacijami, lokalno skupnostjo, posamezniki, izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami iz Posavja in Slovenije v povezano programsko enoto. Del projekta so že utečeni programi PMB: Znanje in veščine iz depoja, Grajske dogodivščine, Raziskovanje Posavja in Prva nedelja v muzeju ter aktivnosti neformalnega združenja Gradovi Posavja in Združenja zgodovinskih mest Slovenije.
V okviru projekta je muzej izvedel 91 programov, ki se jih je udeležilo 5.475 udeležencev (2024: 117/6.997, 2023: 91/5.398). Od 91 programov oz. dogodkov je bilo 32 andragoških programov, 14 pedagoških programov, 6 kino projekcij, 9 koncertov, 13 odprtij razstav, 1 program za ranljive skupine in 16 drugih prireditev ter slovesnosti.
Muzej je nadaljeval s programi in aktivnostmi, ki so privabljali raznolike obiskovalce: **Kino na grajskem dvorišču**, **javna vodstva**, Sejem rokodelskih znanj in veščin. S **sooorganizacijo koncertov** je muzej potrdil odlično sodelovanje z glasbenimi šolami Posavja (10. Koncert glasbenih šol Posavja) in posavskimi glasbeniki: Veronika Strnad z bendom, Marcel Slakonja in Eli Škaler. Muzej je pri izvedbi koncertov sodeloval še z Vokalno akademijo Ljubljana, Kulturnim društvom Odeon ter z mednarodno uveljavljenimi glasbeniki (Pehlivanian operna akademija, Mojca Zlobko Vajgl in Marion Ravot).
Muzej je nadaljeval s sodelovanjem pri medinstitucionalnih promocijskih akcijah: **Poletna muzejska noč**, aprila in oktobra **»Naprej v preteklost«**, **Dnevi evropske kulturne dediščine** (Sejem rokodelskih znanj in veščin in baročni dan, Prva nedelja v muzeju: 4. klasični večer z Robertom Šupetom in gosti), **Dan brez avtomobila (Evropski teden mobilnosti)**. Muzej je **omogočil postavitev** dveh **razstav** Društvu likovnikov Brežice.
Muzej je tudi v letu 2025 sodeloval pri slovesnosti ter razstavi z natečaja **Na obisku pri Juriju Dalmatinu** (OŠ Jurija Dalmatina Krško).
Znotraj projekta je muzej razvijal in nadgrajevali sodelovanja s številnimi kulturnimi, vzgojno-izobraževalnimi raziskovalnimi ustanovami, društvi in ljubitelji dediščine. S **Fakulteto za turizem Brežice** je nadaljeval z izvajanjem programov: vodstev in ogledov razstav v muzeju. Z **Zavodom za podjetništvo, turizem in mladino** pa je prav tako sodeloval pri organizaciji dogodkov ter vodstev in ogledov razstav v muzeju in Vodovodnem stolpu.
Muzej je že četrto leto nadaljeval sodelovanje z Društvom restavratorjev Slovenije pri izvedbi **Srečanja konservatorjev-restavratorjev**, soorganiziral pa je tudi Posvet **»O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju«,** mednarodni simpozij **Baročna umetnost v Sloveniji: Migracije, transferji, stiki in mreže, 41. zborovanje Zveze zgodovinski društev Slovenije: Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi, 1. sestanek programskega sveta združenja Zgodovinskih mest Slovenije** v letu 2025 ter drugi **Festival evropskega filma Brežice 2025.**

Projekt Barok v Sloveniji

Projekt Barok v Sloveniji je z razstavami in drugimi dogodki zaznamoval leto 2025 v Sloveniji. V okviru projekta so Narodna galerija, Ljubljana, Narodni muzej Slovenije, Oddelek za umetnostno zgodovino

FF UL, MAO in Umetnostnozgodovinski inštitut dr. Franceta Sterleta ZRC SAZU pripravili razstavi baročne umetnosti v Sloveniji, ki sta bili na ogled v Narodni galeriji, Ljubljana in Narodnem muzeju Slovenije. PMB je za razstavo *Barok v Sloveniji: slikarstvo in kiparstvo* v Narodni galeriji, Ljubljana izposodil sliko Andreja Janeza Herrleina z naslovom Sv. Mihael. S spremljevalnimi dogodki so se predstavitvi baroka priključile tudi druge ustanove.

Posavski muzej Brežice se je projektu pridružil na več ravneh.

1. PMB se je projektu priključil s pripravo razstave Na saneh od baroka do danes. Priprave na razstavo so se pričele že v 2024 in potekale celotno leto 2025. Sani datirane v ¾ 18. stoletja so bile v zbirko predhodnika PMB podarjene že januarja 1941 (Muzejskemu društvu za politična okraja Krško in Brežice v Krškem) in so izjemen rokodelski in umetniški predmet, edinstven predmet aristokratske kulture Posavja, ki območje neposredno povezuje z zgodovinskimi centri moči ter predstavlja povezave med aristokracijo. Hkrati pa so edine do sedaj ohranjene aristokratske sani iz tega obdobja na Slovenskem. Zaradi edinstvenost sani in njihovega pomena za okolje je bil nujen celovit pristop k obravnavi sani. Proučevanje sani je obsegalo:
    a. pripravo naloge za strokovni izpit novo zaposlene konservatorke-restavratorke Pike Škerlj pod mentorstvom direktorice PMB Alenke Černelič Krošelj in somentorja Žige Reharja, konservatorja-restavratorja v SEM, strokovnjaka s področja konserviranja-restavriranja lesenih predmetov.
    b. Sestavni deli sani (školjka, krivine, palice) so indicirali nastanek v različnih časovnih obdobjih, hkrati pa so bila opažena neskladja med trenutnim stanjem in preteklimi opisi v dokumentaciji. Posledično je bilo nujno potrebno izvesti vrsto naravoslovnih analiz, preiskav in raziskav, s katerimi je bila določena časovna opredelitev, materialna sestava, pridobljen pa je bil tudi vplogled v zgodovinske predelave, ki pogojujejo nadaljnjo konservatorsko-restavratorsko obravnavo. Raziskave so potekale v sodelovanju z Restavratorskim centrom, Biotehniško fakulteto UL, Laboratorijem za dediščino Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo UL, VERA labom (Dunaj, Avstrija) ter v okviru infrastrukture E-RIHS; izvedeni so bili stratigrafski pregledi barvnih plasti ter identifikacija tekstila, lesa, pigmentov, vezi, kovin, radio-karbonsko datacijo lesenih elementov. Rezultati so pokazali, da so bile sani večkrat predelane in da posamezni konstrukcijski deli izvirajo iz različnih časovnih obdobij, pri čemer se školjka umešča v 18. stoletje, spodnji del pa je mlajši. Ker so bili rezultati FTIR analiz, ki bistveno vplivajo na razumevanje uporabljenih materialov in strokovne odločitve o posegih, prejeti šele konec januarja 2026, v letu 2025 ni bilo mogoče sprejeti celovitih konservatorsko-restavratorskih odločitev, zato sta se mednarodni strokovni posvet in nadaljnje aktivnosti zamaknila v naslednje programsko obdobje. Mednarodni posvet izveden v letu 2026 bo podal strokovne usmeritve in priporočila za nadaljnje konservatorsko-restavratorske obravnave sani. Rezultati naravoslovnih preiskav in raziskav bodo predstavljeni na razstavi.
    c. Izvedbo dveh strokovnih ekskurzij v Avstrijo (Museum für Geschichte, Gradec (18. 2. 2025) in Kaiserliche Wagenburg, Dunaj 16.–17. 6. 2025) s ciljem spoznavanja sodobnih konservatorsko-restavratorskih praks in načinov pristopanja k tovrstnim muzealijam.
    d. Za predstavitev na razstavi je mentor strokovne naloge Žiga Rehar izvedel 3D skeniranje sani z detajlnim zajemom školjke sani.
    e. S pomočjo umetnostnozgodovinskih, zgodovinskih, etnoloških in geografskih raziskav, so bile sani umeščene v umetnostni in kulturni kontekst 18. stoletja. Potekalo je umetnostnozgodovinsko proučevanje primerljivih muzealij iz trinajstih evropskih muzejskih zbirk, razčlenjeni so bili konstrukcijski in oblikovni detajli sani. Posvetili smo se proučevanju zgodovine sani, njihovih lastnikov iz rodbine Auersperg in muzejski poti sani, kakor tudi preučevanju kmečkih sani, njihove uporabe in

spreminjanje skozi stoletja, kakor tudi povezanih predmetov iz zbirke PMB. S proučevanjem podnebja od 18. stoletja do danes in snežnih razmer v Posavju smo osvetlili potrebo po trajnostnem razvoju in varovanju okolja.

2. Pričetek leta baroka je PMB obeležil s tematskim vodstvom (2. 2. 2025) s predstavitvijo baročnih poslikav gradu Brežice in razstav *Sledi sakralne dediščine 17. in 18. stoletja* in *Sledi posvetne dediščine Posavja od 17. do 19. stoletja*.
3. V sodelovanju z ALUO je bila v PMB pripravljena razstava Baročni kipi v novi preobleki (27. 2. 2025–6. 2. 2026), ki je predstavila vpogled v delo konservatorjev-restavratorjev v primeru ohranjanja lesenih predmetov iz zbirke PMB.
4. Na dogodku *Prva nedelja v muzeju: Baročne sani in prizori iz življenja na Šrajbarskem turnu* (7. 9. 2025) je konservatorka-restavratorka Pika Škerlj predstavila dognanja o saneh in prispele rezultate naravoslovnih analiz. Na dogodku je sodelovalo Kulturno društvo Leskovec pri Krškem s prizori »Od ribiča do graščaka«.
5. V okviru projekta Barok na Slovenskem je potekala predstavitev tradicionalnih znanj in veščin z razstavo ročnih del na čezmejnem območju na dvorcu Trakoščan, Hrvaška (27. 9. 2025) in v Posavskem muzeju Brežice (4. 10. 2025).
6. Skupaj z Narodno galerijo, Ljubljana in ICCHS je PMB soorganiziral mednarodni znanstveni simpozij *Baročna umetnost in arhitektura v Sloveniji: migracije, transferji, stiki in mreže*, ki je potekal od 13. do 15. 10. 2025. Direktorica in kustosinja umetnostna zgodovinarka sta bili vključeni v programski in organizacijski odbor, PMB pa je v Brežicah izvedel tudi drugi dan simpozija. Na simpoziju je sodelovalo 34 predavateljev.
7. PMB je pripravil tudi prenovljeno digitalno predstavitev Viteške dvorane. Nastala je aplikacija dostopna na dotikalnem zaslonu v Viteški dvorani, ki vključuje najnovejša dognanja o ikonografskih motivih v Viteški dvorani, splošne podatke o dvorani, njeni prenovi, zgodovini in konservatorsko-restavratorskih posegih. Aplikacija pa ponuja spoznavanje Viteške dvorane tudi s pomočjo treh igric. Aplikacija je bila javnosti predstavljena 14. 10. 2025, od januarja 2026 pa je na voljo tudi v angleškem jeziku.
8. Tridnevna strokovna ekskurzija *Po Rembovih poteh* je nadgradila simpozij in udeležencem predstavila najpomembnejša dela avtorja poslikave Viteške dvorane Frančiška Karla Remba v Sloveniji in Avstriji. Izvedena je bila od 16. do 18. 10. 2025.
9. V PMB je gostovala razstava *Razpoka do baroka,* ki jo je pripravil ALUO, Oddelek za restavratorstvo na temo slikarja Frančiška Karla Remba. Predstavljena je bila študija tehnologije nastajanja fresk v Viteški dvorani, kopijo motiva detajla freske ter raziskovalni proces ob novo pripisani sliki F. K. Remba Sv. Lucija, Agata in Apolonija (na ogled od 14. 10.–3. 11. 2025).

Projekt Barok v Sloveniji je na izboru Najboljše lokalno (Best of local) 2026 v kategoriji Slovenska kultura prejel nagrado za najboljšo novo razstavo in izkušnjo Skupnosti muzejev Slovenije (Best “New exhibitions & experiences by Slovenian Museum Association”).

Projekt Zmaga in obnova

Medinstitucionalni projekt Zmaga in obnova ob 80. letnici konca druge svetovne vojne je začel nastajati leta 2024 v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Kočevje in Muzejem novejše in sodobne zgodovine Slovenije. Osnovni namen je bil izvesti dvodnevni posvet s srečanjem na temo dediščine kočevskih Nemcev in posavskih izgnancev. Predstavili smo dve pokrajinski zgodbi o domu in njegovi izgubi, izgonu, preselitvi, obljubah, hrepenenju, vrnitvi, trpljenju, obnovah in novem življenju, sodelovanju ter usodah, ki jih govorijo osebne zgodbe.
Pred posvetom so bila pripravljena vabila za predavatelje in sodelujoče institucije ter za obiskovalce. V tem času je izšla tudi knjižica povzetkov posveta, urejal in izdal jo je Posavski muzej Brežice. Posvet je bil izveden v četrtek, 18. 9. 2025, v Posavskem muzeju Brežice ter v petek, 19. 9. 2025, v Pokrajinskem muzeju Kočevje. Program posveta so sooblikovali: dr. Mitja Ferenc (Oddelek za zgodovino FF UL), dr. Ivanka Počkar (PMB), Živa Pogorelec (PMK), dr. Monika Kokalj Kočevar (MNSZS),

Vita Weiss Babič, Damjan Popelar (ZVKDS, OE Novo mesto), dr. Anja Moric (Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL), Mihael Petrovič ml., mag. Renate Fimbinger (Združenje Gottscheer Gedenkstätte v Gradcu – Mariatrošt), Mihaela Kovačič (PMB), Alenka Černelič Krošelj (PMB) in Vesna Jerbič Perko (PMK).
Na dan posveta v Brežicah je potekalo odprtje dopolnitve stalne razstave Pod devetimi zastavami Posavje 1900–1990. Avtorici dopolnitve sta bili Mihaela Kovačič in dr. Ivanka Počkar.
V Kočevju je bil po zaključku posveta organiziran ogled vasi Koprivnik ter prireditev ob 11. dnevih kočevarske kulture.
Projekt Zmaga in obnova zaključuje razstava Proga Šamac–Sarajevo in mladinske delovne brigade »Naša proga–naš ponos«, katere odprtje je načrtovano 29. 1. 2026 in govori o povojni obnovi. Razstavo pripravljata kustosinji umetnostna zgodovinarka Andrejka Vabič Nose in zgodovinarka Mihaela Kovačič in bo v letu 2026 gostovala v Muzeju Velenje in Mestnem muzeju Idrija.

Prve nedelje v muzeju

S sklopom dogodkov Prve nedelje v muzeju, ki ga je muzej zasnoval v letu 2022, predstavlja raznovrstno delo muzeja, razstave in aktualne projekte. Nedeljska druženja s posavsko dediščino muzej sooblikuje s Posavci in Posavkami, društvi in ustanovami s ciljem in željo, da se muzejsko delo še bolj mreži z območjem celotnega Posavja in širše. Muzej je v letu 2025 načrtoval in izvedel 12 programov, ki se jih je udeležilo 399 udeležencev (2024: 12 dogodkov / 636 udeležencev).

Prve nedelje v letu 2025:

- Plesni valovi novega leta / Plesna delavnica za otroke, 5. 1. 2025, 9 obiskovalcev.
- Vodstvo barok v Posavju in Viteška dvorana, 2. 2. 2025, 30 obiskovalcev.
- Srčeve pletenice in papirnate rože, 1. 3. 2025, 82 obiskovalcev.
- Zapisano na 6. april 1941: Ljubo Motore, Robert Šupe in gostje: 84. obletnica pričetka druge svetovne vojne, 6. 4. 2025, 28 obiskovalcev.
- Predavanje Timoteja Pavlina: Poti in poplave, arheološka slika sotočja Save in Krke, 4. 5. 2025, 35 obiskovalcev.
- »Ko peruti bi imeli, bi kar domov prileteli.«, 1. 6. 2025, 54 obiskovalcev.
- Vodovodni stolp, 6. 7. 2025, 35 obiskovalcev.
- Banova domačija – dediščina v primežu narave in podnebnih sprememb, 3. 8. 2025, 22 obiskovalcev.
- Baročne sani in prizori iz življenja na Šrajbarskem turnu, 7. 9. 2025, 21 obiskovalcev.
- Četrti klasični večer z Robertom Šupetom in Nežo Vilhelm, 5. 10. 2025, 23 obiskovalcev.
- Vino skozi zgodbo: povezovanje ljudi in krajev, 2. 11. 2025, 24 obiskovalcev.
- Zaključek razstave Zadnji čas za zgodbe s Tajdo Tomšič, 7. 12. 2025, 36 obiskovalcev.

Združenje zgodovinskih mest Slovenije

Od leta 2020 je mesto Brežice na pobudo in s prizadevanjem muzeja član **Združenja zgodovinskih mest Slovenije**. Z **Občino Brežice** in **ZPTM Brežice** se nadaljuje odlično sodelovanje pri izvajanju turistične promocije, trženja zgodovinskih mest in aktivnostih Združenja:

- Nadaljevanje promocijske akcije **Z vlakom po kulturo**: produkt, zasnovan s Skupnostjo muzejev Slovenije in Slovenskimi železnicami. Namen produkta je bil spodbuditi turistični obisk zgodovinskih mest in njegovih kulturnih znamenitosti z uporabo javnega prevoza.
- Nadaljevanje programa **Festmest** – najdaljšega festivala v Sloveniji. Namen festivala je bil pokazati in predstaviti bogato kulturno-umetniško ustvarjanje in življenje v zgodovinskih mestih Slovenije – povezovanje, sodelovanje in izmenjavo vsebin in kulturnih ustvarjalcev.

Program Festmest za 2025 je bil zasnovan v 2 delih. V prvi polovici leta (do septembra) je bil muzej v festival vključen s **Poletnim gala koncertom *Don Giovanni*** v izvedbi Pehlivanian operne akademije.

- 6. 3. 2025, Brežice: **1. sestanek programskega sveta Združenja zgodovinskih mest Slovenije** (Alenka Černelič Krošelj, Anja Zagode). Sestanek je potekal v prostorih Posavskega muzeja Brežice. Zbrane sta na začetku najprej nagovorili Alenka Černelič Krošelj, direktorica Posavskega muzeja Brežice, in Mojca Florjanič, podžupanja Občine Brežice. Nato je Mateja Hafner Dolenc predstavila, kako je združenje zaključilo leto 2024 in začelo leto 2025 ter načrte za naprej, Jure Kumljanc pa je predstavil oglaševanje in digitalno kampanjo za pomlad 2025. Po sestanku je sledil ogled Viteške dvorane in nato kosilo v grajski kleti, kjer je bila predstavljena jed Gostilne Les iz Kolektivne blagovne znamke Brežice Izbrano. Udeleženci so dan zaključili s sprehodom po Poti ljubezni, kjer so si ogledali staro mestno jedro in Vodovodni stolp Brežice.
- 26. 3. 2025, Novo mesto (Alenka Černelič Krošelj): **Podelitev priznanj Šole prenove**. Šola prenove, ki poteka v organizaciji Združenja zgodovinskih mest Slovenije predstavlja program neformalnega izobraževanja o starih znanjih in spretnostih, potrebnih za kakovostno obnovo in prenovo kulturne dediščine. V letu 2025 je priznanje za kakovostno in uspešno prenovo prejelo 17 objektov kulturne dediščine, med katerimi so štirje prejeli tudi posebno priznanje. Občina Brežice in Posavski muzej Brežice pa sta postala prejemnika priznanja šole prenove za kakovostno prenovo Vodovodnega stolpa.
- 1. 4. 2025, Kamnik (Anja Zagode): **Skupno srečanje partnerjev FESTMEST**. Na skupnem srečanju je potekala evalvacija prejšnjega leta glede vsebine in promocije, načrtovanje dela v letu 2025 ter pogovor o priložnostih za sodelovanje.
- 30. 9. 2025, Ljubljana (Anja Zagode): **Festival za tretje življenjsko obdobje.** Predstavitev zgodovinskih mest Slovenije na turističnih sejmih.
- 10. 7. 2025, Škofja Loka (Alenka Černelič Krošelj, Liljana Omerzu): **3. sestanek programskega sveta Združenja zgodovinskih mest Slovenije**. Sestanek je potekal v učnem laboratoriji na Mestnem trgu 5. Predstavljena so bila poročila o poteku oglaševalne kampanje Z VLAKOM PO KULTURO, promociji FESTMEST, aktivnosti trženja in izkušnje iz poteka gostovanj na večjih prireditvah. S strani predstavnika sto je bilo predstavljeno oblikovanje in vsebine novega STO kataloga ZGODOVINSKA MESTA IN KULTURA. Nataša Ulen je predstavila zloženko PLEČNIK V ZGODOVINSKIH MESTIH. Nina Krivec pa je predstavila primer Kopra kot primer dobre prakse Oživljanja mestnih središč. Napovedana je bila predstavitev aktivnosti Odbora za management mestnih središč ZMOS.
- 1. 10. 2025, Kamnik (Liljana Omerzu): **4. sestanek programskega sveta Združenja zgodovinskih mest Slovenije**. Sestanek je potekal v veliki sejni sobi Občine Kamnik. Predstavljeno je bilo Poročilo o zaključenih promocijskih aktivnostih in napoved jesenskih (z vlakom po kulturo, rezultati nad pričakovanji, poročilo iz kampanje Festmest pomlad/poletje, večja prepoznavnost in doseg, napoved jesenske digitalne kampanje za tuje trge), nov produkt PLEČNIK V ZGODOVINSKIH MESTIH, zloženka, kolesarska pot, film, nov produkt KOLESARSKE POTI PO ZGODOVISNKIH MESTIH in osnutek PROGRAM DELA 2026. Podane so bile informacije glede, 2.medarodne konferenca NEB in primeri dobre prakse, Celje, 8.oktober MESTA – trajnostni in vključujoči življenjski prostori za prihodnje generacije.
- 4. 11. 2025, Kranj (Alenka Černelič Krošelj, Liljana Omerzu): **5. sestanek programskega sveta Združenja zgodovinskih mest Slovenije**. Sestanek je potekal v stolpu Škrlovec. Predstavljene so bile priprave na redno letno skupščino, predlog poročila o delu 2025, predlog program dela 2026, priprave na izvajanje koncepta MESTO, MOJ DOM »skupnostne pobuda za

prebivalce zgodovinskih mest Slovenije«, nov produkt Zgodbe iz muzejev in misija 2030: Kranj podnebno nevtralno in pametno mesto.

Članstvo v mreži Iron Age Danube Route Association (IADR)

Posavski muzej Brežice je od leta 2023 član združenja IADR oz. IADRA, nevladne, neprofitne kulturne organizacije, posvečene promociji, raziskovanju, zaščiti in trajnostnem razvoju dediščine železne dobe v Podonavju. Združenje je bilo ustanovljeno leta 2020 na temelju močne mreže mednarodnih strokovnih institucij iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije. Združenje služi kot platforma, preko katere lahko vzpostavljeno partnerstvo ustvarja kulturno dediščino železne dobe bolj vidno in dostopno, hkrati pa omogoča ekonomsko in kulturno dodano vrednost za lokalne skupnosti, ki z njo živijo danes. Eden glavnih ciljev združenja, ki ga vodijo visoki standardi zaščite, raziskovanja in predstavitve arheološke dediščine, je povezati in promovirati najdišča v Podonavju in muzeje, v katerih je hranjena skupna dediščina, predvsem preko razvoja in upravljanja poti Iron Age Danube Route.
V letu 2025 smo izvedli dve aktivnosti povezani s železnodobno dediščino. Timotej Pavlin je 4. maja izvedel predavanje Poti in poplave: Arheološka slika sotočja Save in Krke s poudarkom na prepoznavanju železnodobnih ostalin (naselbin in grobišč) v Posavju. Ob Evropskih dnevih arheologije 11. junija smo na Brezovski gori ponovili enako predavanje v izvedbi Timoteja Pavlina. Povezali smo se s skupino hrvaških raziskovalcev z Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete v Zagrebu, ki se ukvarjajo s prepoznavanjem arheoloških ostalin v krajini na območju Sotle in Save s hrvaške strani. Povezava in dopolnjevanje rezultatov raziskav odpira možnosti sodelovanja v mreži IADR.

Članstvo v mreži WAMU NET – UNESCO globalna mreža vodnih muzejev

Posavski muzej Brežice je od leta 2023 vključen v globalno mrežo vodnih muzejev (Water Museum Global Network), ki jo podpira Unesco. Na pobudo mreže je muzej v letu 2025 že tretjič razpisal natečaj za šolarje »Voda kakšno si želimo« / »Water we want«, ki spodbuja mlade k razmisleku o pomenu vode in njenem varovanju. Skozi ustvarjalne projekte lahko otroci izrazijo svoje videnje trajnostne rabe vodnih virov. Natečaj ozavešča o pomenu čiste vode za prihodnje generacije ter spodbuja kreativnost in ekološko odgovornost mladih. Tokrat smo še posebej ponosni, saj sta med zmagovalci kar dve deli učenk in učencev posavskih osnovnih šol. To sta likovno delo Zarje Gros z OŠ Marjana Nemca Radeče ter video učencev OŠ Sava Kladnika Sevnica. Obe deli sta v starostni kategoriji 10–12 let osvojili prvo mesto, kar predstavlja izjemen dosežek in priznanje za ustvarjalnost ter trud mladih posavskih ustvarjalcev.
Generalna skupščina globalne mreže vodnih muzejev je potekala 25. junija 2025 preko ZOOM platforme. Udeležila se je je direktorica Alenka Černelič Krošelj.

Raziskovanje Posavja

Muzej je leta 2021 pričel z novim uspešnim ciklom predavanj **Posavje v diplomskih in raziskovalnih nalogah**, s katerim nadaljuje tudi v letu 2025 pod novim imenom **Raziskovanje Posavja.**
V letu 2025 so bila izvedena štiri predavanja, in sicer aprila predavanje dr. Helene Seražin z naslovom Brežiška podružnica Društva v varstvo domačije in ustvarjanje kulturnih meja na Spodnjem Štajerskem, maja predavanje Timoteja Pavlina z naslovom Poti in poplave, arheološka slika sotočja Save in Krke, septembra predavanje Doroteje Jazbec z naslovom Odkrivanje in raziskovanje dveh naselij v občini Radeče in novembra predavanje Lare Oštrbenk z naslovom Brežiško gospostvo s širšim zaledjem na stičišču Ilirskih provinc in Avstrijskega cesarstva.
Muzej s predavanji razširja krog sledilcev in obiskovalcev, saj predavanja spremljajo tako stalni obiskovalci kot tudi novi, predvsem mladi in študentje.

Izvedena predavanja v letu 2025:

- Brežiška podružnica Društva v varstvo domačije in ustvarjanje kulturnih meja na Spodnjem Štajerskem (dr. Helena Seražin), 3. 4. 2025, 14 obiskovalcev.

- Poti in poplave, arheološka slika sotočja Save in Krke (Timotej Pavlin), 4. 5. 2025, 35 obiskovalcev.
- Odkrivanje in raziskovanje dveh naselij v občini Radeče, predavanje iz cikla Raziskovanje Posavja (Doroteja Jazbec), 11. 9. 2025, 3 obiskovalci.
- Brežiško gospostvo s širšim zaledjem na stičišču Ilirskih provinc in Avstrijskega cesarstva, predavanje iz cikla Raziskovanje Posavja (Lara Oštrbenk), 20. 11. 2025, 32 obiskovalcev.

Znanje in veščine iz depoja 9: Mitološka bitja v jajčni temperi in pozlati

Že tretje leto zapored je bila osrednja tema projekta Znanje in veščine iz depoja predstavitev manj poznanih tehnik, kot so jajčna tempera, vodna pozlata in druge dekorativne tehnike, ki krasijo tabelne slike. Pri izvedbi projekta je Posavski muzej Brežice sodeloval s pedagogi in učenci Osnovne šole Brežice. Projekt, ki je potekal v okviru šolskega predmeta Likovno snovanje, se je nadaljeval januarja 2025. V mesecu decembru 2024 je Posavski muzej Brežice izvedel dvourno predavanje na Osnovni šoli Brežice, ki je bilo namenjano predstavitvi grške mitologije in pripravi udeležencev na praktični del delavnice. Predavanje je vodila Nives Slemenšek, konservatorka-restavratorka v Posavskem muzeju Brežice. Praktični del delavnic je potekal tri sobote v mesecu januarju in en dan v mesecu marcu. V praktičnem delu delavnice so se udeleženci seznanili s pripravo potrebnih materialov in orodij, s pravilnim načinom priprave podloge za tabelne slike, dekorativni tehnikami: pastiglia, sgraffitto, punciranje, graviranje, nanašanjem zlata na bolusno podlogo in tradicionalnim načinom priprave jajčne tempere. Končni izdelki projekta so bili 15. aprila 2025 predstavljeni na razstavi ME NAJDEŠ? v Posavskem muzeju Brežice. Po zaključku razstave so udeleženci izdelke odnesli domov.
Projekt je muzej v letu 2025 delno izvedel tudi v okviru mednarodnega projekta EU4Crafts, kjer je zaradi skrčenega formata program delavnic prilagodil. Prvi dogodek je potekal na Dvoru Trakošćan na Hrvaškem pod naslovom *Doživi barok u Trakošćanu*, drugi pa v Posavskem muzeju Brežice v okviru *Baročnega dne*. Delavnice so bile zasnovane tako, da so bile primerne tako za odrasle kot tudi za otroke, kar je omogočilo medgeneracijsko ustvarjanje. Udeleženci so se najprej seznanili s tehniko tradicionalne vodne pozlate ter z različnimi krasilnimi tehnikami pozlate, kot so graviranje, pastiglia in punciranje. Po kratki predstavitvi in demonstraciji pa so pod mentorstvom konservatorke-restavratorke Nives Slemenšek samostojno izdelali svoj manjši pozlačen dekorativni izdelek, ki so ga po zaključku delavnice lahko odnesli domov.

Grajske dogodivščine

Grajske dogodivščine so počitniški programi, namenjen osnovnošolcem, ki jih muzej izvaja od leta 2015. Programi dogodivščin v času zimskih, poletnih in jesenskih počitnic izhajajo iz aktualnih občasnih in stalnih razstav ter projektov. Udeleženci se v večdnevnem druženju seznanijo z vsebinami muzeja na njim prilagojen in zanimiv način, z aktivnim sodelovanjem v obliki aktivnih tematskih ogledov in ustvarjalnih delavnic. Tako pridobivajo nova znanja, sklepajo nova prijateljstva in se zabavajo.
Izhodišča dvodnevne Zimske grajske dogodivščine so bila: razstava Tajde Tomšič: Zadnji čas za zgodbe, posvetna dediščina Posavja in projekt Znanje in veščine iz depoja: Mitološka bitja v jajčni temperi in pozlati.
Vsebinska izhodišča tridnevne Poletne grajske dogodivščine so bila: Barok in Posavje, srednji vek in 350 let rojstva slikarja Frančiška Karla Remba – avtorja poslikav Viteške dvorane.
Izhodišča dvodnevne Jesenske grajske dogodivščine so bila: spoznavanje dela zaposlenih v muzeju, baročne sani, izdelovanje papirnatih rož, Dan spomina na mrtve.
Kot vsako leto, je bil obisk tudi letos dober, kar dokazuje, da imajo otroci in starši zaupanje v delo muzeja. Prav tako se širi krog udeležencev, saj prihajajo otroci tudi iz drugih občin Posavja in celo drugih delov Slovenije.

Leta 2025 je bilo 155 udeležencev, leta 2024 pa 199 udeležencev, kar predstavlja 22,1 % zmanjšanje števila udeležencev.

Projekt Znamenite Posavke in Posavci

V Posavskem muzeju Brežice s podporo Mestne občine Krško, soustanoviteljice muzeja, ter skladno s projektom Banova domačija, izvajamo projekt Znameniti Posavke in Posavci, ki vključuje igranje in predstavljanje pomembnih zgodovinskih likov Posavja v interpretaciji ljubiteljskih igralk in igralcev. Skupina, ki je vrsto let delovala pod okriljem JSKD OI Krško, od leta 2024 deluje pod okriljem Posavskega muzeja Brežice, dodani so novi liki in oživljanje načinov življenja v preteklosti po principu LARP (igranje vlog v živo v realnem okolju).

V letu 2025 smo sodelovali na naslednjih dogodkih:

- **10. Koncert Glasbenih šol Posavja**, Posavski muzej Brežice, 23. januar 2025; sodelovali so: Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), Marija Auersperg Attems (Vesna Žučko), Josipina Hočevar (Klavdija Mirt), Ana Schmidinger Romih (Karmen Tramšek Lipej), Ministrica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Marjetka Vrhovšek), Cesarica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Lora Ana Jurečič), pisarka, uradnica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Mija Baškovč), besedilo: Ivanka Černelič Jurečič.
- **Slovenski kulturni praznik, VIDNO IN NEVIDNO, javno vodstvo z Alenko Černelič Krošelj,** Posavski muzej Brežice, 8. februar 2025; sodelovali sta: Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar) in Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič).
- **Po stopinjah prvih Bohoričev**, Cerkev sv. Jošta na Reštanju, 31. maj 2025; sodeloval je: Adam Bohorič (Boštjan Arh).
- **Družinski piknik v parku**, Staro mestno jedro Krško, 7. junij 2025; sodelovali so: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič), Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik), Janez Vajkard Valvasor (Tone Petrovič), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar) in Adam Bohorič (Boštjan Arh).
- **Ura slovenščine**, Naravoslovna učilnica Osnovne šole Jurija Dalmatina Krško, 10. junij 2025; sodeloval je: Jurij Dalmatin (Blaž Plevnik).
- **Poletna muzejska noč**, Posavski muzej Brežice, 21. junij 2025; sodelovali so: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič, Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), prižigalec luči Leopold Alba (Davor Lipej), Adam Bohorič (Boštjan Arh), dr. Tomaž Romih (Marjan Poznič), Ministrica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Marjetka Vrhovšek), Pisarka, uradnica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Mija Baškovč), Ana Schmidinger Romih (Karmen Lipej Tramšek), cesarica na dvoru, Martin Krpan, 1675 (Jana Kovačič) in Marija Auersperg Attems (Vesna Žučko).
- **CPT Krško, ogled komisije Moja dežela, lepa in gostoljubna,** CPT Krško, 29. julij 2025, sodelovala je: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič).
- **Prvi šolski dan na OŠ Mihajla Rostoharja Krško**, OŠ Mihajla Rostoharja Krško, 1. september 2025, sodelovala sta: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič) in dr. Tomaž Romih (Anton Petrovič).
- **Planet na obisku, aktivnost v okviru nacionalne kampanje Moja Slovenija z nagovorom »Vzemi si čas.«**, Mestna občina Krško, RRA Posavje, 4. september 2025, sodelovali so: Adam Bohorič (Boštjan Arh), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič) in Janez Vajkard Valvasor (Anton Petrovič).
- **Vodenje po starem mestnem jedru Krškega ob svetovnem dnevu turizma**, Center za podjetništvo in turizem Krško, TIC Krško, 26. september 2025, sodelovala je: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič).
- **Doživi barok**, Dvor Trakošćan (Hrvaška), 27. september 2025, sodelovali so: Marija Auersperg Attems (Vesna Žučko), cesarica (Jana Kovačič), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar),

Josipina Hočevar (Klavdija Mirt), Ana Schmidinger Romih (Karmen Lipej Tramšek), pisarka na dvoru (Mija Baškovč) in Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič).

- **Baročni dan,** Posavski muzej Brežice, 4. oktober 2025, sodelovali so: Marija Auersperg Attems (Vesna Žučko), cesarica (Jana Kovačič), Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar), Josipina Hočevar (Klavdija Mirt), Ana Schmidinger Romih (Karmen Lipej Tramšek), Leopold Alba (Davor Lipej), Janez Vajkard Valvasor (Anton Petrovič), Adam Bohorič (Boštjan Arh).
- **Predstavitev Josipine Hočevar za prvošolce na obisku v Mestnem muzeju Krško,** Mestni muzej Krško**,** 16. in 17. oktober 2025, sodelovala je: Josipina Hočevar (Klavdija Mirt).
- **Osrednja slovenska proslava ob dnevu splošnih knjižnic**, Valvasorjeva knjižnica Krško, 20. november 2025, sodelovala sta: Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar) in Janez Vajkard Valvasor (Anton Petrovič).
- **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**, Posavski muzej Brežice, 25. november 2025, sodeloval je: Adam Bohorič (Boštjan Arh).
- **Večerni ogled Vodovodnega stolpa z Josipino Hočevar**, Posavski muzej Brežice, 9. december 2025, sodelovala je: Josipina Hočevar (Ivanka Černelič Jurečič).
- Večerni ogled muzeja z Janezom Vajkardom Valvasorjem in njegovo ženo Ano Maksimilo, Posavski muzej Brežice, 16. december 2025, sodelovala sta: Ana Maksimila Valvasor (Sonja Levičar) in Janez Vajkard Valvasor (Anton Petrovič).

II. / 2. 2. Strokovna srečanja, posveti, konference

Posavski muzej Brežice je v letu 2025 gostil 5 strokovnih srečanj, posvetov, konferenc.

1. 1. sestanek programskega sveta združenja Zgodovinskih mest Slovenije
Posavski muzej Brežice, Občina Brežice, ZPTM Brežice in Združenje zgodovinskih mest Slovenije so **1. sestanek programskega sveta združenja Zgodovinskih mest Slovenije** pripravili v Posavskem muzeju Brežice. Na sestanku je bilo predstavljeno delovanje združenja v zaključku leta 2024 in začetku leta 2025 ter načrti za prihodnost s poudarkom na oglaševanju in digitalni kampanji za pomlad 2025. Po sestanku pa je bila v grajski kleti predstavljena jed Gostilne Les iz Kolektivne blagovne znamke Brežice Izbrano.
Število udeležencev: 36
Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Viteške dvorane Posavskega muzeja Brežice**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj, 6. 3. 2025.
- **Voden ogled Vodovodnega stolpa Brežice**, izvedba: Maja Baškovč, 6. 3. 2025.

2. 25. Mednarodno strokovno srečanje konservatorjev-restavratorjev
V Posavskem muzeju Brežice je potekalo **25. Mednarodno strokovno srečanje konservatorjev-restavratorjev**. Na mednarodnem srečanju, 26. maja 2025, so sodelovali
javni zavodi s področja kulturne dediščine, fakultete, inštituti in samostojni ustvarjalci na področju kulture. Dogodek je poleg slovenskih strokovnjakov privabil tudi strokovnjake iz tujine s področja konservatorstva-restavratorstva.
Osrednja dogodka srečanja sta bila odprtje razstave plakatov in predstavitev novega zbornika Konservator-restavrator, ki ponuja vpogled v delo in dosežke konservatorjev-restavratorjev. V preteklem letu so skupaj z raziskovalci uspešno zaključili številne projekte, ki pomembno prispevajo k ohranjanju kulturne dediščine.
Število udeležencev: 122.

3. Posvet »O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju«

Posavski muzej Brežice in Pokrajinski muzej Kočevje, sta v sodelovanju z Muzejem novejše in sodobne zgodovine Slovenije ob 80. obletnici konca druge svetovne vojne, 18. in 19. 9. 2025, organizirala **Posvet »O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju«**. Prvi dan se je odvijal v Posavskem muzeju Brežice, kjer je po posvetu potekalo odprtje dopolnitve stalne razstave Pod devetimi zastavami Posavje 1900–1990, ki osvetljuje preplet usod izgnancev in kočevskih Nemcev. Muzej že od ustanovitve hrani predmete kočevskih Nemcev in zbirke fotografij izgnancev. Z dokumentarnim, fotografskim in avdiovizualnim gradivom, vključno s pričevanji izgnancev in Posavcev, ki niso bili izgnani, ter usodami Kočevarjev, sta dopolnitev stalne razstave pripravili kustosinji Mihaela Kovačič in dr. Ivanka Počkar.

Število udeležencev: 35

Število udeležencev na odprtju: 45

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Odprtje dopolnitve stalne razstave Pod devetimi zastavami Posavje 1900–1990**, izvedba: Alenka Černelič Krošelj in Mihaela Kovačič, 18. 10. 2025.

4. 41. zborovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije: Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi

Posavski muzej Brežice je gostil **41. zborovanje Zveze zgodovinskih društev Slovenije: Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi**, ki ga je organizirala Zveza zgodovinskih društev Slovenije v sodelovanju s Posavskim muzejem Brežice, z Oddelkom za zgodovino Filozofske fakultete UL, s programsko skupino Slovenska zgodovina (ARIS P6-0235), z Znanstveno-raziskovalnim središčem Koper, s programsko skupino Sredozemlje in Slovenija (ARIS P6-0272) ter z Inštitutom za novejšo zgodovino. V dveh dneh, 1. in 2. oktobra 2025, je bilo predstavljenih 42 referatov, vključno s tremi vabljenimi predavanji. Med drugim je bilo predstavljeno, kako obravnavati določene izbirne teme, pristopati k preučevanju lokalne zgodovine, uporabljati digitalno gradivo in podobno. Na zborovanju je bila izvedena tudi okrogla miza z naslovom Valorizacija dokumentarnega gradiva ter kriteriji, po katerih arhivi določajo, kaj je arhivsko gradivo ter slavnostna podelitev častnega članstva ZZDS.

Število udeležencev: 35 (1. dan) in 35 (2. dan).

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Posavskega muzeja Brežice**, izvedba: Mihaela Kovačič in Andrejka Vabič Nose, 2. 10. 2025.
- **Voden ogled Vodovodnega stolpa Brežice**, izvedba: Maja Baškovč, 1. 10. 2025.

5. Mednarodni simpozij Baročna umetnost v Sloveniji: Migracije, transferji, stiki in mreže (2. dan)

V Posavskem muzeju Brežice je potekal 2. dan **Mednarodnega simpozija Baročna umetnost v Sloveniji: Migracije, transferji, stiki in mreže**, ki so ga organizirali Mednarodno središče za primerjalne zgodovinske raziskave (ICCHS) Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Narodna galerija Slovenije in Posavski muzej Brežice. Simpozij je osvetlil umetnostne tokove in kulturne izmenjave v 17. in 18. stoletju in je bil del širšega razstavnega projekta Barok v Sloveniji, ki je v letu 2025 povezoval več institucij in razstav po Sloveniji. Simpozij, ki je potekal od 13. do 15. oktobra 2025 (14. oktobra v Brežicah, ostala dva dneva v Ljubljani), je povezal več kot 30 predavateljev iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije in Italije, ki so predstavili nova dognanja o umetnostnih stikih, mrežah in prenosih idej med Beneško republiko, habsburškimi deželami in širšim srednjeevropskim prostorom.

Število udeležencev: 45

Program srečanja v izvedbi Posavskega muzeja Brežice:

- **Voden ogled Posavskega muzeja Brežice**, izvedba: Andrejka Vabič Nose, 14. 10. 2025.

II. / 3. Vodovodni stolp Brežice

Vodovodni stolp Brežice je ena najvidnejših znamenitosti in simbol mesta Brežice ter kulturni spomenik lokalnega pomena z lastnostmi zgodovinskega in tehničnega spomenika. Od prenove 2022 je v upravljanju Posavskega muzeja Brežice, ki je v notranjosti stolpa pripravil predstavitvene in izkustvene vsebine.

Z vodovodnim stolpom je povezan Center za obiskovalce Vodovodni stolp Brežice, ki združuje kavarno, trgovino s spominki in center za informiranje. V njem si obiskovalci rezervirajo ogled, kupijo vstopnice, preverijo lokalno turistično ponudbo Brežic in okolice ter izbirajo med spominki in izdelki lokalnih ponudnikov, med katerimi so tudi tisti, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano.

II. / 3. 1. Razstavne vsebine

Vsebine v Vodovodnem stolpu so predstavljene v sedmih etažah (pritličje in 6 nadstropij). Poleg stalnih razstav je v vodovodnem stolpu tudi prostor za občasne razstave in predstavitvene – promocijske vsebine. V 5. in 6. nadstropju so na ogled turistične in promocijske vsebine, ki so pripravljene v sodelovanju z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladinske dejavnosti Brežice.

Od aprila 2023 je v pritličju na velikem zaslonu na ogled umetniška virtualna podoba Vodovodnega stolpa, ki je nastala v projektu, ki ga je pripravilo Društvo KIT4 v sodelovanju s KIBLA2LAB in Posavskim muzejem Brežice.

V drugem nadstropju Vodovodnega stolpa se od avgusta 2024 nahaja naprava za ročno ožemanje perila, ki ponuja priložnost, da se vrnemo v preteklost. Ročni ožemalnik, opremljen z lesenima valjema, ponazarja kako so ljudje nekoč skrbeli za perilo – brez elektrike in sodobne tehnologije.

V treh nadstropjih v vodovodnem stolpu se od 23. oktobra 2025 nahaja digitalna razstava mednarodnega natečaja **»Water we want / Voda, kakršno si želimo« 2024–25,** razstava umetniških del, ki so jih v mladinskem in otroškem natečaju ustvarili učenci in dijaki posavskih osnovnih in srednjih šol.

V četrtem nadstropju Vodovodnega stolpa se od decembra 2024 nahaja maketa delovanja stolpa, ki smo jo pripravili v sodelovanju s Hišo eksperimentov. Maketa nazorno prikazuje, kako voda iz zajetja, ki se nahaja v spodnjem delu potuje skozi cevi in s pomočjo črpalk doseže rezervoar. Prikaz delovanja temelji na principu, kako se je voda nekoč črpala iz zajetja, ki je bilo oddaljeno tri kilometre. Na desni strani makete je predstavljen potek vode po posameznih nadstropjih torej nižje kot je nadstropje - močnejši je tok vode, višje kot gremo - manjši je pretok. Ta interaktivni prikaz ponuja edinstveno priložnost za vse generacije in sicer za spoznavanje delovanja Vodovodnega stolpa na zabaven in poučen način. Obiskovalci lahko sami usmerjajo polnjenje rezervoarja in premikajo tok vode po nadstropjih.

II. / 3. 2. Obiskovalci

Ogled vodovodnega stolpa je posebno vodeno doživetje, kjer obiskovalci spoznavajo zgodbe o tehničnem napredku, ljubezni in povezovanju narave in kulture. Pomemben del so tudi interpretacija, kontekstualizacija in posredovanje znanja o dediščini v povezavi z Vodovodnim stolpom. Vodovodni stolp dediščinske vsebine predstavlja po vseh nadstropjih z vključevanjem izvirnih predmetov, uporabo replik in na sodobne načine, s pomočjo novih tehnologij, ki dediščino in predstavitvene vsebine interpretirajo na interaktiven način. V zadnjih dveh nadstropjih se odpira pogled na Brežice in okolico. Velikost skupin vodenih ogledov je omejena na 15 do 20 obiskovalcev.

Vodovodni stolp je v letu 2025 obiskalo 6.876 obiskovalcev (2024: 6.155), od tega 1.468 šolarjev (2024: 855), 79 pedagoških programov (2024: 48) in 5.408 obiskovalcev (2024: 5.300) 829 vodenih ogledov (2024: 845).

Vodovodni stolp s Centrom za obiskovalce je tudi prostor za raznovrstne dogodke: pogovorne večere, literarne čajanke, razstave, druženja. Muzej je v lastni organizaciji ali soorganizaciji v Vodovodnem stolpu in Centru za obiskovalce izvedel 7 dogodkov s 430 udeleženci (2024: 8 dogodkov z 292 udeleženci).

II. / 3. 3. Center za obiskovalce

Center za obiskovalce je zasnovan enovito, z najmanj tremi funkcijami: vstopnina s trgovinico lokalnih produktov, TIC ter kavarna, za vse skupaj pa ustrezne sanitarije in glede na velikost prostora nekaj manjših servisnih prostorov (skladišče, prostor za garderobo zaposlenih, tehnična oprema za delovanje). Vse dejavnosti so povezane v celoto, gostinski del (kavarno) pa pogodbeno izvaja zunanji sodelavec z znanjem in referencami s področja.

Muzejska trgovina VS in turistično informiranje

V muzejski trgovini so na voljo spominki in izdelki lokalnih ponudnikov (23 konsignantov), med katerimi je glavnina ponudnikov tistih, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano (projekt vodi ZPTM Brežice). Ponudbo v muzejski trgovini smo dopolnjevali s spominki, ki temeljijo na promociji blagovne znamke destinacije in Vodovodnega stolpa: majice, juta vrečke, magneti, svinčniki, kemični svinčniki, podloge za miško, stekleničke, broške, pulover, peresnica, čokolada, darilna vrečka, skodelica, zvezki in beležke, barvice, ogledala, torbe, toaletne torbice, novoletna kroglica, nakit, razglednice.
Posavski muzej Brežice ima registrirano dejavnost informiranja. Pri tem tesno sodeluje z Zavodom za podjetništvo, turizem in mladino Brežice in skupaj z drugimi deležniki pripravlja ponudbo. Turistične informacije so obiskovalcem na voljo vse dni v tednu v odpiralnem času Centra za obiskovalce.
V letu 2025 so informatorji in vodniki posredovali turistične in druge informacije v povezavi z obiskom in kulturno dediščino v destinaciji Brežice 1696 uporabnikom (2024: 876).
V Vodovodnem stolpu in Centru za obiskovalce sta bila v sodelovanju s ponudnikoma KBZ Brežice Selection/Izbrano, izvedena dogodka, ki sta omogočila promocijo ponudnikov KBZ in njihovih izdelkov:

- Prva nedelja v muzeju: Plesna delavnica, predstavitev KBZ: Kmetija Omerzu, 5. 1. 2025.
- Valentinov večer v višavah, predstavitev KBZ: Penine Istenič in lokalne sladice Sladke zgodbe Janez Duhanič, 14. 2. 2025.

Kavarna Vodovodni stolp Brežice

Gostinski del Centra za obiskovalce - kavarno, pogodbeno vodi zunanji sodelavec z znanjem in referencami s področja. Prostor je sodobno trendovsko oblikovan in kot takšen primeren za sproščeno druženje in organizacijo dogodkov v prijetnem okolju. Ponudba je pripravljena premišljeno, in se sproti dopolnjuje. V ponudbo je vključenih tudi nekaj ponudnikov pijače, ki so za svoje izdelke prejeli certifikat Brežice Selection/Izbrano (vino, žgane pijače, pivo in penina). Del delovanja in razvoja je tudi lokalni slaščičar Janez Duhanič (Sladke zgodbe Janez), ki je pripravil posebno sladico Vodovodni stolp in uspešno sodeluje v ponudbi kavarne. Vsake dva do tri mesece dopolni oziroma spremeni ponudbo slaščic, ki jih z menjavanjem okusov prilagodi posameznem obdobju.

II. / 4. Medinstitucionalni projekti

II. / 4. 1. Gradovi Posavja

Projekt, zasnovan v letu 2014, vključuje upravljavce osmih gradov in grajskih ruševin v Posavju, ki so se pridružili k neformalnemu združenju, in sicer: **Galerija Božidar Jakac Kostanjevica na Krki**, ki upravlja nekdanji **samostan v Kostanjevici na Krki**, **Kozjanski park Podsreda**, ki upravlja **grad**

Podsreda, **Kulturni dom Krško**, enota **grad Rajhenburg**, ki upravlja **grad Rajhenburg**, **KŠTM Sevnica**, ki upravlja **grad Sevnica**, **Posavski muzej Brežice**, ki upravlja **grad Brežice** in **Terme Čatež**, ki so lastnice **gradu Mokrice** ter **KTRC Radeče**, ki skrbi za **ruševine in območje gradu Svibno** in **Občina Bistrica ob Sotli** za nekdanji **grad Kunšperk**.

V sredo, 24. aprila 2025, je v Posavskem muzeju Brežice potekal **sestanek upravljalcev članov neformalnega združenja Gradovi Posavja**. Na srečanju je potekala evalvacija dela v preteklem letu ter razprava o načrtih za prihodnost. Govorili smo tudi o spletni strani Gradov Posavja, 100-letnici turizma v Termah Čatež, o tiskovni konferenci, namenjeni širši javnosti, na kateri bo predstavljeno, kaj vse je bilo doseženo v teh letih, ter o Festivalu gradov Posavja, ki je načrtovan za leto 2026.

V torek, 30. 9. 2025 je na gradu Brežice potekala **Tiskovna konferenca Gradovi Posavja**, ki so jo sooblikovali predstavniki Gradov Posavja. Neformalna mreža gradov je s to konferenco obeležila zaključek desetletnice uspešnega delovanja ter predstavila načrte za prihodnost, predvsem Festival gradov Posavja, ki se bo odvijal aprila 2026. Združenje daje poudarek predvsem na povezovanje upravljalcev ter oblikovanje celovite ponudbe kulturnega turizma. V duhu teme Dnevov Evropske kulturne dediščine 2025 mreža izpostavlja grajsko arhitekturo kot živo pričo preteklosti, ki postaja s sodobnimi pristopi temelj trajnostnega razvoja. Tiskovna konferenca je povezana tudi s temo svetovnega dneva turizma 2025 Turizem in trajnostna preobrazba ter vseslovenskim projektom Barok na Slovenskem.

Pripravljali smo projekt Gradovi povezujejo Posavje, ki smo ga nato prijavili na 2. javni poziv LAS Posavje 2021-2027 – ESRR. V projekt so vključeni Posavski muzej Brežice (vodilni partner), Kulturni dom Krško, KŠTM Sevnica, Kunej in Društvo za oživitev mesta Brežice. Projekt gradi in ustvarja sinergijo s projektom Gradovi Posavja. V projektu sodelujejo upravljalci treh gradov in ne vsi, predvsem zaradi različnega lastništva in upravljanja gradov ter posledično možnosti za partnerstvo. Poudarek projekta je na skupni promociji, vzpostavitvi skupnih dogodkov, produktov in prilagoditev za ranljive ciljne skupine. Pomemben element projekta je razvoj in uporaba sodobnih digitalnih in pametnih rešitev, ki bodo omogočile lažji dostop do informacij, sodobno interpretacijo dediščine ter večjo interakcijo z uporabniki.

II. / 4. 2. Strokovno izobraževanje sodelavcev konservatorsko-restavratorske delavnice Posavskega muzeja Brežice s področja konserviranja-restavriranja arheoloških predmetov ter urejanja arhivov arheoloških najdišč

Sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice so v letu 2025 nadaljevali z strokovnim izobraževanjem s področja konserviranja-restavriranja arheološke kovine pod mentorstvom Helene Pucelj Krajnc iz MGML, oddelka ŠČIT, ki je potekalo od 3. 11. do 21. 11. 2025. Izobraževanje je v letu 2025 obsegalo 150 delovnih ur na gradivu z najdišča Krško MDB-JUG 2010. Najdišče, ki obsega 16 arhivskih škatel materiala, časovno umeščamo v pozno bronasto in rimsko dobo. V okviru poznobronastodobne faze najdišča so najdbe pretežno lončene, rimskodobno fazo najdišča pa opredeljuje predvsem izjemno pomembna najdba ostankov rimskega vodovoda, ki je bil prvotno zgrajen iz lesenih cevi (les je ohranjen le v sledeh). Ohranjen je sistem svinčenih spojnic, ki so bile dodatno okovane z železnimi zakovicami.
Strokovno izobraževanje je potekalo na svinčenih predmetih v kombinaciji z železom (ostankih rimskega vodovoda). Zajemalo je pregled najdišča, popis stanja najdišča, konserviranje-restavriranje in pripravo dokumentacije. V okviru konserviranja-restavriranja so se sodelavci konservatorsko-restavratorske delavnice spoznali kako ravnati in restavrirati nestabilen, razdrobljen in krhek arheološki svinec v kombinaciji z arheološkim železom. To je vključevalo tudi preventivno konservacijo in primerno hrambo.
V letu 2025 je bilo uspešno konserviranih in restavriranih 568 posameznih predmetov, kar predstavlja približno dve tretjini ohranjenega sistema svinčenih spojnic. V okviru izobraževalnega procesa je bilo aktivno konserviranih in restavriranih 298 predmetov, preostale predmete pa so sodelavci

konservatorsko-restavratorske delavnice PMB zaključili samostojno. Neobdelana tretjina ohranjenih svinčenih spojnic in drugih predmetov je bila preventivno konservirana v zrakotesnih, inertnih shranjevalnih posodah, namenjenih vzdrževanju nadzorovane mikroklime in preprečevanju nadaljnje degradacije.
Zaključili so tudi s konservatorsko-restavratorski posegi na štirih predmetih, ki so bili v postopku razsoljevanja že od leta 2024. Tri predmete (železni ključ z rozetastim tečajem iz najdišča Stari grad pod Podbočjem, železen nož in bakren novec iz najdišča Drnovo) iz leta 2024 ter železni predmet z najdišča Krško MDB JUG 2010 so še vedno v postopku razsoljevanja, njihov zaključek je predviden v prihodnjem letu.
Poleg tega so izvedli pregled numizmatične zbirke Posavskega muzeja Brežice ter identificirali novce, ki nujno potrebujejo aktivne konservatorsko-restavratorske posege. Zaradi časovne omejitve so bili ti primerki v obdobju strokovnega izobraževanja deležni zgolj preventivnih konservatorskih ukrepov. Skupno so popisali 874 posameznih novcev, od tega je bilo 750 novcev v stabilnem stanju, pri 124 novcih pa je bila ugotovljena aktivna korozija. Aktivno konservatorsko-restavratorsko obravnavo tako potrebuje 14,19 % vseh pregledanih novcev.

II. / 4. 3. Projektno delo – regijski, čezmejni, mednarodni razpisi in sodelovanja:

Projekti CLLD – LAS Posavje

Muzej aktivno sodeluje pri nadaljnjem razvoju projektov ter njihovi nadgradnji.

Muzej je preko razstav, aplikacij in digitalnih vsebin, programov za različne ciljne skupine, ponudbe spominkov v muzejski trgovini ter sodelovanjem na dogodkih projektnih partnerjev prispeval k trajnosti projektov, ki so že zaključeni:

- **Oživimo Savske zgodbe, akronim Savske zgodbe**, 1. 3. 2019—30. 5. 2021 (trajnost do 31. 8. 2026).
- **Črno-belo bogastvo s Krškega polja – samooskrbna, podjetniška in turistična priložnost, akronim: Črno-belo bogastvo,** 1. 9. 2019—31. 8. 2021 (trajnost do 27. 5. 2027).
- **Riba na naravovarstvenem območju, akronim: Ribe in narava**, 1. 1. 2020—30. 10. 2021 (trajnost do 28. 12. 2026).
- **Tujerodne rastline – invazivne in škodljive, akronim: TUJERODKE,** 1. 1. 2021–30. 6. 2022 (trajnost do 15. 9. 2027).
- **Po-savski rečni turizem, akronim: PORT**, 1. 1. 2021 – 30. 6. 2022 (trajnost do 19. 12. 2027).
- **Ajdovske zgodbe iz Posavja, akronim: AJDI**, 1. 1. 2021–30. 9. 2022 (trajnost do 15. 5. 2028).
- **Banova domačija – okusimo dediščino,** 1. 4. 2023–31. 12. 2023 (trajnost do 8. 7. 2029).

Projekt v izvajanju:

1. **Črno-bela harmonija s Krškega polja**, 1. 8. 2025–30. 4. 2027, vodilni partner: Društvo rejcev krškopoljskih prašičev, partnerji: Posavski muzej Brežice, Kunst 1966, Gostilna d.o.o. in Mestna občina Krško. Vir financiranja: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP).

Krškopoljski prašič, edina avtohtona pasma prašičev v Sloveniji, se sooča z izzivi ohranjanja in prepoznavnosti in tudi z zlorabo oznake izdelkov in jedi iz prašičev pasme krškopoljski prašič, zato je nujno treba vzpostaviti sistem povezovanja, sodelovanja, sledljivosti, ozaveščanja in promocije.
S projektom Črno bela harmonija nadaljujemo in nadgrajujemo projekt Črno belo bogastvo s Krškega polja, saj je le ta ključna zaradi več pomembnih vidikov, ki zadevajo kontinuiteto, izboljšanje in širjenje rezultatov. Ni le logično nadaljevanje prejšnjih prizadevanj, temveč ključni korak za zagotavljanje dolgoročne trajnosti in povečanje pomena krškopoljske pasme prašičev. Omogoča ne le ohranjanje avtohtone pasme, temveč tudi širši prispevek k razvoju podeželja, lokalni ekonomiji, ohranjanju ter poznavanju kulturne dediščine ter oblikovanju nepozabnih doživetij.
Projekt naslavlja trajnostno kmetijstvo, kot so trajnostna pridelava, sledljivost izdelkov in prilagoditev potrebam sodobnega trga ter spodbuja diverzifikacijo, zagotavlja širitev ali razpršitev dejavnosti,

produktov, storitev in zato zmanjšuje odvisnost od enega samega vira dejavnosti. Je ključna za dolgoročno vzdržnost in odpornost na spremembe v okolju in na trgu, zato je povezovanje z gastronomijo in kulturno dediščino nujna. Na ta način se krepi kakovost in prepoznavnost lokalnih proizvodov, znamčenje avtohtonih pasem ter prikaz krškopoljskih prašičev skozi dediščino, gastronomijo in doživetja.
V letu 2025 je muzej začel z izvajanjem aktivnosti projekta Črno-bela harmonija s Krškega polja. V prvem obdobju bo pripravil pobarvanke, promocijske materiale, spominke in organiziral dogodek 17. januarja 2026, na god sv. Antona Puščavnika ali Svetega Antona Prašičkarja – zavetnika prašičev. S tem nadaljujemo z ozaveščanjem o pomenu krškopoljskega prašiča v dediščini in sodobnosti. Dogodek, ki združuje dediščino in kulinariko, poudarja pomen krškopoljskega prašiča in Krškega polja kot pomembnega območja za trajnostni razvoj podeželja.

II. 4. 4. Projekti Interreg Slovenija – Hrvaška

1. **InterWine, Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije (SIHR00295)**, trajanje projekta: 1. 8. 2024–31. 1. 2027, vodilni partner: **Turistička zajednica Zagrebačke županije**, partnerji: **Posavski muzej Brežice, ZPTM Brežice, Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru, Grad Velika Gorica, Občina Pušća in Obrtničko učilište**. Vir financiranja: **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR).**

V letu 2024 je bil odobren projekt InterWine, Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije.
V letu 2025 je muzej sodeloval pri več aktivnostih projekta. V začetku leta se je udeležil treh terenskih ogledov destinacij, kjer je spoznaval lokalne ponudnike, kulturno dediščino, turistične ter kulturne delavce in vinogradnike ter vinarje na čezmejnem območju. Terenski ogledi destinacij so potekali konec januarja 2025 (Velika Gorica – 28. 1. 2025; Pušća – 30. 1. 2025; Brežice – 31. 1. 2025). Ogledi so potekali pod vodstvom Fakultete za turizem UM s pomočjo lokalnih partnerjev projekta. Muzej in ostali partnerji so preko teh ogledov spoznavali potencialne deležnike, ki bi sodelovali pri izgradnji turistične destinacije od spodaj.
V pripravi na delavnice SWOT analize je muzej skupaj z ZPTM Brežice in FT UM naredil mapiranje potencialnih deležnikov za delavnico v Občini Brežice in skupno delavnico, ter zbiral informacije o turizmu, vinogradništvu in vinarstvu v Občini Brežice. Zbrane informacije so pripomogle k razvoju ideje o skupni destinaciji s poudarkom na kulturni dediščini.
Muzej je sodeloval tudi pri SWOT analizi (analiza prednosti, slabosti, priložnosti in groženj) turističnih destinacij. Potekale so na posameznih destinacijah, ki smo jih obiskali v sklopu terenskih ogledov. Posamezne SWOT analize smo izvedli v marcu in aprilu 2025 (Velika Gorica – 24. 3. 2025; Pušća – 31. 3. 2025; Brežice – 7. 4. 2025; skupna analiza v Veliki Gorici – 14. 4. 2025). Vzporedno so potekale tudi aktivnosti zbiranja virov in literature o vinski dediščini v našem okolju.
Pomemben del projekta je bila izvedba treh javnih naročil za opremljanje grajske vinske kleti in s tem zasnova InterWine prostora. Javna naročila so bila namenjena izdelavi načrtov, izdelavi opreme in tisku razstave na podlagi teh načrtov. Naloga muzeja je bila, poleg vodenje javnih naročil, tudi priprava materialov za razstavo in specifikacij za opremo. Priprava razstave je predstavljala pomemben del aktivnosti, muzej je zasnoval vsebine vezane na projekt InterWine, čezmejno sodelovanje in predvsem zgodovino vinogradništva v Posavju, s poudarkom na Občini Brežice. Muzej se je vključeval tudi v aktivnosti, ki so jih vodili drugi partnerji (priprava itinerarja, vodiča, brošure, …).
V okviru projekta je muzej sodeloval pri več partnerskih sestankih v živo (Pušća – 31. marec 2025, Brežice – 21. julij 2025) ter preko spletnih orodij (14. maj 2025, 4. november 2025).
Vidnost projekta je muzej povečeval s postavitvijo »pingvina« z osnovnimi podatki o projektu na relevantnih dogodkih (npr. Festival evropskega filma Brežice. Prav tako je bil projekt vključen v dogodek Prva nedelja v muzeju: Vino skozi zgodbo: povezovanje ljudi in krajev (2. november 2025), kjer je muzej predstavil potek projekta ter nove ugotovitve o vinogradniški dediščini.

Izvedene aktivnosti:

- **Terenski ogled destinacije Velika Gorica.** Udeležba: Timotej Pavlin, 28. 1. 2025
- **Terenski ogled destinacije Pušća.** Udeležba: Timotej Pavlin, 30. 1. 2025
- **Terenski ogled destinacije Brežice.** Udeležba: Timotej Pavlin, 31. 1. 2025
- **SWOT analiza destinacije Velika Gorica**. Udeležba: Timotej Pavlin, 24. 3. 2025
- **SWOT analiza destinacije Pušća**. Udeležba: Timotej Pavlin, 31. 3. 2025
- **SWOT analiza destinacije Brežice**. Udeležba: Timotej Pavlin, Alenka Černelič Krošelj, Nataša Bogovič, 7. 4. 2025
- **Skupna SWOT analiza destinacije Velika Gorica**. Udeležba: Timotej Pavlin, Alenka Černelič Krošelj, 14. 4. 2025
- **Prva nedelja v muzeju: Vino skozi zgodbo: povezovanje ljudi in krajev.** Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Timotej Pavlin, Anja Zagode, 2. 11. 2025

2. **EU4Crafts, Prepletene pridne roke (SIHR00450)**, trajanje projekta: 1. 4. 2025–31. 10. 2025, vodilni partner: **Dvor Trakošćan**, partner: **Posavski muzej Brežice**. Vir financiranja: **Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR).**

V letu 2025 je bil odobren projekt EU4Crafts, Prepletene pridne roke.
Muzej je sodeloval pri vseh aktivnostih projekta. Glavna aktivnost muzeja je bila organizacija in izvedba dogodka Baročni dan (4. 10. 2025). Ta je bil osredotočen na predstavitev baročne kulturne dediščine in rokodelskih tradicij čezmejnega območja. Naš prispevek je zajemal pripravo in koordinacijo programa, sodelovanje z lokalnimi in čezmejnimi kulturnimi skupinami ter podporo izvedbi interaktivnih vsebin za obiskovalce vseh starostnih skupin.
Prav tako je muzej sodeloval pri dogodku Doživi barok (27. 9. 2025) na Dvoru Trakošćan. Prispevek muzeja na tem dogodku je zaobjemal predvsem povezovanje slovenskih rokodelcev z organizatorjem dogodka. S svojimi aktivnostmi je muzej spodbujal čezmejno sodelovanje in povezovanje, spoznavanje kulturne dediščine ter ohranjanje tradicionalnih obrti z obeh strani meje.
S projektnim partnerjem se je muzej usklajeval preko sestankov preko spletne platforme (11. 9. 2025) in e-pošte. Za vidnost projekta je muzej poskrbel z več objavami na socialnih omrežjih in v medijih.

Izvedene aktivnosti:

- **Doživi barok na Dvoru Trakošćan.** Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Anja Zagode, Boštjan Kolar, Nives Slemenšek, Andrejka Vabič Nose, Liljana Omerzu, 27. 9. 2025.
- **Baročni dan v Posavskem muzeju Brežice.** Udeležba: Alenka Černelič Krošelj, Anja Zagode, Boštjan Kolar, Andrej Ivanšek, Maja Baškovč, Timotej Pavlin, Natalija Zajc, Nadja Bostič, Pika Škerlj, Nives Slemenšek, Andrejka Vabič Nose, Lilijana Omerzu, Eva Kozinc, 4. 10. 2025.

II. / 4. 5. Drugi projekti v izvajanju (izbor)

Zaposlitvena rehabilitacija
Z Zavodom RS za zaposlovanje, Občino Brežice in Posavskim muzeje Brežice je bila sklenjena pogodba o izvajanju programa javnih del v letu 2025 – za invalide. Z osebo je bila tako v letu 2025 sklenjena pogodba o zaposlitvi za opravljanje dela v programu javnih del z nazivom: Pomoč v muzejih, galerijah in arhivih za obdobje januar – december 2025, 25 ur na teden.
Oseba je opravljala naslednja dela: raziskovanje virov in dokumentacije, povzetki iz virov dokumentacije, korekture in sodelovanje pri zasnovi razstav in besedil, pomoč pri urejanju in digitalizaciji gradiva.

II. / 4. 6. Grad Pišece

Direktorica je sodelovala v projektni skupin oziroma Komisiji za pripravo načrta upravljanja gradu Pišece, ki jo je imenoval župan Občine Brežice.

Izvedenih je bilo 7 sestankov komisije, 1 srečanje z Ministrico za kulturo in predstavniki MK ter Občine Brežice 11. 3. 2025, več sestankov s predstavniki MK in projektanti, opravljen je bil ogled gradu in okolice z ZVKDS OE Novo mesto in Upravo za gozdove.
Skupaj z vodjo projektne skupine, podžupanjo Mojco Florjanič je direktorica16. 4. 2025 izvedla sestanke s predstavniki KS Pišece in društev, ki s o do konca maja posredovali svoje ideje in želje glede delovanja in sodelovanja na gradu Pišece.

PMB je sodeloval tudi pri pripravi in izvedbi koncerta Jerice Kozole in Primoža Urbanča ob gospodarskem poslopju 4. 7. 2025 kot del praznika KS Pišece.
Jeseni so potekala intenzivna usklajevanje s projektanti in MK glede obnove in pogodbe o upravljanju. Podpis pogodbe je predviden februarja 2026.

II. / 5. Predmeti Posavskega muzeja Brežice na razstavah v drugih ustanovah

Za 19 razstav v drugih ustanovah je bilo posojenih 182 predmetov:

- **Prvi krški borci**, Mestni muzej Krško, od 12. 6. 2015, 2 predmeta, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Krške vedute: mestne insignije**, Mestni muzej Krško, od 4. 3. 2017, 3 predmeti, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Preteklost, ki jo skriva zemlja. Arheološke raziskave na območju osnovne šole v Dobovi**, Osnovna šola Dobova, od 4. 6. 2019, 8 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- Razstava **Po sledeh obrtništva v Sevnici**, Spodnji grad, Glavni trg, Sevnica, 6 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Ulična razstava **Ribištvo na Sevniškem v preteklosti**, novi del Sevnice pri spomeniku NOB ter razstava v Trškem dvorcu, Sevnica, 2 predmeta, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Krško skozi čas,** Valvasorjeva knjižnica Krško, spletna razstava, od 9. 6. 2022, 2 digitalni kopiji razglednic; skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Delavnica Stary,** Mestni muzej Krško, od septembra 2022, 10 predmetov; skrbnica: Stanka Glogovič.
- **Vitezi Rajhenburški,** Grad Rajhenburg, od 14. 10. 2022, 37 predmetov; skrbnica: Jana Puhar.
- Medinstitucionalna razstava **Ste me hoteli videti strto? Muzej človekovih pravic**, Muzej narodne osvoboditve Maribor, 31. 1.–20. 10. 2023; Koroški pokrajinski muzej, Muzej Slovenj Gradec, 28. 11. 2023—11. 2. 2024, Muzej novejše zgodovine Celje, 6. 6. 2024—oktobra 2024; Slovenski dom Zagreb, 15. – 27. oktober 2025, 4 predmeti; skrbnica: Stanka Glogovič.
- Ulična razstava **Terme Čatež pred davnimi, davnimi časi … Sto let zgodb: razstava arhivskih fotografij in razglednic iz zgodovine hotelirstva v Termah Čatež**, Terme Čatež, od 21. 6. 2025, 50 digitalnih kopij razglednic, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Ulična razstava: **Brežice in Attemsi v času med obema vojnama,** Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, 23. 5.–30. 9. 2024, Pokrajinski arhiv Maribor, 10. 10.–31. 12. 2024, Terme Čatež, od 21. 6. 2025, 10 digitalnih kopij dokumentov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Razstava **Barok v Sloveniji,** Narodna galerija, 9. 4. – 7. 12. 2025, 1 predmet, skrbnica: Andrejka Vabič Nose.
- Razstava **Nekoč je bil Gutenwerd**, Narodni muzej Slovenije, 30. 1.–3. 11. 2024, 9 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- Medinstitucionalna gostujoča razstava **Ženske zgodbe. Mitske podobe in realnost skozi muzejske predmete**, Muzej grada Trogira, 6. 3. 2025–5. 5. 2025, 15 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.
- Občasna razstava **Neandertalčeva piščal. 60.000 let glasbe**, Narodni muzej Slovenije, 7. 5. 2025–2026, 1 predmet, skrbnica: Jana Puhar.
- Občasna razstava **Stekleni svetovi**, Dolenjski muzej, 26. 2. 2025 – 2026, 5 predmetov, skrbnica: Jana Puhar.

- Razstava **Odmaknjeni pogledi: Nova stvarnost in realizmi v Srednji Evropi (1925–1933),** Galerija Božidar Jakac, 22. 11. 2024 – 23. 3. 2025, 2 predmeta, skrbnica: Andrejka Vabič Nose.
- Razstava **Mati Slovenija pozdravlja novo hčerko– sevniško čitalnico! 160 let sevniške narodne čitalnice**, Kulturna dvorana Sevnica, od 26. 11. 2025, 13 digitalnih kopij predmetov, skrbnik: Boštjan Kolar.
- Razstava **Dialog treh pokrajin**, Pomurski muzej Murska Sobota, od 11. 12. 2025 do aprila 2026, 2 predmeta, skrbnica: Andrejka Vabič Nose.

II. / 6. Predmeti in fotografije Posavskega muzeja Brežice, objavljeni v publikacijah

Leta 2025 je bilo v različnih publikacijah objavljenih skupaj 13 predmetov (v letu 2024: 24), od tega 7 predmetov s področja umetnostne zgodovine ter po 3 predmeti s področja arheologije in etnologije.

V razstavnem katalogu Stekleni svetovi je bil objavljen 1 arheološki predmet, v razstavnem katalogu Neandertalčeva piščal. 60.000 let glasbe 1 arheološki predmet, v razstavnem katalogu Dediščina in moč mitov 1 arheološki predmet, v razstavnem katalogu Barok v Sloveniji, Slikarstvo in kiparstvo je bilo objavljenih 5 umetnostnozgodovinskih predmetov, 2 umetnostnozgodovinska predmeta pa sta bila objavljena v serijski publikaciji Zvon. Po 1 etnološki predmet je bil objavljen v knjigi Jarmi: zbirka Slovenskega etnografskega muzeja, v knjigi Babice na razpotju zgodovine in v zborniku Ognjeni pečat ob 70–letnici Gasilske zveze Krško.

II. / 7. Izposojeni predmeti drugih na razstavah Posavskega muzeja Brežice

Za občasne razstave je bilo izposojenih 216 predmetov ali njihovih digitalnih kopij (2024: 95):
- **Harmonija štirih elementov**, od 13. septembra 2023, 3 predmeti, skrbnica Mihaela Kovačič.
- Ulična razstava **Brežice in Attemsi v času med obema vojnama,** od 13. 10. 2022, digitalne kopije 21 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Spomini na osnovno šolo Črneča vas (1892–1971),** od 15. 10. 2022, 12 predmetov, skrbnik: Boštjan Kolar.
- **»Naj ne bo nikoli pozabljeno«, Robert Fink, veteran vojne za Slovenijo, dopolnitev stalne postavitve Pod devetimi zastavami 1900–1990**, od 23. 10. 2023, 20 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- Stalna razstava **Puntarija, Kmečki upori in Posavje v 16. stoletju**, od 22. 2. 2024, digitalne kopije 39 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Dopolnitev stalne razstave Pod devetimi zastavami 1900–1990**, od 18. 9. 2025, 9 predmetov, skrbnica: Mihaela Kovačič.
- **Medmuzejska razstava Igre moje mladosti**, od 3. 12. 2025, 124 predmetov, skrbnik: Boštjan Kolar.

II. / 8. Izdajateljska dejavnost

Izdanih je bilo 181 različnih obvestil v nakladi 66.674 (tiskana vabila, plakati, obvestila, programski listi, zastave, zloženke, vključno z elektronskimi vabili in obvestili) (2024: 218), od tega 91 tiskanih gradiv (2024: 89) v nakladi 10.623.
V primerjavi s prejšnjim letom je muzej nekoliko zmanjšal elektronsko obveščanje uporabnikov, in sicer: 90 poslanih obvestil (2024: 129). V adremi naslovnikov elektronskih sporočil je bilo januarja 2025 599 uporabnikov, decembra 2025 pa 632.
Glede na prejšnje leto se je število izdanega (tiskanega) promocijskega gradiva povečalo za 1,12 %, skupna naklada pa se je zmanjšala za 74,37 %.
Muzej je izdal pet publikacij: Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe, Slovenski izgnanci in kočevski Nemci: Od raja do pekla in knjižico povzetkov Posvet O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju

ter je bil soizdajatelj publikacije ob razstavi ČRNÉTJANI IN ČRNÉTJA VAS: skupaj držijo kakor veriga in publikacije 200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah.

Izdane publikacije:

1. Tomšič, Tajda in Černelič Krošelj, Alenka: Tajda Tomšič: Zadnji čas za zgodbe / Last Chance for Stories, Posavski muzej Brežice, marec 2025, naklada 500.
2. Počkar, Ivanka, Černelič Krošelj, Alenka: ČRNÉTJANI IN ČRNÉTJA VAS: skupaj držijo kakor veriga, Posavski muzej Brežice in Kulturno-turistično društvo Črneča vas, 2025, 1500 izvodov.
3. Kovačič, Mihaela: Posvet O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju (knjižica povzetkov), Posavski muzej Brežice, september 2025, naklada: 200.
4. Počkar, Ivanka, Černelič Krošelj, Alenka: Slovenski izgnanci in kočevski Nemci: Od raja do pekla, Posavski muzej Brežice, september 2025, naklada: 300.
5. Kolar, Boštjan: 200. obletnica prve šolske stavbe v Brežicah. »Neumnost je najdražja stvar na svetu.«, Posavski muzej Brežice in Društvo 1824, 2025, naklada 300.

Tabela 23: Vabila – tiskana in elektronska, letaki, plakati, drugo promocijsko gradivo

Št.	Vrsta publikacije	Število	Skupna naklada
1.	Obvestilo	8	3.700
2.	Letak	2	700
3.	Plakat	65	800
4.	Programski list	5	870
5.	Publikacija	5	2800
6.	Vabilo	1	450
7.	Voščilo	1	800
8.	Zastava	1	2
9.	Pano	1	1
10.	Zloženka	0	0
11.	Brošura	2	500
	Skupaj tiskano gradivo	**91**	**10.623**
12.	Elektronsko vabilo	82	50.998
13.	Elektronski letak	7	4.421
14.	Elektronsko voščilo	1	632
	Skupaj elektronska gradiva	**90**	**56.051**
	Skupaj z elektronskimi gradivi	**181**	**66.674**

II. / 9. Pedagoški in andragoški programi ter programi za ranljive skupine

Pedagoški in andragoški programi vključujejo učne ure, delavnice in prilagojena vodstva za predšolske otroke in osnovnošolce ter dijake in študente ter posebne programe na področju andragogike. Poleg rednih programov za organizirane skupine so upoštevani še samostojni pedagoški programi in programi izvedeni izven muzeja, namenjeni predvsem mlajši populaciji.

II. / 9. 1. Pedagoški programi

V letu 2024 so bili načrtovani in izvedeni pedagoški programi (učne ure, delavnice in prilagojena vodstva) za predšolske, osnovnošolske, srednješolske in študentske skupine.

Skupaj je bilo izvedenih 43 različnih programov v 213 izvedbah za 162 skupin in 3.938 udeležencev, od tega 167 pedagoških programov za vrtce in osnovne šole ter 46 za srednje šole in študente. Vsi programi so bili izvedeni v živo v muzeju.
Število skupin se je glede na prejšnje leto povečalo za 18,25 %, število udeležencev pa za 11,94 %. Povečan obisk je rezultat uspešne promocijo ponudbe pedagoških programov.
Izvedeni so bili že ustaljeni programi z dopolnjevanjem glede na potrebe in možnosti. Novih je 5 programov, ki se navezujejo na stalne in občasne razstave ter projekte. Glede na starostno skupino se je povečal tako obisk srednješolcev in študentov kot tudi obisk osnovnošolskih in vrtčevskih skupin.
Glede na vrsto programov je največ vodenih ogledov (124), sledijo učne ure (45) in delavnice (44).
Med delavnicami so po obisku izstopale: Izdelovanje medaljonov z motivi iz Viteške dvorane, Izdelovanje nakita iz tolčene medeninaste pločevine in Delavnica izdelovanja mozaikov.
Med učnimi urami pa so po obisku izstopale naslednje: Kako so živeli pradedki in prababice, Po sledeh zgodovinskih obdobij in Stoletje kmečkih uporov in reformacija.

Tabela 24: Število skupin, programov in udeležencev

	Število skupin			Število programov			Število udeležencev		
Mesec	**2023**	**2024**	**2025**	**2023**	**2024**	**2025**	**2023**	**2024**	**2025**
Januar	6	9	14	8	9	15	116	225	253
Februar	6	9	4	7	10	4	132	198	96
Marec	21	23	22	29	27	31	505	509	514
April	7	17	17	9	27	23	174	421	323
Maj	28	17	19	30	21	21	805	565	277
Junij	38	34	52	64	38	60	917	865	1.323
Julij	0	1	0	0	1	0	0	24	0
Avgust	0	1	0	0	1	0	0	14	0
September	7	4	13	7	6	17	189	73	371
Oktober	19	13	14	25	19	30	600	357	569
November	9	6	5	10	6	8	265	163	161
December	3	3	2	3	5	4	58	98	51
SKUPAJ	**144**	**137**	**162**	**192**	**170**	**213**	**3.761**	**3.518**	**3.938**

Tabela 25: Obiskovalci šolskih skupin po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu

Mesec	**Št. skupin / št. udeležencev (muzej)**	**Št. skupin / št. udeležencev (Vodovodni stolp)**	**Skupaj št. skupin in udeležencev (muzej in Vodovodni stolp)**
Januar	10/191	4/62	14/253
Februar	4/96	/	4/96
Marec	15/380	7/134	22/514
April	10/219	7/104	17/323
Maj	9/99	10/178	19/277
Junij	32/951	20/372	52/1.323
Julij	/	/	/
Avgust	/	/	/
September	8/231	5/140	13/371
Oktober	5/138	9/431	14/569
November	3/45	2/116	5/161
December	1/19	1/32	2/51
SKUPAJ	**94/2.369**	**68/1.569**	**162/3.938**

Grafikon 3: Gibanje števila udeležencev šolskih skupin po mesecih v letih 2023, 2024 in 2025

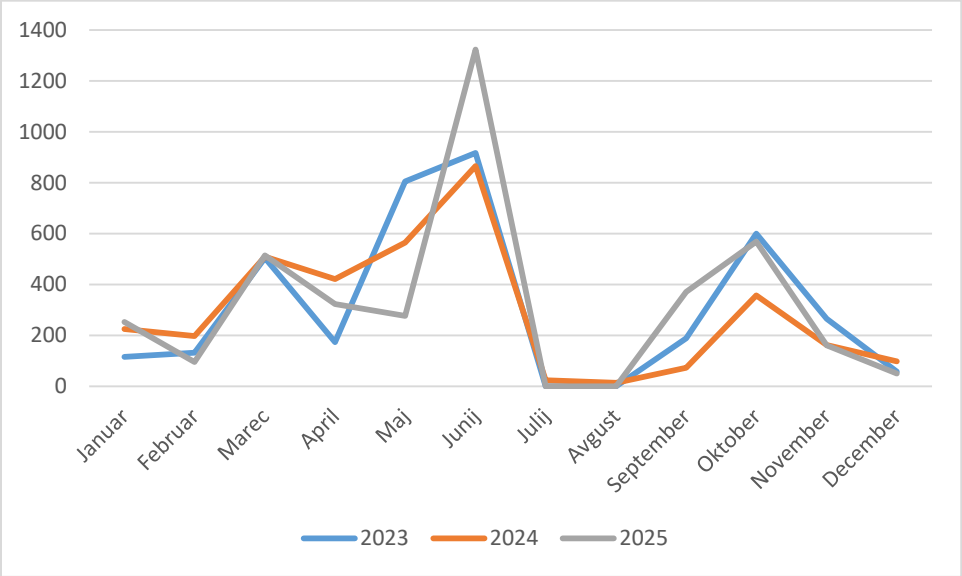

II. / 9. 2. Drugi pedagoški programi: Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev

Poleg načrtovanih, rednih pedagoških programov (v času rednega pouka) je muzej izvajal tudi programe za otroke in mladostnike, ki so bili izvedeni kot samostojni programi, kot del drugih dogodkov ali v sklopu programov za popularizacijo v muzeju, Vodovodnem stolpu in na drugih lokacijah.

V letu 2025 je bilo od načrtovanih 14 programov za otroke in mladostnike izvedenih 14 programov. Muzej je izvedel 7 različnih vrst programov za otroke in mladostnike v 14 izvedbah (2024: 12 vrst, 18 izvedb, 2023: 12 vrst, 21 izvedb), od tega v muzeju 11 za 265 udeležencev, v Vodovodnem stolpu 2 za 15 udeležencev in izven muzeja 1 program za 57 udeležencev.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev v muzeju, so bili naslednji: grajske dogodivščine (Zimska, Poletna in Jesenska), delavnice Znanje in veščine iz depoja.

Programi za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev, v Vodovodnem stolpu so bili naslednji: delavnica na Prvo nedeljo in ob dnevu odprtih vrat Vodovodnega stolpa.

Program za otroke in mladostnike, kot del drugih projektov ali prireditev, izven muzeja je bila predstavitev in delavnica na Paradi učenja v Krškem.

Tovrstna promocija se je izkazala kot uspešen način predstavitve muzeja in aktivnosti. Pri večzvrstnih in obsežnih prireditvah je bilo število udeležencev odvisno tudi od splošnega obiska, po večini ga je tudi težko oceniti. S predhodnim letom je tako težko narediti primerjavo, prav tako je težko načrtovati vnaprej, ker gre pri teh za odziv na ponujene priložnosti in različne pobude.

II. / 9. 3. Programi in projekti za ranljive skupine

V letu 2025 je bilo izvedenih 6 programov, namenjenih ranljivim skupinam, ki se jih je udeležilo 79 oseb (2024: 11, 2023: 8/231). Kot že leta poprej je muzej nadaljeval sodelovanje z Društvom gluhih in naglušnih Posavja.

Prilagojene vodene oglede muzeja, Viteške dvorane in Vodovodnega stolpa z uporabo replik pa je muzej izvajal tudi za organizirane (najavljene) skupine invalidov in oseb s primanjkljaji na določenih področjih. Od skupno 6 programov za 79 obiskovalcev sta bila 2 programa s 25 udeleženci za otroke in 4 programi s 54 udeleženci za odrasle.

II. / 9. 4. Andragoški programi

Od 37 načrtovanih programov za odrasle je bilo izvedenih 41 programov s 1.467 udeleženci (2024: 44/1.600, 2023: 52/1.375). 37 različnih programov za odrasle je bilo izvedenih 41-krat (2024: 32 vrst, 44 izvedb; 2023: 42 vrst, 52 izvedb).
Glede na prejšnje leto se je število andragoških programov zmanjšalo za 6,82 %, število udeležencev pa za 8,31 %. 32 andragoških programov je bilo izvedenih v muzeju, 4 v Vodovodnem stolpu in 5 na terenu.
Muzej je nadaljeval z utečenimi programi: javna vodstva po novih razstavah ob posebnih dnevih (slovenski kulturni praznik, Poletna muzejska noč), programski sklop predavanj Raziskovanje Posavja, Prva nedelja v muzeju, sooblikovanje dogodkov z znamenitimi Posavkami in Posavci, pogovorni večeri, muzejsko gledališče, Festival sodobne umetnosti in performansa, predavanja, posveti in javnimi vodstvi ob prenovljenih stalnih razstavah (Sledi sakralne dediščine Posavja 17. in 18. stoletja).
Programe za odrasle je muzej izvajal tudi v sodelovanju z ustanovami, društvi: Prva nedelja v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože (društva kmečkih žena iz Posavja, KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica in rokodelka Brigita Heberle), Vodovodni stolp in moč besed: Branje odlomkov o vodi (Bralni krožek Društva upokojencev Senovo), Festival sodobne umetnosti in performansa ZADNJI ČAS ZA ZGODBE s Tajdo Tomšič - performans: Sledi neizogibnega razhajanja (Plesno društvo Imani), Prva nedelja v muzeju: Baročne sani in prizori iz življenja na Šrajbarskem turnu (KD Leskovec pri Krškem). Programe je izvajal tudi v sodelovanju s posamezniki (Nik Škrlec, Tajda Tomšič, Tomaž Grom, Rok Kravanja, Katja Kolarič, Mirjam Šolar, Lidija Pirc, Mojca Leben Milavec) in z muzejskimi donatorji (Robert Šupe).
Programe na terenu, po Posavju je izvajal na Banovi domačiji, v sklopu projektov Znamenite Posavke in Posavci, ter predavanje in javno vodstvo za zainteresirano javnost v Pokrajinskem muzeju Maribor.

II. / 9. 5. Programi za družine

Za družine je muzej izvedel 5 programov (2024: 8), od tega 3 nove (2024: 2), 2 programa sta bila izvedena v Vodovodnem stolpu, 3 pa izven muzeja. 1 program je bil izveden na Prvo nedeljo v muzeju, 1 program ob Mednarodnem dnevu družin in kot del aktivnosti obeležitve dneva odprtih vrat Vodovodnega stolpa, 1 program na Znanstvinalu v Ljubljani, 1 program na Čarobnem dnevu v Arboretumu Volčji Potok in 1 program na Paradi učenja v Krškem.

II. / 10. Obiskovalci muzeja

Obiskovalci so pomemben del delovanja muzeja in opravljanja poslanstva ter pokazatelj aktivnosti in opravljenega dela ter sodelovanja s posavskimi društvi, organizacijami, ustanovami, zavodi, ki delujejo v javnem interesu. V skupno število obiskovalcev so všteti obiskovalci muzeja in Vodovodnega stolpa, kakor tudi udeleženci prireditev ter uporabniki programov.
Število obiskovalcev muzeja in vodovodnega stolpa je v tabelah prikazano po različnih kategorijah:

- Skupno število obiskovalcev Posavskega muzeja Brežice po skupinah.
- Število obiskovalcev muzeja in razmerje med tujci in državljani RS.
- Brezplačni vstopi.
- Šolske in organizirane skupine z vodenjem po muzeju in vodovodnem stolpu.
- Posamezni ogledi muzeja.
- Število obiskovalcev na prireditvah in drugih programih v organizaciji ali soorganizaciji Posavskega muzeja Brežice v matični hiši in izven muzeja.
- Število obiskovalcev na prireditvah drugih organizatorjev.
- Število porok in udeležencev.

Tabela 26: Število obiskovalcev muzeja po skupinah

Leto	Šolske skupine, št. skupin/št. obiskovalcev	Organizirane skupine, št. skupin/št. obiskovalcev	Posamezniki	Obiskovalci prireditev in programov muzeja, število prireditev/ število obiskovalcev*	Obiskovalci prireditev in programov drugih organizatorjev, število prireditev/ število obiskovalcev	Poroke, število / št. udeležencev	Skupaj
2023 muzej	97/2.856	103/3.066	8.982	148/6.874	54/7.689	31/1.324	30.791
2023 Stolp	47/905	611/4.493	/	19/447	2/35	/	5.880
2023 skupaj	144/3.761	714/7.559	8.982	167/7.321	55/7.724	31/1.324	36.671
2024 muzej	89/2.663	90/2.621	8.673	145/7.710	58/7.868	38/1.438	30.973
2024 Stolp	48/855	845/5.300	/	12/288	/	/	6.443
2024 skupaj	**137/3.518**	**935/7.921**	**8.673**	**157/7.998**	**58/7.868**	**38/1.438**	**37.416**
2025 muzej	77/2.369	82/2.122	10.512	138/7.071	68/8.857	29/1.078	32.009
2025 Stolp	85/1.569	908/6.876	0	9/235	1/2	0/0	8.682
2025 skupaj	**162/3.938**	**990/8.998**	**10.512**	**147/7.306**	**69/8.859**	**29/1.078**	**40.691**

*vključno z dogodki in programi na terenu

Skupno število uporabnikov in obiskovalcev muzeja, Vodovodnega stolpa, prireditev in programov Posavskega muzeja Brežice ter zunanjih organizatorjev je bilo v letu 2025 40.691, kar je za 8,75 % več kot prejšnje leto.
Od skupno 147 dogodkov v organizaciji muzeja je bilo 9 dogodkov in programov izvedenih v Vodovodnem stolpu in v Centru za obiskovalce ob stolpu in 17 na terenu. Glede na prejšnje leto je število dogodkov v organizaciji muzeja manjše za 6,37 %, število obiskovalcev pa manjše za 8,65 %. Število dogodkov in prireditev zunanjih organizatorjev se je povečalo za 14,71 %, število obiskovalcev pa za 12,60 %. Število porok se je zmanjšalo za 23,68 %, število udeležencev porok pa se je zmanjšalo za 25,03 %.
Število obiskovalcev razstav (v muzeju in Vodovodnem stolpu) se je glede na prejšnje leto povečalo za 16,59 %. Od tega se je število posameznih obiskovalcev povečalo za 21,20 %, udeležencev šolskih skupin za 11,94 %, udeležencev vodenih ogledov pa se je povečalo za 13,60 %. Razstave v muzeju si je ogledalo 15.003 obiskovalcev, v Vodovodnem stolpu pa 8.445. S kombinirano vstopnico si je muzej in stolp ogledalo 3.303 obiskovalcev.

Tabela 27: Število obiskovalcev/uporabnikov prireditev in programov muzeja glede na vrsto dogodkov in lokacijo

Vrsta dogodkov / programov	Obiskovalci prireditev in programov muzeja, število prireditev/ število obiskovalcev			Skupaj
	V muzeju	Vodovodni stolp	Izven muzeja	
Andragoški program	32/1.124	4/201	5/142	41/1.467
Programi za ranljive skupine	5/69	1/10	/	6/79
Pedagoški programi	16/442	2/15	3/57	21/514
Odprtja	10/502	1/58	3/177	14/737
Slovesnosti, prireditve	24/2.266	/	2/150	26/2.416
Koncerti	8/881	/	/	8/881
Programi za popularizacijo	22/477	3/30	3/166	28/673
Skupaj	**117/5.761**	**11/314**	**16/692**	**144/6.767**

Od 144 prireditev in programov v lastni ali soorganizaciji je bilo 117 prireditev oz. programov s 5.761 obiskovalci v matični hiši, 11 programov s 314 obiskovalci v Vodovodnem stolpu, 16 prireditev oz. programov s 692 obiskovalci izven muzeja, na terenu.
Od 144 prireditev in programov v organizaciji muzeja je bilo 14 odprtij razstav, 8 koncertov, 26 prireditev oz. slovesnosti, 41 andragoških programov, 21 pedagoških programov in delavnic in 28 prireditev oz. programov za popularizacijo.

Grafikon 4: Gibanje skupnega števila obiskovalcev po skupinah

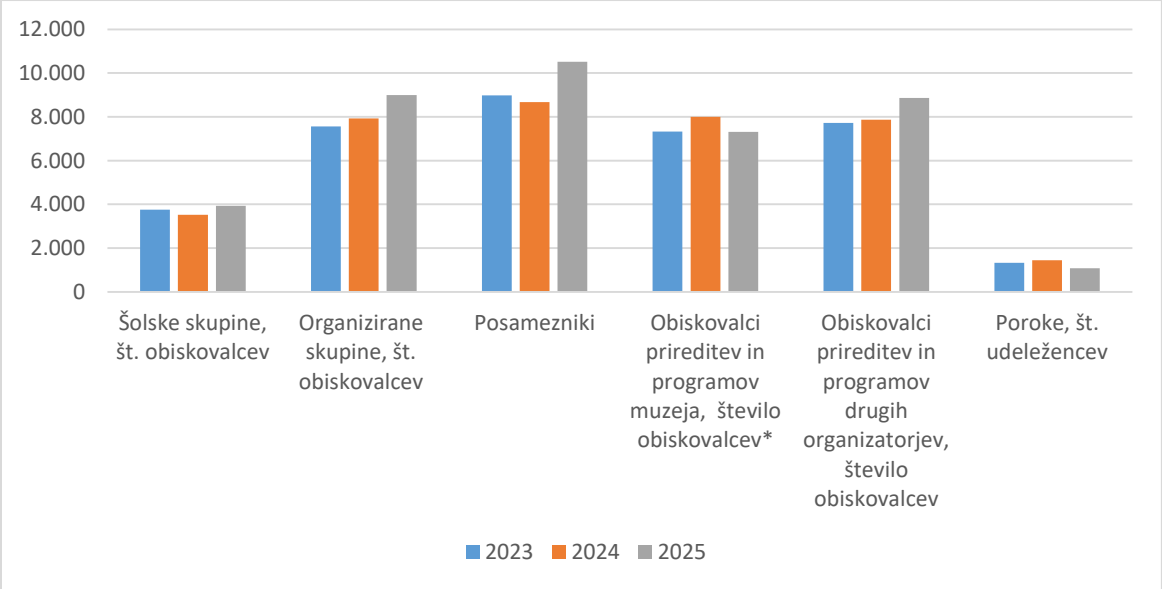

Grafikon 5: Gibanje števila obiskovalcev v letu 2025

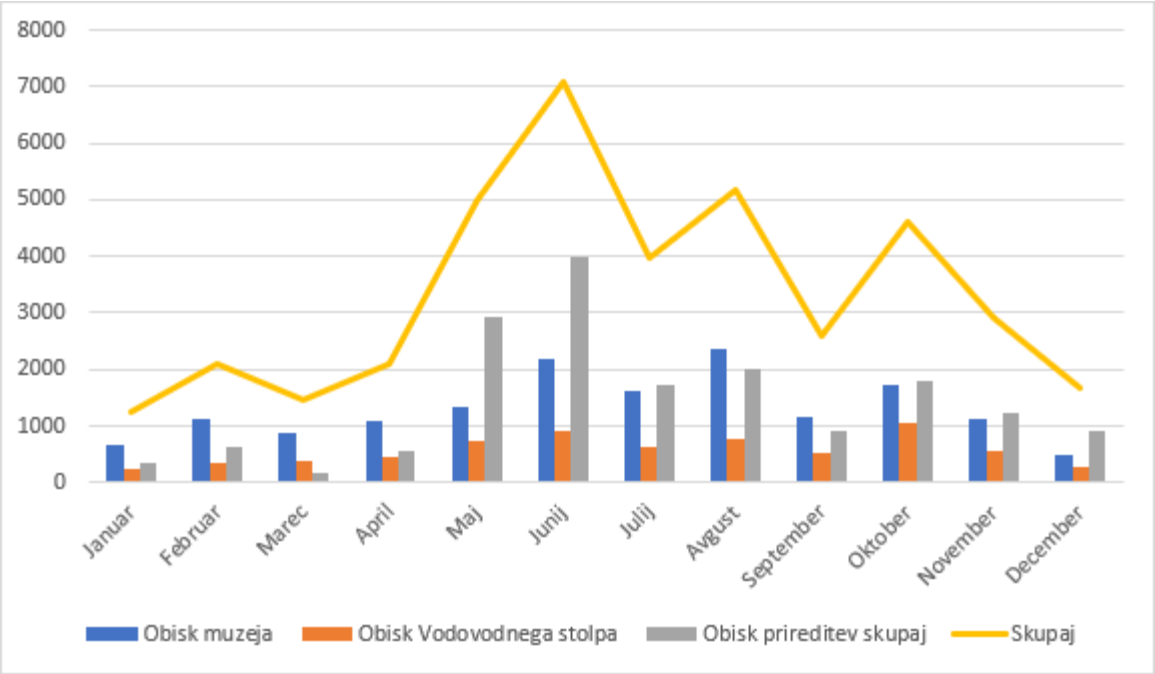

Število obiskovalcev je najvišje od maja do oktobra. Viški v maju, juniju, avgustu in oktobru so predvsem zaradi obiskovalcev prireditev, v poletnih mesecih pa tudi zaradi povečanega števila obiskovalcev. Število obiskovalcev prireditev, muzeja in Vodovodnega stolpa je v poletnem času nekoliko večje junija. Najmanj obiska je v zimskih mesecih, predvsem zaradi manjšega števila prireditev in prav tako manjšega števila obiskovalcev.
Število obiskovalcev muzeja je preseglo število udeležencev dogodkov in programov januarja, februarja, marca, aprila in septembra).

Grafikon 6: Gibanje števila udeležencev programov v letih 2023, 2024 in 2025

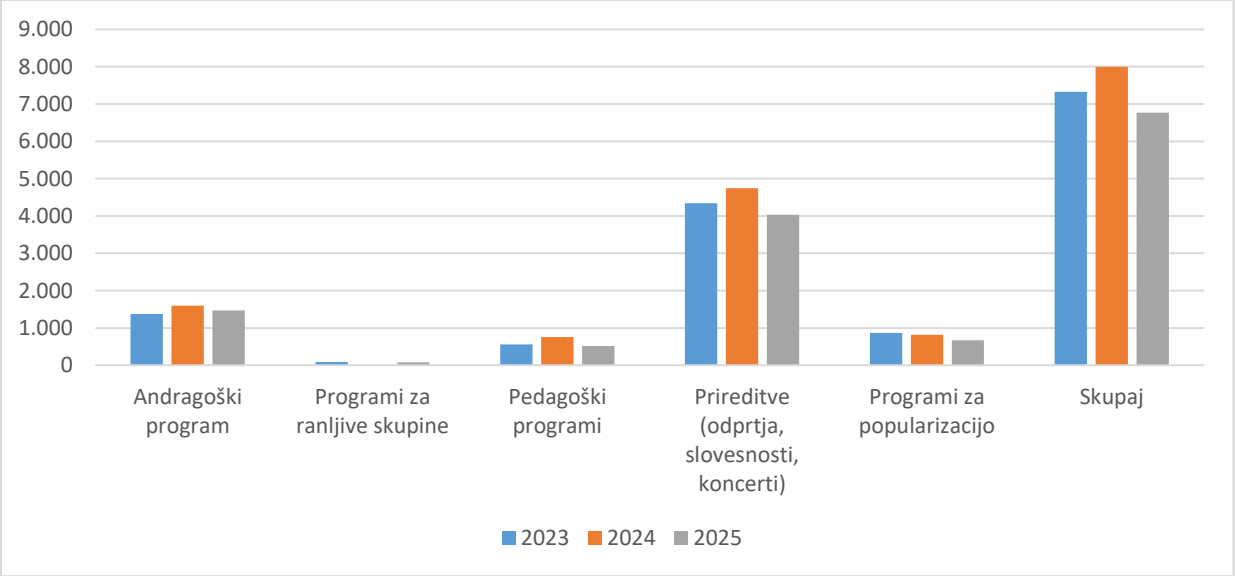

Skupno število udeležencev dogodkov in programov v organizaciji muzeja se je v letu 2025 glede na prejšnje leto zmanjšalo za 15,39 %. Glede na prejšnje leto se je za 8,31 % zmanjšala udeležba andragoških programov, za 32,01 % udeležba pedagoških programov, za 15,02 % število udeležencev odprtij razstav, slovesnosti, koncertov in drugih prireditev, za 17,32 % število udeležencev programov za popularizacijo, medtem ko se je udeležba programov za ranljive skupine povečala za 464 %.

Grafikon 7: Gibanje števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2023, 2024 in 2025

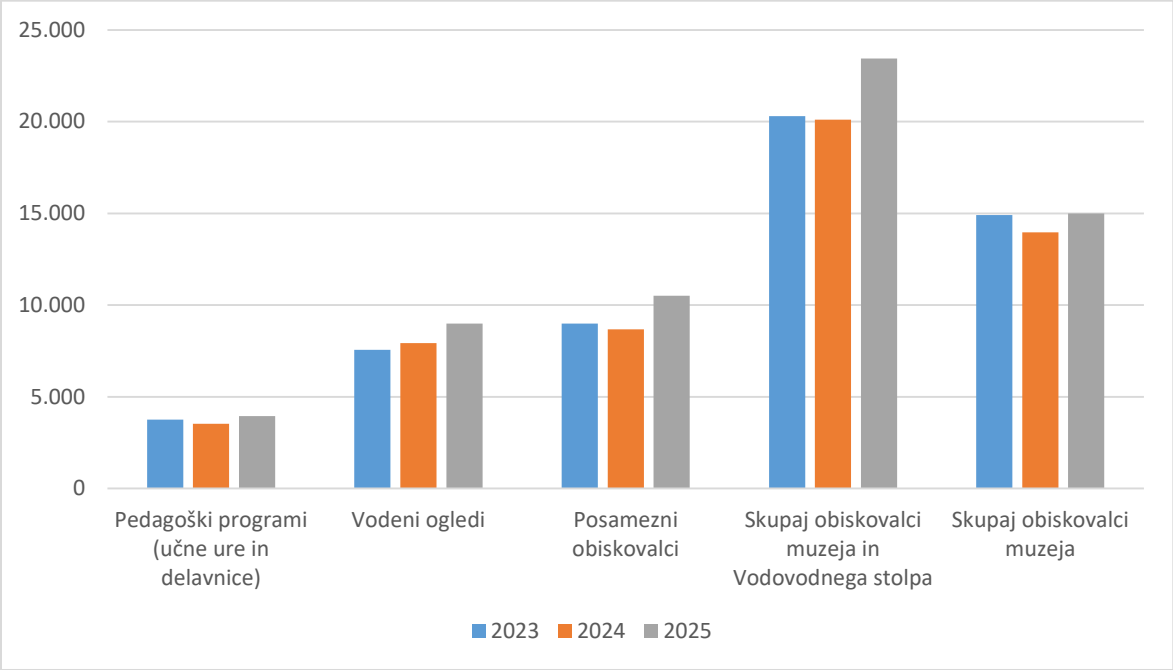

Število obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) se je glede na prejšnje leto povečalo za 16,59 %. Če pa upoštevamo le obiskovalce muzeja (brez Vodovodnega stolpa) se je število obiskovalcev glede na prejšnje leto povečalo za 7,49 %.

Grafikon 8: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov in vodenih ogledov ter števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2023, 2024 in 2025

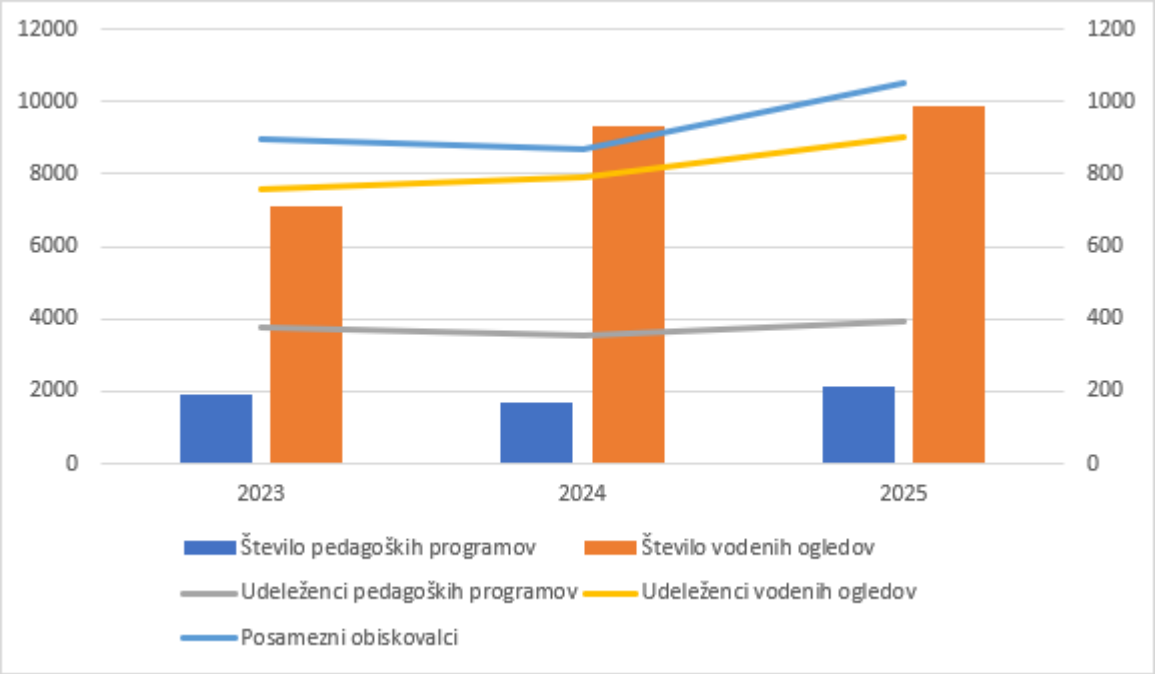

Število izvedenih pedagoških programov (učnih ur in delavnic) v muzeju in Vodovodnem stolpu se je glede na prejšnje leto povečalo za 25,29 %. Število udeležencev pedagoških programov se je glede na prejšnje leto povečalo za 11,94 %. Število vodenih ogledov se je glede na prejšnje leto povečalo za

5,88 %. Število udeležencev vodenih ogledov se je glede na prejšnje leto povečalo za 13,60 %. Število posameznih ogledov se je glede na prejšnje leto povečalo za 21,20 %.

Grafikon 9: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov, vodenih ogledov in obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letih 2023, 2024 in 2025

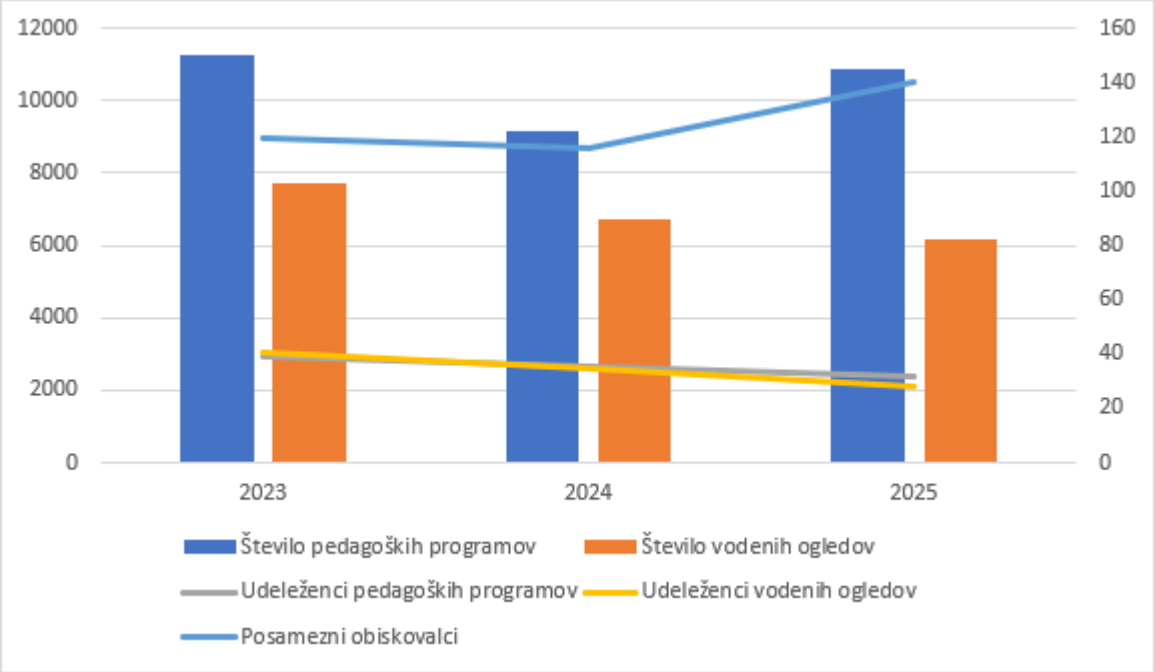

Primerjava števila obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letu 2025 glede na prejšnje leto pokaže zmanjšanje števila udeležencev pedagoških programov za 8,90 % in števila udeležencev vodenih ogledov za 8,10 %.
Število izvedenih pedagoških programov v muzeju (brez Vodovodnega stolpa) se je glede na prejšnje leto povečalo za 18,86 %, število vodenih ogledov pa zmanjšalo za 9,11 %.

Tabela 28: Število izdanih vstopnic in prihodki od vstopnin, po kategorijah

Izdane vstopnice muzeja	**2024 (št.)**	**2024 (€)**	**2025 (št.)**	**2025 (€)**
1.Odrasli	6.488	43.368,30	6.823	47.665,50
2.Otroci	1.340	5.237,20	2.176	8.413,20
3.Brezplačni vstopi	2.179	/	2.847	/
4.Slovenci	9.305	/	13.426	/
5.Tujci	4.584	/	9.089	/
6. gibalno in senzorno ovirani (muzej in programi)	397	/	423	/

7.pedagoški programi (muzej in programi)	2.793	6.543,60	5.127	12.549
8. (drugi) posebni program	1.809	20.310,16	246	1.427
9. Družine	999	18.853	1199	22.925,90
10. šolske skupine	2.923	6.214,80	1661	5.709,00
11. 3. življenjsko obdobje / upokojenci	3.170	18.863,70	3.120	19.251
Skupaj (1+2+3+7+8+9)	**16.005**	**94.312,26**	**18.418**	**92.980,60**

Število izdanih vstopnic se je v letu 2025 glede na prejšnje leto povečalo za 15,08 %, prihodki od prodaje vstopnic pa zmanjšali za 1,41 %. Število izdanih vstopnic za odrasle se je povečalo za 5,16 %, prihodki od prodaje pa so se povečali za 9,91 %. Število izdanih vstopnic za šoloobvezne se je povečalo za 62,38 %, izkupiček pa se je povečal za 60,64 %. Število izdanih vstopnic za tretje življenjsko obdobje se je zmanjšalo za 1,58 %, izkupiček pa se je povečal za 2,05 %. Število vstopnic pedagoških programov se je povečalo za 39,70 %, prihodki od prodaje vstopnic za pedagoške programe pa za 53,41 %. Glede na prejšnje leto je za 38,35 % manj drugih posebnih programov. Prihodki od posebnih programov (koncerti, paketi ogledov in dodatnih programov v kombinaciji z Vodovodnim stolpom) so se v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšali za 54,60 %.

Obisk tujih obiskovalcev se je glede na prejšnje leto povečal za 98,28 % (2024: 4.584 in 2025: 9.089), obisk domačih obiskovalcev pa se je povečal za 44,28 % (2024: 9.305, 2025: 13.426).

Največji delež tujih obiskovalcev muzeja prihaja iz Hrvaške (34,59 %), Italije (14,78 %), Nizozemske (11,95 %), Nemčije (8,57 %), Združenega kraljestva (3,73 %) in Francije (3,72 %), sledijo obiskovalci iz Srbije (3,08 %), Belgije (2,94 %), Poljske (2,06 %), Madžarske (1,97 %), ZDA (1,51 %), Danske (1,29 %). Manj kot 1 % tujih obiskovalcev muzeja prihaja iz Češke (0,99 %), Izraela (0,95 %), BIH (0,79 %), Irske (0,72 %), Ukrajine (0,68 %), Rusije (0,61 %), Avstrije (0,61 %), Španije (0,48 %), Bolgarije (0,44 %), Portugalske (0,34 %), Romunije (0,30 %), Finske (0,28 %), Švice (0,25 %), Kanade (0,24 %), Brazilije (0,24 %), Švedske (0,20 %), Slovaške (0,14 %), Avstralije (0,14 %), Japonske (0,14 %), Nove Zelandije (0,14 %), Kitajske (0,13 %), Severne Makedonije (0,13 %), Turčije (0,12 %), Malte (0,12 %), Indije (0,12 %), Jordanije (0,10 %), Grčije (0,09 %), Peruja (0,09 %), Norveške (0,08 %), Južnoafriške republike (0,04 %), Mehike (0,04 %), Kolumbije (0,02 %), Lihtenštajna (0,02 %), Čila (0,02 %), Albanije (0,01 %), Filipinov (0,01 %), Tajske (0,01 %), Ekvadorja (0,01 %), Tunizije (0,01 %) in Združenih Arabskih Emiratov (0,01 %).

Največji delež tujih obiskovalcev Vodovodnega stolpa prihaja iz Hrvaške (35,29 %), Nizozemske (14,00 %), Italije (7,89 %) in Nemčije (7,64 %), sledijo obiskovalci iz Srbije (4,01 %), Češke (3,52), Združenega kraljestva (3,23 %), Poljske (3,18 %), Belgije (2,59 %), Irske (2,39 %), Madžarske (2,38 %), ZDA (2,37 %), Francije (1,69 %). Manj kot 1 % tujih obiskovalcev muzeja prihaja iz Španije (0,74 %), Portugalske (0,74 %), Izraela (0,74 %), Slovaške (0,70 %), Danske (0,70 %), Švice (0,68 %), Romunije (0,68 %), Ukrajine (0,68 %), Turčije (0,45 %), Kanade (0,45 %), Avstralije (0,45 %), Rusije (0,35 %), Argentine (0,35 %), Japonske (0,35 %), Avstrije (0,33 %), Severne Makedonije (0,24 %), Bolgarije (0,24 %), Palestine (0,24 %), Jordanije (0,20 %), BIH (0,14 %), Mehike (0,14 %), Latvije (0,14 %), Grčije (0,07 %), Švedske (0,07 %), Filipinov (0,07 %), Brazilije (0,07 %), Južnoafriške Republike (0,07 %), Estonije (0,03 %) in Tajske (0,03 %).

Brezplačni vstopi

V letu 2025 je bilo 2.847 brezplačnih vstopov (2024: 2.179; 2023: 2.799), od tega 1.975 v muzej in 872 v Vodovodni stolp. 34,87 % obiskovalcev je obiskalo muzej na dneve, ko je vstop prost (slovenski kulturni praznik, dan žena za ženske, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, dan muzeja, dan družin, prireditev ob občinskem prazniku). 9,48 % predstavljajo predšolski otroci, 16,26 % je bilo vodnikov, spremljevalcev in učiteljev ob vodenih ogledih, pedagoških programih in 14,86 % je bilo invalidov.

Tabela 29: Število brezplačnih vstopov po kategorijah v muzeju

Kategorija obiskovalcev	Muzej	Vodovodni stolp	Skupaj
Predšolski otroci	240	30	270
Odrasli	293	13	306
Upokojenci	96	1	97
Šoloobvezni	140	84	224
Turistični vodniki in spremljevalci skupin in invalidov ter novinarji (z dokazili)	301	162	463
Člani Slovenskega muzejskega društva in ICOM-a ter drugih stanovskih društev, povezanih z muzejsko dejavnostjo	36	25	61
Brezposelni	3	7	10
Invalidi	187	236	423
Vstopi ob brezplačnih dnevih*	679	314	993
Skupaj	**1.975**	**872**	**2.847**

* Slovenski kulturni praznik, Dan žena za ženske, Mednarodni dan družin za družine, Mednarodni muzejski dan, Poletna muzejska noč, dan muzeja, dan družin, Ta veseli dan kulture.

Organizirane skupine z vodenjem

Tabela 30: Obiskovalci vodenih ogledov, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu

Mesec	Št. skupin / št. udeležencev (muzej)	Št. skupin / št. udeležencev (Vodovodni stolp)	Skupaj št. skupin in udeležencev (muzej in Vodovodni stolp)
Januar	1/23	44/249	45/272
Februar	3/112	48/341	51/453
Marec	7/112	58/387	65/499
April	7/214	69/455	76/669
Maj	13/281	86/722	99/1.003
Junij	12/380	98/906	110/1.286
Julij	/	118/631	118/631
Avgust	3/54	133/770	136/824
September	8/213	68/521	76/734
Oktober	10/235	96/1.064	106/1.299
November	16/449	53/548	69/997
December	2/49	37/282	39/331
SKUPAJ	**82/2.122**	**908/6.876**	**990/8.998**

Grafikon 10: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2025

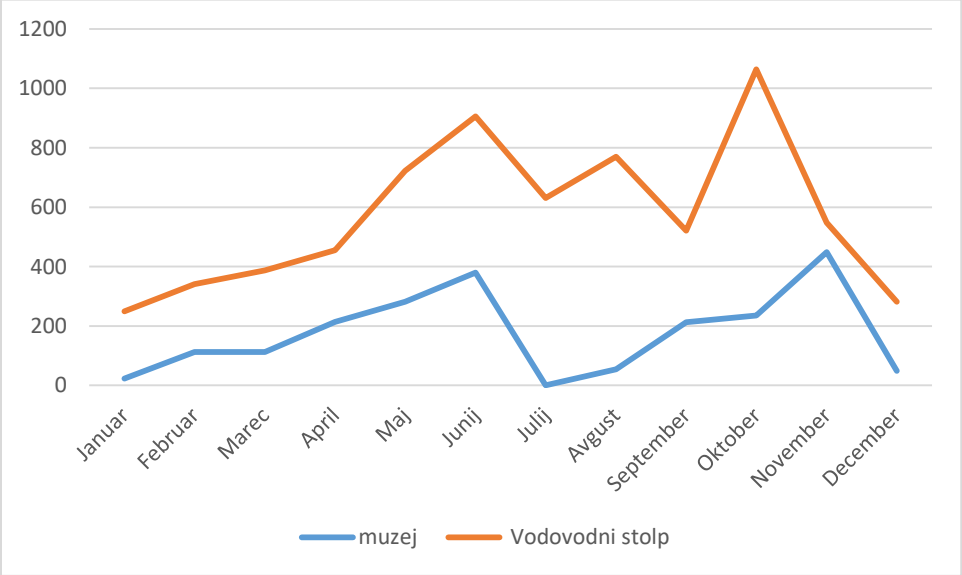

Grafikon 11: Gibanje števila skupin vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2025

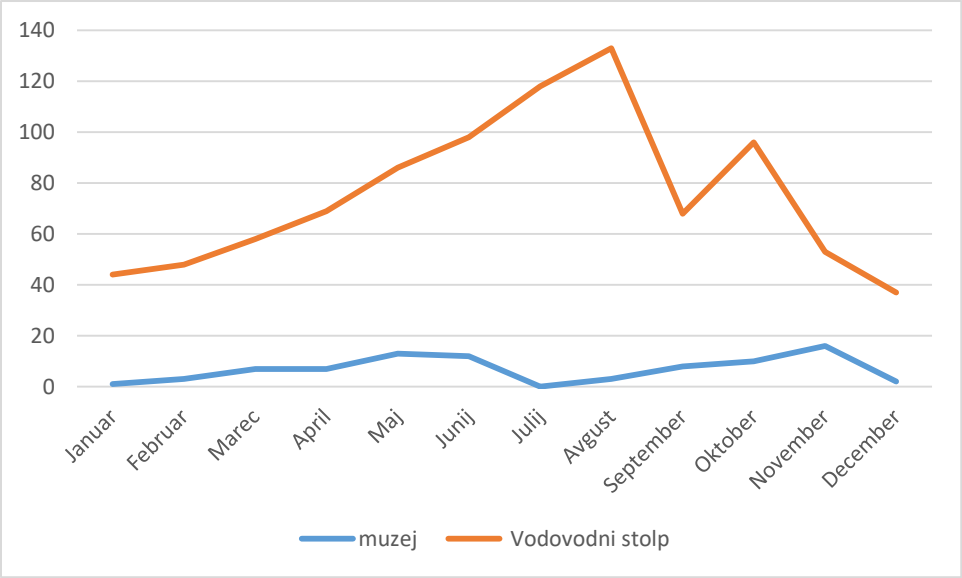

Grafikon 12: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa v obdobju 2023–2025

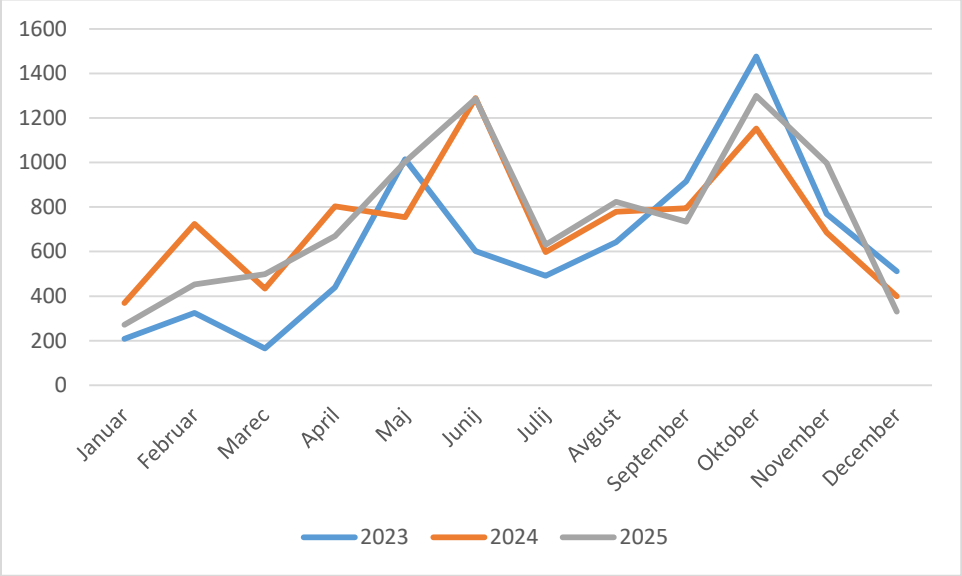

V muzeju so vodeni ogledi možni ob predhodni najavi skupin, medtem ko je ogled vodovodnega stolpa izključno voden.
Skupinskih, vodenih ogledov je bilo 990 z 8.998 obiskovalci (2024: 935/7.921, 2023: 714/7.559). Od tega je bilo v muzeju 82 izvedenih vodstev s 2.122 udeleženci, v Vodovodnem stolpu pa 908 vodstev s 6.876 udeleženci.
Velikosti skupin v muzeju so bile različne, od nekaj oseb do zelo velikih skupin (povprečno 25,9 oseb), v Vodovodnem stolpu pa je na vodstvih zaradi manjših prostorov omejitev pri številu oseb, zato so skupine tu manjše (povprečno 7,6 oseb).
Največ udeležencev vodstev v muzeju in vodovodnem stolpu je bilo maja, junija in oktobra. Maja in novembra je bilo v muzeju največ skupin, medtem ko je bilo v vodovodnem stolpu največ vodenih ogledov julija in avgusta.
Za vodstvo organiziranih skupin so večinoma poskrbeli sodelavci službe za komuniciranje in izobraževanje, nekajkrat so pa vodstvo prevzeli tudi kustosi in direktorica.

Prireditve in drugi programi v organizaciji muzeja ter število obiskovalcev

V lastni organizaciji ali soorganizaciji je muzej v letu 2025 izvedel skupno 48 prireditev in programov (odprtja, koncerti, slovesnosti) s 4.219 obiskovalci. Od tega je bilo 44 prireditev in programov izvedenih v matični hiši, 1 program v Vodovodnem stolpu in 3 na terenu.

V ta razdelek so vključene prireditve v organizaciji ali soorganizaciji muzeja, ki niso del drugih razdelkov (pedagoški in andragoški programi ter programi za popularizacijo). Število prireditev in programov se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 8,42 %, število obiskovalcev prireditev pa za 8,65 %.

Muzej je nadaljeval z organizacijo in soorganizacijo različnih prireditev (koncerti na različnih lokacijah po gradu, tržnice, kinoprojekcije), ki so privabili raznolike obiskovalce. Najbolj obiskani dogodki so bili 10. koncert glasbenih šol Posavja, koncert Prifarskih muzikantov, Trip to Las Vegas Show, Akustični koncert Šank Rock, Poletni gala koncert Don Giovanni, Festival evropskega filma Brežice 2025, Veliki finale Mednarodnega otroškega pevskega festivala Brežice, Odprtje razstave Na obisku pri Juriju Dalmatinu in 11. Gala koncert: Veronika Strnad in Marcel Slakonja: Na tujih tleh.

Izvedenih je bilo 14 koncertov, od tega 4 v lastni organizaciji: Duet harf: Mojca Zlobko Vajgl in Marion Ravot, Glasbeni večer z Eli Škaler, Poletni gala koncert in Gala novoletni koncert. Ostali so bili izvedeni v soorganizaciji z: glasbenimi šolami Posavja, KD Odeon, Glasbeno šolo Latido, Agencijo GIG, Pouhna Luna, ZPTM Brežice, Partitura, Vokalno akademijo Ljubljana, Kulturnim društvom GAS in Agencijo Uran.

V prostorih muzeja se je odvijal Sejem rokodelskih znanj in veščin in baročni dan, ki je letos potekal v sklopu Interreg projekta EU4 Crafts.

V poletnih mesecih je bilo s podporo Občine Brežice na grajskem dvorišču in terasi 6 kino projekcij. Med 27. in 30. avgustom je v soorganizaciji Občine Brežice, Posavskega muzeja Brežice in društva vKrog potekal 2. Festival evropskega filma Brežice, ki je združil domače in tuje filmoljubce. V okviru festivala je bilo predvajanih 12 filmov, eden izmed njih je bil predvajan na Posestvu Istenič.

Tabela 31: Primerjava števila lastnih prireditev

Leto	2023	2024	2025
Št. prireditev	44	57	48
Št. obiskovalcev	4.312	4.875	4.219

*V tabeli 26 so poleg navedenih upoštevani še: 41 andragoških programov, 21 pedagoških programov in delavnic, 6 programov za ranljive skupine in 28 prireditev oz. programov za popularizacijo, kar je skupaj 144.

Dodatni programi za popularizacijo

V razdelek so vključeni različni programi v muzeju in izven lokacije muzeja, ki omogočajo večjo prepoznavnost muzeja. Mednje se uvrščajo programi, ki so namenjeni promociji muzeja, vodstva po muzeju kot del drugih prireditev, dogodkov, predstavitvena vodstva za partnerje in sodelujoče ustanove ali pa so povezani z različnimi promocijskimi akcijami (Združenje zgodovinskih mest Slovenije), snemanja in predvajanje televizijskih oddaj o muzeju. V ta razdelek so vključena tudi snemanja za televizijske oddaje. Muzej in Vodovodni stolp sta bila v letu 2025 tako predstavljena v oddajah: Moja Slovenija, Napotki na radiu Slovenija in Next Exit na radiu SI. Muzej je omogočil prostore tudi za snemanje filma Štriguni z mednarodno produkcijo.

Muzej je sodeloval in promoviral programe na Znanstivalu, Čarobnem dnevu, Paradi učenja, na Festivalu za tretje življenjsko obdobje in na prireditvi Rokovo 2025.

Prireditve drugih organizatorjev in število obiskovalcev

Muzej je omogočil uporabo prostora zunanjim organizatorjem za izvedbo 59 prireditev s 7.315 obiskovalci (2024: 58/7.868). Največ je bilo prireditev, slovesnosti, proslav, koncertov idr. v organizaciji različnih društev, inštitucij, zavodov iz posavskega območja, ki jim je muzej omogočil uporabo prostorov za izvedbo prireditev: Občina Brežice, Glasbena šola Brežice, Zveza kulturnih društev Brežice, JSKD OI Brežice, Fakulteta za turizem Brežice, Gimnazija Brežice, SIC Brežice, KD MePZ Viva Brežice, KD

Kapele, Društvo likovnikov Brežice, Društvo za zdravje srca in ožilja Brežice, Gasilska zveza Brežice, KD Franc Bogovič Dobova, Lions club Brežice, Likovna družina Dobova, Soltec, Rotary klub Čatež, ZPTM Brežice. Najbolj obiskani dogodki so bili: Slavnostna prireditev ob Slovenskem kulturnem prazniku, Koncert Vokalne skupine Solzice, Koncert orkestrov Glasbene šole Brežice, Dan kruha, vina in salam; Županov sprejem devetošolcev, Vivin ples, Svečana podelitev spričeval poklicne mature, Podelitev maturitetnih spričeval, Podelitev urnikov za šolsko leto 2025/2026, Pepelka in čarobna kočija – glasbeno-baletna pravljica, Koncert MoPZ Kapele z gosti MePZ VIVA Brežice – 2. koncerta, Slavnostna seja Občinskega sveta občine Brežice, Koncert vokalne skupine UP ob 10 letnici delovanja. Muzej je prostore dajal tudi v uporabo za izvedbo snemanj videospotov in fotografiranj. Uporabniki prostorov, ki so izvedli program, opredeljen v ZUJIK-u so poravnali dejanske dodatne stroške, ki so nastali pri uporabah prostorov, del prireditev pa je bilo v soglasju z Občino Brežice z brezplačno uporabo.

Tabela 32: Primerjava prireditev drugih organizatorjev

Leto	2022	2023	2024	2025
Št. prireditev	62	56	58	59
Št. obiskovalcev	8.254	7.724	7.868	7.315

Poroke

Poročne obrede izvaja Upravna enota Brežice. Poročna dvorana je v gradu uradni prostor za poročanje. Za poročni obred v Viteški dvorani ali v drugih prostorih je treba plačati uporabnino in upravno takso. V letu 2025 je bilo za 23,68 % manj porok in za 25,03 % manj udeležencev porok glede na prejšnje leto. 4 poroke so bile v Viteški dvorani, kar je 13,79 % vseh porok.

Tabela 33: Primerjava števila porok in obiskovalcev

Leto	2023	2024	2025
Št. porok	31	38	24
Št. obiskovalcev ob porokah	1.324	1.438	940
Št. porok v Viteški dvorani	8	6	4
Št. porok na grajskem dvorišču	/	1	/
Št. porok na terasi	/	2	/

II. / 11. Muzejska trgovina

Spominki in publikacije so obiskovalcem na voljo v muzejski trgovini – recepciji, ki se nahaja v vhodnem prostoru gradu. V letu 2023 je muzej v Centru za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu odprl novo poslovalnico, kjer je poleg spominkov z motivi Vodovodnega stolpa in Brežic poudarek na predstavitvi in prodaji izdelkov in spominkov, ki so vključeni v kolektivno blagovno znamko Brežice Selection/Izbrano. Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice je z namenom povezovanja pridelovalcev ustreznih prehranskih izdelkov ter izdelkov umetnostne in domače obrti, gostinsko turističnih storitev in ponudbe nastanitev in bivanja ter drugih vsebin v destinacije Čatež in Brežice, oblikoval KBZ Brežice Selection/Izbrano po modelu Izvorno Slovensko, v katerem je bilo v zadnjih osmih letih oblikovalnih več KBZ-jev v Sloveniji. Certifikat odličnosti Brežice Selection/Izbrano je pridobilo že več izdelkov, ki ustrezajo visokim standardom kakovosti, vključujejo lokalno pridelane sestavine ali pripovedujejo o tradiciji, kulturi in načinu življenja ljudi, ki živijo na območju občine Brežice. V Centru za obiskovalce Vodovodni stolp Brežice so v ponudbi tudi izdelki, ki so pridobili

omenjen certifikat (vina, med in izdelki iz medu, žgane pijače, pivo, plastelin, nakit, sokovi, eterična olja, mazila, kapljice, čaji, prehrambni izdelki kot so granola in jabolčni krhlji…).
Muzej nenehno dopolnjuje ponudbo spominkov in nadaljuje sodelovanje z lokalnimi rokodelci, podjetji in umetniki (lončarski izdelki, nakit, šiviljski izdelki …).
V letu 2025 beležimo 28,26 % rast prodaje izdelkov na komisijski prodaji.
Najbolj prodajani spominki so magneti, razglednice, sestavljanke, lesene kuhalnice, lesene špatule, škatlice z bonboni.

Tabela 34: Primerjava prodaje v muzejski trgovini, vstopnine in uporabnine

Skupina izdelkov	2023 (€)	2024 (€)	2025 (€)
Vstopnice	83.543,74	94.312,26	109.083,35
Spominki	6.884,17	8.197,70	10.072,46
Literatura	717,80	498,50	1.655,1
Kotizacija	/	/	/
Izdelki na komisijski prodaji	10.161,65	10.098,40	12.964,30
Literatura na komisijski prodaji	258,30	186,90	227,90
Skupaj muzejska trgovina	**101.565,66**	**113.293,76**	**134.003,11**

Prodaja v muzejski trgovini se je v letu 2025 glede na prejšnje leto povečala za 18,28 %, predvsem zaradi povečanja prihodkov prodaje na vseh področjih: literature (332,02 %), izdelkov na komisijski pogodbi (28,38 %), spominkov (22,87 %) literature na komisijski prodaji (21,94 €) in prodaje vstopnic (za 15,66 %).

II. / 12. Posredovanje informacij o kulturni dediščini

Muzejsko gradivo in sodelovanje z uporabniki

Tabela 35: Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom

Št.	Kustos	Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom – število uporabnikov
1.	Mihaela Kovačič, kustosinja za zgodovino	16 (10 posamezno, 6 skupaj z drugimi kustosi)
2.	Andrejka Vabič Nose, umetnostna zgodovinarka	23 (17 posamezno, 6 skupaj z drugimi kustosi)
3.	Stanka Glogovič, kustosinja etnologinja	31 (24 posamezno, 7 skupaj z drugimi kustosi)
4.	Jana Puhar, muzejska svetovalka, kustosinja arheologinja	6 (6 posamezno)
5.	Alenka Černelič Krošelj, direktorica	3 (3 skupaj z drugimi kustosi)
6.	Nives Slemenšek, konservatorka-restavratorka	2 (2 skupaj z drugimi kustosi)
7.	Pika Škerlj, konservatorka-restavratorka	1 (1 skupaj z drugimi kustosi)

8.	Boštjan Kolar, koordinator in organizator kulturnih programov	1 (1 skupaj z drugimi kustosi)
9.	Anja Zagode, koordinatorka in organizatorka kulturnih programov	1 (1 skupaj z drugimi kustosi)
10.	Maja Baškovč, muzejska vodnica	1 (1 skupaj z drugimi kustosi)
11.	Natalija Zajc, muzejska tehnica	1 (1 skupaj z drugimi kustosi)

Skozi leto 2025 so strokovni sodelavci PMB posredovali informacije o kulturni dediščini Posavja in muzejskem gradivu zainteresiranim posameznikom ali ustanovam. Muzejsko gradivo je bilo posredovano zunanjim uporabnikom v 68 primerih. V 46 primerih je bilo posredovano javnim, v 22 primerih pa zasebnim uporabnikom. Pri več primerih so bile informacije o določeni temi posredovane v sodelovanju kustosov z različnih področij. Največkrat so bile posredovane informacije s področja etnologije in umetnostne zgodovine.
Za informacije in dostop do muzejskega gradiva so zaprosili zasebni uporabniki iz posavskih občin (Sevnica, Krško, Kostanjevica na Krki in Brežice) in od drugod (Ljubljana) ter ustanove iz vse Slovenije: Arstudio, Bankarium, Zavod za varstvo kulturne dediščine območna enota Novo mesto, Mestni muzej Krško, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Narodna galerija, Društvo kmetic Brežice, Društvo kmetic Krško, Društvo kmetic Sevnica, Društvo kmetic Bistrica ob Sotli, Društvo kmetic Kostanjevica na Krki, Društvo likovnih pedagogov, Naravoslovnotehniška fakulteta UL, Narodni muzej Slovenije, Dolenjski list, Slovenske novice, Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, Oddelek za umetnostno zgodovino FF UL, Knjižnica Brežice, Knjižnica Sevnica, KUD FP Blanca, Restavratorski center – ZVKDS, Rdeči križ Slovenije, UE Trebnje, OŠ Bistrica ob Sotli, OŠ Blanca, Pedagoška fakulteta UL, Pomurski muzej Murska Sobota, Umetnostna galerija Maribor, Terme Čatež d.d., Oddelek za arheologijo FF UN LJ, Zavod Neviodunum, ZPTM Brežice, Zasavski muzej Trbovlje, Zgornjesavski muzej in iz tujine (Mohorjeva založba, Avstrija;
Za informacije so večinoma povpraševali z namenom priprave razstav člankov ali za potrebe drugega raziskovalnega dela.

II. / 13. Objave strokovnih sodelavcev, članki, prispevki, besedila ipd.

Strokovni sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2025 skupno objavili in pripravili 19 prispevkov (2024: 11, 2023: 16) v raznih časopisih, brošurah, zbornikih, na kongresih in strokovnih srečanjih.

II. / 14. Prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predavanja, vodenje ekskurzij ipd.

Strokovni sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2025 s prispevki na simpozijih, konferencah, posvetih, predstavitvah in predavanjih ter ob različnih priložnostih in v obliki slavnostnih nagovorov ob raznovrstnih prireditvah v Posavju in drugod sodelovali 37-krat (2024: 40, 2023: 27).

II. / 15. Obveščanje javnosti – načini komunikacije

Muzej nadaljuje z izvajanjem zbiranja osebnih podatkov v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov (GDRP - General Data Protection Regulation) iz 2018. V skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (UL RS, št. 163/22 - ZVOP-2) je muzej v letu 2024 imenoval pooblaščeno osebo za varstvo osebnih podatkov, in sicer: Omnimodo, d.o.o. in uskladil evidence in soglasja za zbiranje in hranjenje osebnih podatkov. Privolitve za obveščanje o dogodkih in programih pridobiva z izpolnjenimi soglasji v recepciji muzeja in preko spletnega obrazca na spletni strani.

Obveščanje javnosti in obiskovalcev muzeja je potekalo na več načinov:

- obveščanje z osebnimi tiskanimi vabili in obvestili: približno 400 naslovov,
- obveščanje z mesečnimi napovedniki (približno 600 e-naslovov in približno 400 naslovov po navadni pošti),
- obveščanje »bližnje javnosti« s plakati: povprečno izdanih 20 plakatov,
- obveščanje v vitrinah pred gradom,
- pošiljanje vabil in obvestil o muzeju sorodnim ali sodelujočim ustanovam ob skupnih ali povezanih dogodkih in programih ipd.,
- zastave pred gradom: Barok,
- obveščanje s pomočjo brezplačnih napovednikov v tiskanih in spletnih medijih,
- obveščanje preko spletne strani, Facebook strani in Instagram profila,
- plačane objave v medijih, oblikovanje stalnega obveščanja o dogodkih v Posavskem obzorniku,
- drugi načini – občasno v sklopu napovednikov občin ali ZPTM Brežice, letaki.

II. / 15. 1. Spletna stran Posavskega muzeja Brežice

Spletna stran muzeja je v letu 2025 zabeležila skupno 25.706 uporabnikov (2024: 25.283; 2023: 31.981), ki so ustvarili 104.590 ogledov strani. Največ uporabnikov je bilo iz Slovenije (74,15 %), sledili so uporabniki iz Hrvaške (6,24 %), Združenih držav Amerike (3,91 %), Nizozemske (2,31 %), Italije (1,83 %), Nemčije (1,51 %) in Irske (1 %).
Glede ne spol je bilo 13,13 % uporabnikov moških in 29,87 % žensk, pri preostalih uporabnikih (58,54 %) je spol neznan.
Glede na starostno strukturo je bil prav tako velik delež uporabnikov z neznano starostjo (59,26 %). Med prepoznanimi starostnimi skupinami je bilo največ uporabnikov v starostni skupini 45–54 let (13,20 %) in 65+ (11,69 %), sledile so skupine 55–64 let (8,20 %), 35–44 let (5,65 %), 25–34 let (4,24 %) ter 18–24 let (1,28 %).
Povprečni čas zadrževanja uporabnikov na spletni strani je znašal 1 minuto in 31 sekund. Obiskanost spletne strani je, podobno kot v preteklih letih, sovpadala z večjimi in odmevnejšimi dogodki muzeja.

Grafikon 13: Gibanje ogledov spletne strani v letu 2025

Najbolj obiskana je bila vstopna stran (31.718 ogledov), sledili so razdelki »aktualni dogodki in prireditve« (7.045 ogledov) ter povezava na angleško različico spletne strani (3.102 ogledov). Med najbolj obiskanimi vsebinami so bili še Grad Brežice (2.489 ogledov), Festival evropskega filma FEF Brežice 2025 (2.353 ogledov), »odpiralni čas in vstopnina« (2.282 ogledov) ter Vodovodni stolp (2.097 ogledov). Sledili so razdelki »kontakti« (1.894 ogledov), »dogodki« (1.646 ogledov) in »Viteška dvorana« (1.365 ogledov).

Skupno je bilo na spletni strani objavljenih 114 prispevkov (2024: 124, 2023: 137). 83 prispevkov (predvsem v rubrikah Dogodki, Novosti in Projekti) je pripravila Služba za izobraževanje in komuniciranje. Vsebinske objave v sklopih Posavska stoletja, Občasne razstave, Muzejske kratkočasnice in Odškrnjena vrata iz depoja, so prispevali strokovni delavci.
Glede na leto 2024 je bilo skupno manj objav. Več je bilo objav v rubrikah Posavska stoletja, Projekti in Novosti, zmanjšalo pa se je število objav v rubrikah Dogodki, Občasne razstave in Odškrnjena vrata depoja. Za administracijo spletne strani Posavskega muzeja Brežice, ki deluje od konca leta 2014 in je bila v letu 2023 prenovljena, je usposobljenih pet sodelavcev muzeja. Spletna stran muzeja omogoča tudi prijavo na obvestila po e-pošti in pošiljanje sporočila na muzejski e-naslov neposredno iz naslovne strani.

Tabela 36: Prispevki na spletni strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto prispevka

Št.	Vrsta prispevka	Število prispevkov 2023	Število prispevkov 2024	Število prispevkov 2025
1.	Aktualni dogodki in prireditve / od leta 2023 Dogodki	81	88	77
3.	Video galerija	16	/	/
4.	Posavska stoletja	12	8	9
5.	Odškrnjena vrata depoja	6	17	13
6.	Občasne razstave	7	8	5
7.	Novosti	9	2	8
8.	Projekti	1	0	2
9.	Muzejske kratkočasnice	0	1	0
11.	Spletne zbirke	1	0	0
12.	Stalne razstave	1	0	0
13.	Drugo	3	0	0
	Skupaj	**137**	**124**	**114**

II. / 15. 1. 2. Muzejska stran na Facebooku in profil na Instagramu

Facebook stran muzeja ima 4.685 sledilcev (2024: 4.401; 2023: 4.236) in 4.213 všečkov (2024: 3.916, 2023: 3.812), skupni doseg objav pa je bil 485.440 ogledov (2024: 155.214, 2023: 147.356), kar predstavlja 321,80 % povečanje.
Ženske predstavljajo 68,45 % uporabnikov Facebook strani, 31,55 % je moških. Največ jih je iz starostne skupine 35–44 let, najmanj pa do 24 let, medtem ko so ostale starostne skupine enakomerno porazdeljene. Največ uporabnikov Facebook strani je iz Brežic (1.716), Ljubljane (463), Krškega (335), Zagreba (112), Sevnice (87), Maribora (66), Novega mesta (62), Senovega (56), Velenja (42) in Celja (31).

Grafikon 14: Doseg objav na Facebook strani (levo) in Instagram profilu (desno) v letu 2025

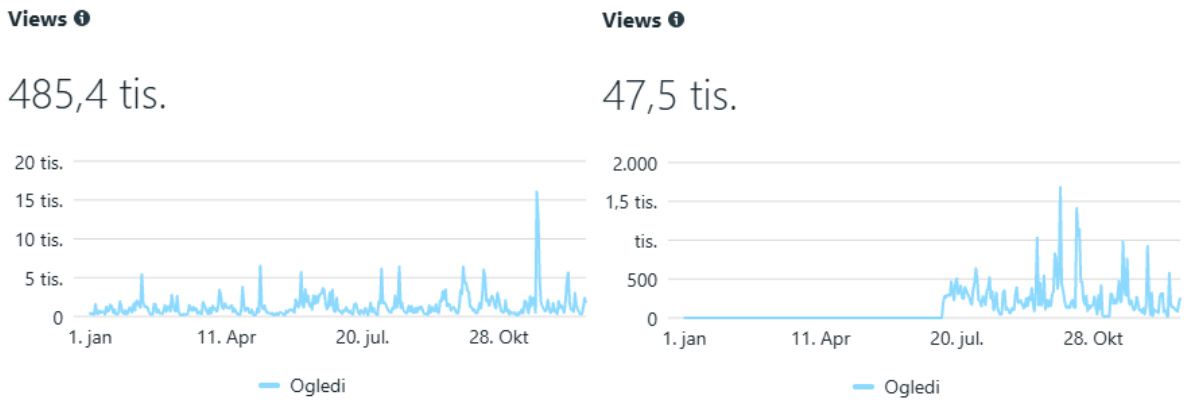

Grafikon 15: Ogledi Facebook strani (levo) in Instagram profila (desno) v letu 2025

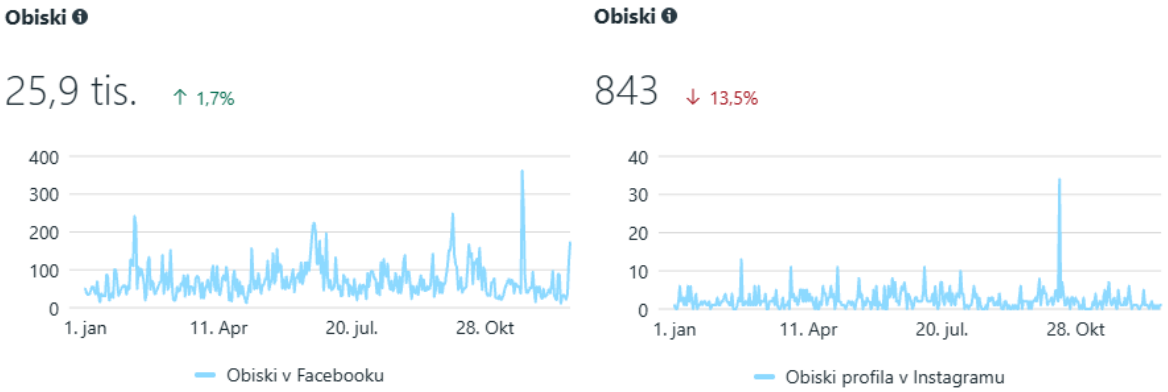

Na Facebook strani je bilo v letu 2025 skupaj objavljenih 370 prispevkov (2024: 335; 2023: 411). Glede na leto 2024 je bilo več objav Vabil in obvestil, Dogodkov in vsebinskih objav o muzejskih predmetih, manj pa objav foto albumov. Objave so v povprečju dosegle 1137 ogledov (2024: 983; 2023: 1.043).

Največ ogledov so imele objave o dogodkih, napovedi in foto galerije. Najbolj gledane objave Facebook stran Posavskega muzeja Brežice so bile v poletnem in jesenskem obdobju, med vikendi in prazniki ter v popoldanskem in večernem času.

Posavski muzej Brežice za posredovanje informacij o kulturni dediščini, programih, razstavah in dogodkih od konca leta 2017 uporablja tudi Instagram profil. Muzejske objave spremlja 1.337 sledilcev (2024: 1.244; 2023: 1.128). V letu 2025 je bilo na Instagram profilu Posavskega muzeja Brežice objavljeno 119 objav, od tega 69 objav vabil in obvestil, 48 objav fotografij in 2 objavi videoposnetkov.

Tabela 37: Najbolj gledane objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice v letu 2025 – lastne objave in lastni dogodki

št.	Prispevek, datum objave	Avtor	Število ogledov
1.	Odprtje razstave Na obisku pri Juriju Dalmatinu 2025, objava 25. 11. 2025.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	35.132
2.	Vabilo na odprtje razstave Črnetjani in Črnetja vas, objava 4. 6. 2025.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	11.790

3.	Foto galerija: Sejem rokodelskih znanj in veščin in Baročni dan, objava 4. 10. 2025.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	9.028
4.	Razminiranje starega brežiškega mostu, objava 6. 5. 2025.	Dr. Ivanka Počkar	8.254
5.	Foto galerija: Tiskovna konferenca Gradovi Posavja, objava 2. 10. 2025.	Služba za komuniciranje in izobraževanje	7.589

Tabela 38: Najbolj gledane vsebinske objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice

Št.	Prispevek, datum objave	Avtor	Število ogledov
1.	Posavska stoletja: Razminiranje starega brežiškega mostu, objava 6. 5. 2025.	Dr. Ivanka Počkar	8.166
2.	Posavska stoletja: Mednarodni dan nesnovne kulturne dediščine, objava 17. 10. 2025.	Stanka Glogovič	7.120
3.	Bizeljski ajdov kolač vpisan v Register nesnovne kulturne dediščine, objava 23. 4. 2025.	Stanka Glogovič	5.990
4.	Odškrnjena vrata depoja: Udarniško gibanje in Prosvetni dom Brežice, objava 17. 12. 2025.	Mihaela Kovačič	4.371
5.	Odškrnjena vrata depoja: Krajinar Miroslav Kugler, objava 23. 12. 2025.	Mihaela Kovačič in Andrejka Vabič Nose	3.617

Tabela 39: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto in število objav

Št.	**Vrsta objave**	**Število objav 2023**	**Število objav 2024**	**Število objav 2025**
1.	Vabila in obvestila	224	152	178
2.	Foto albumi	96	102	96
3.	Dogodki	54	52	65
4.	Posavska stoletja	9	4	9
5.	Odškrnjena vrata depoja	11	8	13
6.	Drugi prispevki	17	16	9
	Skupaj	**411**	**335**	**370**

Grafikon 16: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto objave

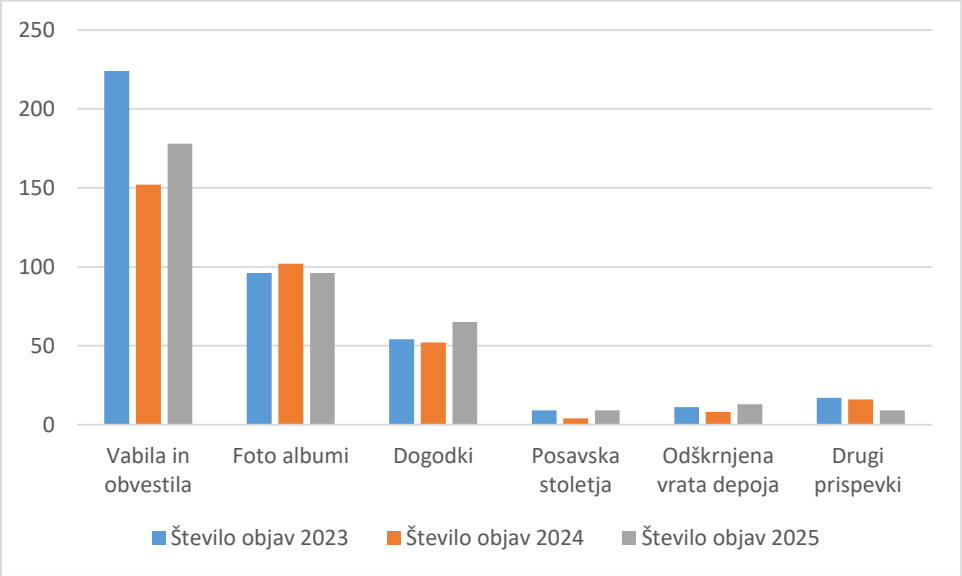

II. / 15. 1. 3. Muzejski profil na YouTube-u

YouTube kanal ima 617 naročnikov, od tega 11 novih v letu 2025. Videoposnetki so imeli v letu 2025 8.289 ogledov (2024: 90.580) s skupnim časom gledanja 222,6 ur (2024: 1751,0).

Na YouTube profilu je bilo v letu 2025 skupaj objavljenih 46 video prispevkov (2024: 67, 2023: 64). Skupno so v letu 2025 posnetki na YouTube profilu prejeli 8.289 ogledov. Vse posnetke so posneli in zmontirali zunanji sodelavci. Najbolj gledan je bil videoposnetek z Odprtja stalne skupnostne razstave ČRNÉTJANI IN ČRNÉTJA VAS: skupaj držijo kakor veriga. V primerjavi z video reportažami z dogodkov imajo vsebinske objave nižji ogled.

Grafikon 17: Gibanje ogledov videoposnetkov na YouTubu v letu 2025

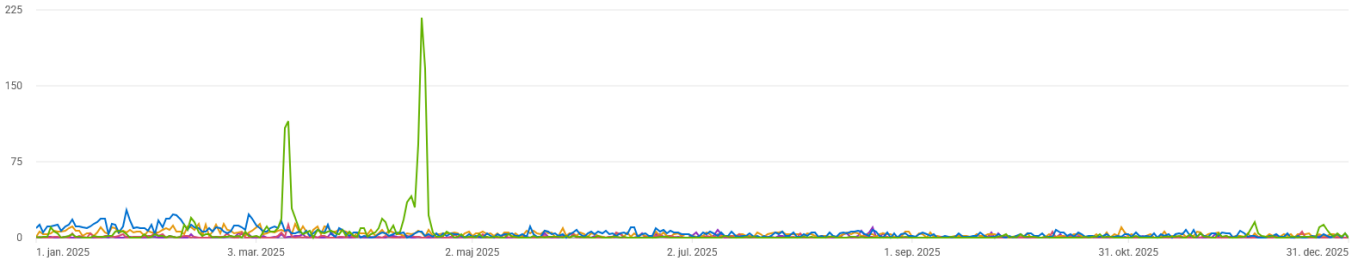

Tabela 40: Najbolj gledane vsebinske objave leta 2025 na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice

Št.	Prispevek, datum objave	Število ogledov
1.	Prva nagrada Svetovne mreže vodnih muzejev za video prispevek OŠ Sava Kladnika Sevnica, objava 6. 7. 2025	57
2.	Izgnanstvo skozi otroške oči, objava 12. 10. 2025	53
3.	VIDNO IN NEVIDNO, javno vodstvo z Alenko Černelič Krošelj, objava 10. 2. 2025.	36
4.	Predavanje prof. dr. Boris Golec: Adam Bohorič in Jurij Dalmatin med Posavjem, Ljubljano in nemškim prostorom, objava 2. 10. 2025.	24

5.	Predavanje Timoteja Pavlina: Poti in poplave, arheološka slika sotočja Save in Krke, objava 7. 5. 2025.	24

Tabela 41: Najbolj gledane objave na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice v letu 2025

Št.	Prispevek, datum objave	Število ogledov
1.	Odprtje stalne skupnostne razstave ČRNÉTJANI IN ČRNÉTJA VAS: skupaj držijo kakor veriga, 17. 6. 2025	113
2.	Poletni gala koncert: DON GIOVANNI, objava 17. 8. 2025	67
3.	Prva nagrada Svetovne mreže vodnih muzejev za video prispevek OŠ Sava Kladnika Sevnica, objava 6. 7. 2025	57
4.	Izgnanstvo skozi otroške oči, objava 12. 10. 2025	53
5.	10. koncert glasbenih šol Posavja, objava 31. 1. 2025	50

Prisotnost na Googlu

Muzej upravlja z dvema Google računoma za posredovanje splošnih informacij za obiskovalce: Grad Brežice – Posavski muzej Brežice (v letu 2022 združen račun) in Vodovodni stolp.
Profil Grad Brežice – Posavski muzej Brežice ima 1080 mnenj s povprečno oceno obiska 4,7 (2024: 951 mnenj, 2023: 818 mnenj). Profil Vodovodni stolp ima 282 mnenj s povprečno oceno 4,7 (2024: 212 mnenj, 2023: 110 mnenj).
Muzej upravlja tudi profil na spletnem mestu Trip Advisor, kjer je 68 uporabnikov ocenilo izkušnjo ogleda s 4,5. Svoj profil na spletnem mestu Trip Advisor ima tudi Vodovodni stolp Brežice, kjer je 6 uporabnikov ocenilo svojo izkušnjo s 4,7.

II. / 15. 1. 4. Oglaševanje v medijih

Muzej je nadaljeval z ustaljenim obveščanjem obiskovalcev z za dogodke, razstave in projekte v regionalnem časopisu Posavski obzornik in regionalno televizijsko hišo TV Vaš kanal.
Muzej je objavil oglase za promocijo muzeja, Viteške dvorane in Vodovodnega stolpa v turistični publikaciji in dnevnih časopisih.
Glede na prejšnje leto je bilo (brez oglasov na televiziji Vaš kanal) objavljenih za 25,00 % manj oglasov. Če upoštevamo tudi televizijske oglase, je zmanjšanje števila oglasov za 24,74 %.

Tabela 42: Primerjava števila oglasov

Vrsta oglasa	2023	2024	2025
Oglas za dogodke v regionalnem časopisu	20	20	14
Oglasi za dogodke na regionalni TV postaji	66	65	49
Oglasi na spletni strani regionalne TV postaje	5	5	5
Oglas v časopisu, reviji	2	6	4
Voščila	1	1	1
Skupaj brez TV oglasov	28	32	24
Skupaj s TV oglasi	94	97	73

II. / 15. 1. 5. Poročanje medijev in objave

Objave o delu muzeja v tiskanih medijih so se glede na prejšnje leto zmanjšale za 12,85 %, predvsem objave v regionalnem časopisu Dolenjski list, ki pokriva področje Posavja. Objave v spletnih medijih so se zmanjšale za 46,27 %, objave v avdiovizualnih medijih pa so se glede na prejšnje leto povečale za 10,00 %.

Tabela 43: Primerjava števila objav v medijih

Št.	Vrste medijev	2023	2024	2025
1.	Tiskani mediji	245	179	156
2.	Spletni mediji	191	402	216
3.	Vizualni in avdio mediji	128	70	77
	Skupaj	**564**	**651**	**449**

Grafikon 18: Primerjava števila objav v medijih

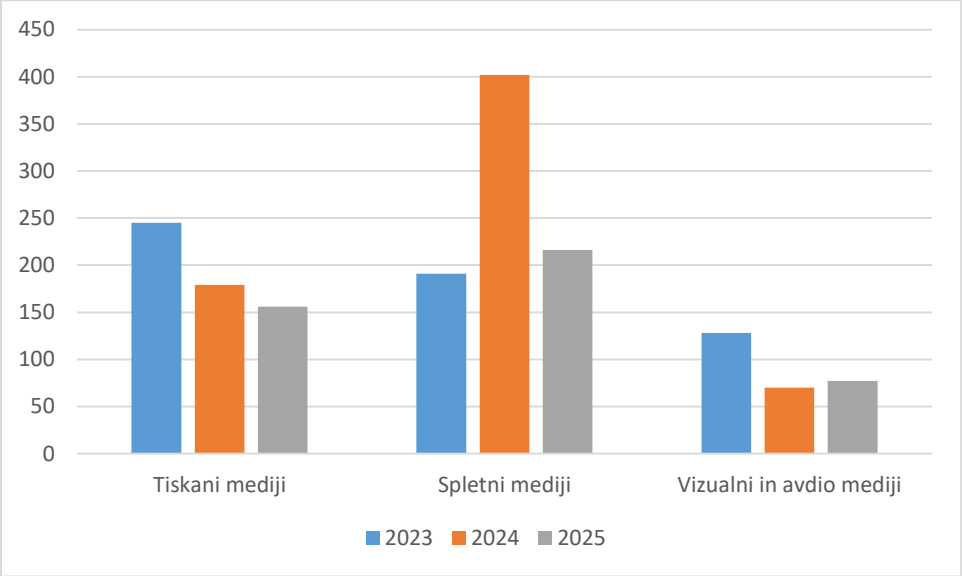

Sodelovanje z mediji je dobro, saj tako lokalni kot regionalni mediji redno poročajo o delu Posavskega muzeja Brežice, občasno pa tudi nacionalni mediji. Hemeroteka muzeja kot ustanove je sistematično vodena skozi vse leto in se zbira ob objavah v lokalnih in regionalnih časopisih, osrednjem državnem dnevnem časopisu in spletnih portalih: članki, napovedniki o dogodkih, prireditvah, razstavah, ki jih pripravlja Posavski muzej Brežice, ob tem pa tudi vse ostalo povezano z dejavnostjo in strokovnim delom Posavskega muzeja Brežice. V to so všteti tudi videoposnetki in oddaje, ki predstavljajo Posavski muzej Brežice. Sodelavci muzeja so ob različnih priložnostih sodelovali tudi z raznovrstnimi izjavami za medije.

II. / 16. Programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami

Poleg izvajanja javne službe v sklopu I, kjer je poudarek na čim bolj enakomernem delovanju na celotnem območju Posavja, je tudi v letu 2025 okrepljeno programsko in projektno sodelovanje z občinami soustanoviteljicami in odzivanje na pobude ter oblikovanje; samostojno in z različnimi partnerji. Obsežnejši regijski projekti so navedeni že v prejšnjih poglavjih (Gradovi Posavja), dodatno so izpostavljeni projekti:

1. <u>Občina Brežice</u>

Sodelovanje z Glasbeno šolo Brežice pri izvedbi 10. koncerta glasbenih šol Posavja in zagotavljanja prostora za ostale koncerte glasbene šole.
Sodelovanje z **Društvom likovnikov Brežice** pri postavitvi dveh razstav v Posavskem muzeju Brežice.

Sodelovanje z izgnanci iz **občine Brežice,** Mestne občine Krško in občine Sevnice pri pripravi filma Izgnanstvo skozi otroške oči, kjer so predstavljeni izseki pogovorov s tremi izgnanci kot dela dopolnitve stalne razstave Pod devetimi zastavami−Posavje−1900−1990.
Sodelovanje z **Društvom kmetic Brežice**, Društvom kmetic Krško, Društvom kmetic Sevnica, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, Društvom kmetic Ajda Bistrica ob Sotli, KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica ter rokodelko Brigito Heberle pri sooblikovanju dogodka na **Prvo nedeljo v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože.**
Sodelovanje z **Občino Brežice** in **Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti** pri izvajanju aktivnosti za promocijo **Vodovodnega stolpa**, vzpostavitev Centra za obiskovalce pri Vodovodnem stolpu in kolektivne blagovne znamke Brežice Selection/Izbrano.
Sodelovanje **z Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti Brežice** pri izvajanju družabnih dogodkov za promocijo ponudnikov kolektivne blagovne znamke, kulinarično-dediščinskih dogodkov, …
Koordinacija in sodelovanje z **Občino Brežice, ZBV NOB Brežice in KS Brežice** pri obeležitvi 80. letnice zmage v drugi svetovni vojni z Občino Brežice.
Sodelovanje s **Kinom Brežice** pri izvedbi 6 filmskih projekcij na grajskem dvorišču.
Sodelovanje z **Občino Brežice in Zavodom za podjetništvo, turizem, kulturo in mladinske dejavnosti** pri aktivnostih mesta Brežice v Združenju zgodovinskih mest Slovenije.
Sodelovanje **z Turističnim društvom Artiče** in **Sadjarskim društvom Artiče** pri izvajanju aktivnosti na **Banovi domačiji.**
Sodelovanje s **Partituro d. o. o.** pri izvedbi Mednarodnega otroškega pevskega festivala 2025.
Sodelovanje z **Društvom Vkrog, ZPTM in Občino Brežice** pri organizaciji 2. Festivala evropskega filma 2025.
Sodelovanje s **Termami Čatež** pri gostovanju ulične razstave Attemsi in Brežice v obdobju med obema vojnama ter pri pripravi ulične razstave Terme Čatež pred davnimi, davnimi časi …
Sodelovanje z **Združenjem borcev za vrednote NOB Brežice**, **Občino Brežice in** Krajevno skupnostjo Brežice pri soorganizaciji prireditve Slavnostna akademija ob 80. letnici zmage v drugi svetovni vojni.
Sodelovanje s **posamezniki iz brežiške občine**, ki so prebirali spominske zapise svojih prednikov iz časa izgnanstva pri izvedbi prireditve Prva nedelja v muzeju "Ko peruti bi imeli, bi kar domov prileteli." Pogovor z izgnanci ob 80. letnici vrnitve v domovino.
Sodelovanje pri izvedbi intervjuja z brigadirjem iz **občine Brežice** na mladinski delovni akciji Avtoput bratstva i jedinstva, 1948.

2. Mestna občina Krško

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Krško** pri izvedbi **10. koncerta glasbenih šol Posavja**.
Sodelovanje z **Mestno občino Krško** pri izvedbi vodstva po razstavi Osem kopit za dvoje koles za Skupino Ajdi in svetovanje pri pripravah na udeležbo na mednarodnem dogodku interpretov keltske dediščine.
Sodelovanje z **Mestno občino Krško** in v sodelovanju z **ZVKDS OE Novo mesto, MOKK, Mestno četrtjo Leskovec pri Krškem, Župnijo Leskovec in Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU** pri izvedbi dogovorov in priprav za postavitev lapidarija v Leskovcu pri Krškem. Priprava preglednega prispevka o lokalni arheologiji za monografijo Marija na jezeru ob 1000-letnici župnije Leskovec in sodelovanje pri predstavitvi monografije na javnem dogodku.
Sodelovanje z **Mestno občino Krško** in **Mestnim muzejem Krško**, Muzejem novejše in sodobne zgodovino Slovenije, **Združenjem borcev za vrednote NOB Krško**, **Društvom izgnancev Krško**, **Kulturnim društvom Svoboda Brestanica**, **Kulturno umetniškim društvom Liber** pri koordinaciji 80. letnice zmage v drugi svetovni vojni.
Sodelovanje z izgnanci iz občine Brežice, **Mestne občine Krško** in občine Sevnice pri pripravi filma Izgnanstvo skozi otroške oči, kjer so predstavljeni izseki pogovorov s tremi izgnanci kot dela dopolnitve stalne razstave Pod devetimi zastavami−Posavje−1900−1990.

Sodelovanje z Društvom kmetic Brežice, **Društvom kmetic Krško**, Društvom kmetic Sevnica, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, Društvom kmetic Ajda Bistrica ob Sotli, KD Svoboda Brestanica, **KD Leskovec pri Krškem**, **KD Anton Aškerc Koprivnica** ter rokodelko Brigito Heberle pri sooblikovanju dogodka na **Prvo nedeljo v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože.**
Sodelovanje pri sooblikovanju dogodka na god sv. Antona Puščavnika ali Svetega Antona Prašičkarja z **Mestno občino Krško**, Kmečko zadrugo Sevnica, **podjetjem Kunst** in **Društvom rejcev krškopoljskih prašičev.**
Nadaljevanje sodelovanja z **Mestno občino Krško, KD Leskovec pri Krškem in KD Stane Kerin Podbočje** pri izvajanju projekta Znamenite Posavke in Posavci oziroma Znameniti Krčani (prenos v letu 2024 iz JSKD OI Krško v PMB ter dopolnitve).
Sodelovanje s **Kulturnim domom Krško, enotama Mestni muzej Krško, pri gostovanju razstave Insignije mesta Krško / Krške vedute: mestne insignije** (nadaljevanje iz 2017).
Sodelovanje z **Mestno občino Krško, Osnovno šolo Jurij Dalmatin, Valvasorjevo knjižnico Krško** ter Slovenskim protestantskim društvom Primož Trubar pri organizaciji razstave **Na obisku pri Juriju Dalmatinu**.
Sodelovanje z **Ljudsko univerzo Krško** pri izvedbi delavnic na **Paradi učenja 2025** v Krškem.
Sodelovanje z **Društvom izgnancev Krško 1941-1945** in **Bralnim krožkom Društva upokojencev Senovo** pri izvedbi dogodka Prva nedelja v muzeju "Ko peruti bi imeli, bi kar domov prileteli." Pogovor z izgnanci ob 80. letnici vrnitve v domovino v Posavskem muzeju Brežice.
Sodelovanje z oskrbnikom cerkve sv. Marjete na Libni, **Mestna občina Krško**, pri evidentiranju prižnice za morebitno donacijo muzeju.
Sodelovanje z **Bralnim krožkom Društva upokojencev Senovo** pri sooblikovanju programa Vodovodni stolp in moč besed: Branje odlomkov o vodi v Vodovodnem stolpu Brežice.

3. Občina Sevnica

Sodelovanje z **Glasbeno šolo Sevnica** pri izvedbi 10. koncerta glasbenih šol Posavja.
Sodelovanje z **OŠ Blanca** pri izvedbi študijskih projektnih vsebin na temo robotike v arheologiji – posredovanje informacij, vodstvo po razstavi, intervju.
Sodelovanje z Društvom kmetic Brežice, Društvom kmetic Krško, **Društvom kmetic Sevnica**, Društvom kmečkih žena Arnika, Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci, Kostanjevica na Krki, Društvom kmetic Ajda Bistrica ob Sotli, KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica ter rokodelko Brigito Heberle pri sooblikovanju dogodka na **Prvo nedeljo v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože.**
Sodelovanje pri sooblikovanju dogodka na god sv. Antona Puščavnika ali Svetega Antona Prašičkarja z Mestno občino Krško, **Kmečko zadrugo Sevnica**, podjetjem Kunst in Društvom rejcev krškopoljskih prašičev.
Sodelovanje z **Občino Sevnica** in **KŠTM Sevnica** pri pregledu muzejskih predmetov v **brivsko-frizerskem salonu Kreutz**.
Sodelovanje s **Tajdo Tomšič** pri izvedbi obrazstavnega programa razstave **Zadnji čas za zgodbe**.
Sodelovanje in dogovor z **Občino Sevnica** pri nadaljnjem urejanju muzejske zbirke Krmelj in Krmeljčani v vojnih letih 1941-1945 v Jakilovi graščini.
Sodelovanje s **KO DIS Sevnica** pri izvedbi dogodka Prva nedelja v muzeju "Ko peruti bi imeli, bi kar domov prileteli." Pogovor z izgnanci ob 80. letnici vrnitve v domovino v Posavskem muzeju Brežice.
Sodelovanje z izgnanci iz občine Brežice, Mestne občine Krško in **občine Sevnice** pri pripravi filma Izgnanstvo skozi otroške oči, kjer so predstavljeni izseki pogovorov s tremi izgnanci kot dela dopolnitve stalne razstave Pod devetimi zastavami: Posavje 1900−1990.

4. Občina Kostanjevica na Krki

Sodelovanje z **Občino Kostanjevica na Krki** in s **Krajevno skupnostjo Črneča vas** pri nastajanju skupnostne etnološke razstave o Črneči vasi z naslovom Črnétjani in Črnétja vas: skupaj držijo kakor veriga.
Sodelovanje z Društvom kmetic Brežice, Društvom kmetic Krško, Društvom kmetic Sevnica, Društvom kmečkih žena Arnika Radeče, **Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci Kostanjevica na Krki**, Društvom kmetic Ajda Bistrica ob Sotli, KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica ter rokodelko Brigito Heberle pri sooblikovanju dogodka na **Prvo nedeljo v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože.**
Sodelovanje z **Etnološkim društvom Prforcenhaus** pri razstavi pustnih likov Šelmarija, za katero je muzej posodil lutke.

Muzej uspešno sodeluje tudi z ustanovami v občinah Radeče in Bistrica ob Sotli, ki sicer nista soustanoviteljici muzeja.

5. Občina Radeče

Sodelovanje s **KTRC Radeče** in **Zavodom Svibna** pri izvedbi Ajdovskega dne na Magolniku z namenom zagotavljanja trajnosti projekta Ajdi!
Sodelovanje z Društvom kmetic Brežice, Društvom kmetic Krško, Društvom kmetic Sevnica, **Društvom kmečkih žena Arnika Radeče**, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci Kostanjevica na Krki, Društvom kmetic Ajda Bistrica ob Sotli, KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica ter rokodelko Brigito Heberle pri sooblikovanju dogodka na **Prvo nedeljo v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože.**

6. Občina Bistrica ob Sotli

Sodelovanje z **OŠ Bistrica ob Sotli** pri izvedbi študijskih projektnih vsebin na temo robotike v arheologiji – posredovanje informacij, vodstvo po razstavi, intervju.
Sodelovanje z Društvom kmetic Brežice, Društvom kmetic Krško, Društvom kmetic Sevnica, Društvom kmečkih žena Arnika Radeče, Društvom podeželskih žena Pod Gorjanci Kostanjevica na Krki, **Društvom kmetic Ajda Bistrica ob Sotli**, KD Svoboda Brestanica, KD Leskovec pri Krškem, KD Anton Aškerc Koprivnica ter rokodelko Brigito Heberle pri sooblikovanju dogodka na **Prvo nedeljo v muzeju: Srčeve pletenice in papirnate rože.**

III. Odkupi predmetov kulturne dediščine
Sklop III.

III./1. Odkupi predmetov kulturne dediščine

Skladno s poslanstvom in zbiralno politiko se muzej odziva na ponudbe zasebnikov. V letu 2025 zaradi pomanjkanja sredstev ni bilo odkupov.

III./2. Podarjeni predmeti kulturne dediščine

Predmete so muzeju podarili posamezniki, ki živijo na območju Posavja ali pa so z muzejem povezani.
Na področju etnologije je muzej prejel 8 manjših donacij s skupno 43 predmeti.
Na področju zgodovine je muzej prejel 3 manjše donacije s skupno 16 predmeti.
Na področju umetnostne zgodovine je muzej prejel donacijo dveh predmetov.

Skupno je muzej v letu 2025 prejel 61 predmetov.

III./3. Prevzem arhivov arheoloških najdišč

Muzej nadaljuje s prevzemom arhivov arheoloških najdišč, nadaljnje urejanje pa poteka skladno z letnimi načrti in možnostmi.

Tabela 44: Prevzem arhivov arheoloških najdišč

Št.	Arhiv	Izkopaval	Datum prevzema	Lokacija v PMB	Obseg
1	24-0032 Vavtar Kink	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	16. 1. 2025	Pisarna arheologija	1 majhna škatla
2	24-0028 Žarn	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	16. 1. 2025	Pisarna arheologija	1 majhna škatla
3	24-0021 Kunšek	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	16. 1. 2025	Pisarna arheologija	2 škatli
4	DRNOVO – O.T.I. ROSSI D.O.O. STS	Arhos d.o.o.	27.08.2025	Pisarna arheologija	Samo dokumentacija, najdb ni bilo
5	SEVNICA – TRG »POD KOSTANJI«	Arhos d.o.o.	27.08.2025	Pisarna arheologija	Samo dokumentacija, najdb ni bilo
6	CERKLJE OB KRKI – VEČNAMENSKI DOM /OBČINA BREŽICE	Arhos d.o.o.	27.08.2025	Pisarna arheologija	1 škatla
7	Log pri Sevnici 2025	PJP d.o.o.	23.12.2025	Pisarna arheologija	1 škatla

IV. Povezovanje kulture, izobraževanja, znanosti, gospodarstva in turizma

Sodelovanje z ustanovami in organizacijami doma in v tujini

Poleg odličnega sodelovanja s šolami in društvi pri posredovanju pedagoških programov in posredovanju prostora za prireditve ter soorganizacijo le-teh je muzej v letu 2025 nadaljeval oziroma vzpostavil sodelovanje še z naslednjimi ustanovami, društvi in organizacijami skozi različne vsebinske projekte in programe:

1. **Vključevanje in sodelovanje z ranljivimi skupinami in njihovimi organizacijami**

Dostopnost muzeja ranljivim skupinam je v zadnjih letih boljša, zaradi dvigala, možnosti uporabe slušnih zank, taktilne razstave za slepe in slabovidne in prilagojenih programov.
Kot že leta poprej je muzej nadaljeval sodelovanje z Društvom gluhih in naglušnih Posavja in z vodstvom v znakovnim jezikom in z uporabo slušnih zank predstavil vsebine na temo baroka v muzeju. Na novo je muzej začel sodelovanje z Medobčinskim društvom slepih in slabovidnih Novo mesto in z vodstvom po taktilni razstavi in s pomočjo kopij muzejskih predmetov predstavil kulturno dediščino Posavja.

2. **Fakulteta za turizem Brežice, Univerza v Mariboru**

Muzej je nadaljeval z odličnim sodelovanjem s Fakulteto za turizem, saj je študentom omogočil spoznavanje kulturne dediščine Posavja v muzeju kot del različnih predmetov in vaj (npr. Kulturna dediščina v turizmu in Gastronomija).

3. Sodelovanje z Glasbeno šolo Brežice in glasbenimi šolami Posavja

Poleg utečenih sodelovanj je del programa tudi že 10. koncert posavskih glasbenih šol (Sevnica, Krško, Brežice), na katerem se mladi glasbeniki pred tekmovanji predstavijo v Viteški dvorani.
Bližnja Glasbena šola Brežice je v različnih prostorih gradu Brežice izvedla 16 zaključnih in skupnih koncertov (2024: 12 koncertov): Koncert Glasbene šole Brežice, Koncert citrarskega orkestra GŠ Brežice, Koncert Vokalne skupine Solzice, 2 koncerta orkestrov Glasbene šole Brežice, Zaključni koncert Maruše Ferenčak, Zaključni koncert Milene Kunej, 2 zaključna koncerta Glasbene šole Brežice, Koncert GŠ Brežice: Ivana Lesinšek, Benjamin Ferk, Martin Urek, Tarik Kurspahić, Jaša Pavlin, Koncert GŠ Brežice: Paula Požar, Koncert GŠ Brežice: Tadej Kopinč, koncert Solzice in Ipavska, Zaključni koncert Florijan Volčanšek, Koncert pianista Randya Ai z učenci GŠ Brežice, Koncert pevcev GŠ Brežice, GŠ Litija-Šmartno in GŠ Trbovlje.
Učenci in učitelji Glasbene šole Brežice, Glasbene šole Krško in Glasbene šole Sevnica so z glasbenim programom sodelovali na odprtjih razstav.

4. Vrtci, šole

V letu 2025 se je nadaljevalo uspešno sodelovanje z bližnjimi osnovnimi šolami in vrtci, predvsem Osnovno šolo Brežice, Vrtcem Mavrica Brežice in preostalimi osnovnimi šolami ter nekaterimi vrtci v občini Brežice, SIC Brežice, Gimnazijo Brežice ter šolami v Posavju: OŠ Jurija Dalmatina Krško, OŠ Marjana Nemca Radeče, OŠ Leskovec pri Krškem, OŠ dr. Jožeta Toporišiča Dobova, ... Šole iz drugih delov Slovenije muzej obiščejo kot del aktivnosti v Šoli v naravi ali kot del ekskurzij.
Promocijo pedagoških programov in aktivnosti za otroke in družine je muzej že kakor prejšnja leta predstavljal na Paradi učenja v Krškem.

5. Društva in druge organizacije ter prostovoljci

Nadaljevalo se je sodelovanje pri oblikovanju muzejskih programov z Društvom za oživitev mesta Brežice in Društvom 1824.
Nadaljevalo se je sodelovanje z različnimi prostovoljci. V programe so bili vključeni 4 prostovoljke in prostovoljci (2024: 5, 2023: 6) različnih starosti.

6. Stanovska društva in skupnosti

Sodelavci muzeja so aktivni v stanovskih društvih (članstvo in funkcije so navedene v razdelku Nosilci nalog, vključenih v Sklop I in se udeležujejo strokovnih srečanj z referati ter delujejo tudi kot predavatelji. Direktorica je podpredsednica Slovenskega etnološkega društva, predsednica predsedstva Skupnosti muzejev Slovenije, predsednica ICOM SEE in članica nadzornega odbora ICOM Slovenija. Kustosinja arheologinja je članica izvršnega odbora Slovenskega muzejskega društva.

Posavski muzej Brežice je bil prizorišče 5 strokovnih srečanj, posvetov in konferenc.
Posavski muzej Brežice je v soorganizaciji z Občino Brežice, ZPTM Brežice in Združenjem zgodovinskih mest Slovenije 6. 3. 2025 gostil **1. sestanek programskega sveta združenja Zgodovinskih mest Slovenije.**
Že četrtič zapored je bil muzej 26. maja 2025 gostitelj **Mednarodnega strokovnega srečanja konservatorjev-restavratorjev**, ki je potekal v soorganizaciji z Društvom restavratorjev Slovenije.
Posavski muzej Brežice in Pokrajinski muzej Kočevje sta v sodelovanju z Muzejem novejše in sodobne zgodovine Slovenije ob 80. obletnici konca druge svetovne vojne, 18. in 19. 9. 2025, organizirala **Posvet »O domu in njegovi izgubi, hrepenenju in novem življenju«**. Prvi dan se je odvijal v Posavskem muzeju Brežice, drugi pa v Kočevju.

Posavski muzej Brežice je 1. in 2. oktobra 2025 gostil **41. zborovanje Zveze zgodovinski društev Slovenije: Človek v družbenem in naravnem okolju v zgodovinski perspektivi**, ki ga je organizirala Zveza zgodovinskih društev Slovenije v sodelovanju s Posavskim muzejem Brežice, z Oddelkom za zgodovino Filozofske fakultete UL, s programsko skupino Slovenska zgodovina (ARIS P6-0235), z Znanstveno-raziskovalnim središčem Koper, s programsko skupino Sredozemlje in Slovenija (ARIS P6-0272) ter z Inštitutom za novejšo zgodovino.
V Posavskem muzeju Brežice je potekal 2. dan **Mednarodnega simpozija Baročna umetnost v Sloveniji: Migracije, transferji, stiki in mreže**, ki so ga organizirali Mednarodno središče za primerjalne zgodovinske raziskave (ICCHS) Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Narodna galerija Slovenije in Posavski muzej Brežice.

7. Trajnostni razvoj

V letu 2025 si je muzej dosledno prizadeval vključevati trajnostna načela v vse vidike svojega delovanja – od upravljanja kulturne dediščine in programskih vsebin do usmerjanja obiskovalcev. Trajnost se razume kot odgovornost do okolja, kulturne dediščine in skupnosti, zato si muzej prizadeva za premišljeno in dolgoročno vzdržno upravljanje virov.
V primeru upravljanja stavb razmislek o sledenju trajnosti pomeni racionalno rabo energije, kar je sicer težko, saj je grad delno ogrevan, sistem je zastarel, energent pa kurilno olje. Muzej je racionalen pri rabi raznovrstnih materialov, npr. uporaba eko WC papirja, točenje vode iz pipe v steklene kozarce, neuporaba plastike, sledenje načelom »zero waste« - programom brez odpadkov ipd.
Konservatorsko-restavratorska delavnica aktivno sledi trendom na področju ohranjanja kulturne dediščine, pri čemer daje poseben poudarek ponovni uporabi materialov in trajnostnim praksam. S svojim delom prispeva k podaljšanju življenjske dobe dediščinskih objektov in predmetov, s čimer se zmanjšuje potreba po novih virih in posegih v okolje.
Upravljanje nepremične kulturne dediščine zahteva premišljen in strokoven pristop, ki upošteva zakonitosti varovanja dediščine ter hkrati omogoča izboljšave na področju energetske učinkovitosti. Muzej si prizadeva za celovito energetsko sanacijo objekta, ki bi pripomogla k zmanjšanju porabe energije in izboljšanju trajnostnega delovanja.
Z novimi depojskimi prostori, ki jih je muzej pridobil v celoti januarja 2025, v letu 2025 postopoma začeli s procesom zagotavljanja ustreznih pogojev za shranjevanje muzealij. čeprav gre za delno kratkoročno rešitev (najem za 5 let z možnostjo podaljšanja). Zahtevna selitev bo učinkovala na zmanjšanje potreb po pogostih restavratorskih posegih ter dolgoročno doprineslo k ohranjanju kulturne dediščine in okolja. Neustrezni depojski prostori namreč povzročajo hitrejše propadanje muzealij in posledično pogostejšo konserviranje-restavriranje predmetov.
Programski poudarki sledijo načelom trajnosti, saj npr. muzej deluje lokalno, uporablja lokalne dobavitelje, materiale, reciklira, ponovno uporablja različne materiale ter v programe vsebinsko vključuje tudi teme, povezane npr. z uresničevanjem ciljev Agende 2030.
Programe sooblikuje z muzejskimi donatorji, ki so ožilje muzeja, muzejski sodelavci pa srce muzeja, skupaj je muzej trajnostno delujoč organizem. Poslanstvo muzejev ni samo zbiranje, varovanje, raziskovanje in predstavljanje, ampak je znanje, ustvarjanje, komunikacija, inovativnost, kreativnost, delo s skupnostmi in sooblikovanje trajnostnega razvoja. Donatorji predstavljajo pomembne deležnike v delovanju muzeja in kot del lokalne skupnosti soodločajo o podobi muzeja.
Muzej obiskovalce spodbuja k recikliranju promocijskih materialov, saj omogoča vračanje letakov in brošur po ogledu, s čimer se zmanjšuje nepotrebna poraba papirja.
Kot aktivni partner v shemi Slovenia Green, ki jo v destinaciji Brežice vodi Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežice (ZPTM), muzej dejavno sodeluje pri uresničevanju okoljskih in trajnostnih ciljev. Cilj je zmanjševanje negativnega odtisa (»footprint«) in ustvarjanje pozitivnega vpliva (»handprint«), kar pomeni večjo dostopnost do kulturne dediščine, njeno ohranjanje za prihodnje generacije in trajnostno uživanje v njej.
Muzej se zaveda svoje odgovornosti in v bo še naprej razvijal trajnostne prakse, ki bodo prispevale k varovanju naravne in kulturne dediščine ter boljšemu življenjskemu okolju za vse.

8. Kulturni turizem

Posavski muzej Brežice v gradu Brežice predstavlja pomembno destinacijo kulturnega turizma v Posavju. Poleg dobrega sodelovanja z LTO – torej ZPTM Brežice in drugimi deležniki v regionalnem okolju, muzej že od leta 2014 aktivno sodeluje v projektu Gradovi Posavja, projekt je od leta 2021 predstavljen tudi v Termah Čatež, in sicer v Digitalni grajski sobani, ki jo upravlja ZPTM Brežice. Združenje je 30. septembra 2025 v Posavskem muzeju Brežice na tiskovni konferenci, ki so jo sooblikovali predstavniki Gradov Posavja obeležilo zaključek desetletnice uspešnega delovanja ter predstavilo načrte za prihodnost, predvsem Festival gradov Posavja, ki se bo odvijal aprila 2026.
V duhu teme Dnevov Evropske kulturne dediščine 2025 mreža izpostavlja grajsko arhitekturo kot živo pričo preteklosti, ki postaja s sodobnimi pristopi temelj trajnostnega razvoja. Tiskovna konferenca je bila povezana tudi s temo svetovnega dneva turizma 2025 Turizem in trajnostna preobrazba ter vseslovenskim projektom Barok na Slovenskem. V sklopu Dnevov evropske kulturne dediščine je muzej pripravil še dogodka v muzeju: Sejem rokodelskih znanj in veščin in Baročni dan (4. oktober 2025) ter Prvo nedeljo v muzeju: 4. Klasični večer z Robertom Šupetom in gosti (5. oktober 2025).
Na področje kulturnega in inovativnega turizma lahko uvrstimo tudi projekt Znamenite Posavke in Posavci, ki z interpretacijami pomembnih likov preteklosti sooblikuje sedanjost, predvsem pa približa preteklost ter omogoča boljše razumevanje le-te.
V javnosti in medijih ter pri »stari« in »novi« publiki je odmeval tudi drugi večdnevni Festival evropskega filma, ki je dobra dopolnitev programa in sodelovanj – grad pa je bil in je prizorišče različnih filmov (v letu 2025 – prizorišče snemanja filma Štriguni, mednarodna koprodukcija Produkcija Živa, Hrvaška; Deblokada, BiH; Deproductie, Nizozemska).
V letu 2025 je muzej skupaj s partnerji nadaljeval z izvajanjem aktivnosti Interreg projekta InterWine: Združevanje kulturne dediščine in enoturizma za oblikovanje trajnostne čezmejne destinacije. Projekt povezuje sedem partnerjev iz Slovenije in Hrvaške, z glavnim ciljem razvoja inovativnega turističnega produkta, ki združuje kulturno dediščino ter tradicijo vinogradništva in vinarstva. S tem bo projekt prispeval k trajnostnemu razvoju in turistični privlačnosti regije, kar bo povečalo vlogo Posavskega muzeja Brežice v kulturnem turizmu na čezmejnem področju.
Muzej, predvsem direktorica in sodelavci SIK so aktivno sodelovali pri prijavi na Javni razpis za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija vzhodna Slovenija (oznaka JR-EKP-KS 2025-28). Pripravljen je bil petletni program dela ter vsebine na področju vključevanja KD v turizem. Prijaviteljica projekta prenove JZ dela strehe in dodatnih prostorov za izvajanje dejavnosti je bila Občina Brežice, lastnica gradu Brežice, spomenika državnega pomena. Projekt je bil v letu 2025 odobren in je v izvajanju.

9. Načrt dostopnosti za izvajanje v letu 2026

Avgusta 2025 smo naročili izdelavo načrta dostopnosti za Grad Brežice. Načrt je na osnovi predhodnega ogleda gradu konec septembra 2025 izdelal Zavod Dostop iz Ljubljane. Načrt dostopnosti smo prejeli 26. novembra 2025.

V poročilu so predlagani nekateri ukrepi, s katerimi je mogoče izboljšati dostopnost prostorov Gradu Brežice za osebe z oviranostmi. Poročilo je izdelano ob pregledu obstoječega stanja ter se nanaša predvsem na dostopnost prostorov, do katerih dostopajo obiskovalci samostojno, brez spremstva osebja. Določeni prostori so zaradi arhitektonskih in drugih ovir nekaterim skupinam oseb z oviranostmi dostopni samo s spremstvom. Poročilo je izdelano na podlagi veljavnih področnih standardov in zakonodaje ob upoštevanju dejstva, da gre za stavbo, zavarovano s predpisi varstva kulturne dediščine, ki je na podlagi 25. člena Gradbenega zakona (GZ-1) obravnavana kot izjema pri doseganju bistvenih zahtev. Celotno območje gradu je zaščitena nepremična kulturna dediščina – spomenik državnega pomena.

Vodilo pri določanju ukrepov za izboljšanje dostopnosti v tovrstnih stavbah je, da se omogoči dostop do osnovnih storitev, zagotovi posebne programe vodenja ter da se predvsem dobro informira obiskovalca o tem, kaj lahko pričakuje glede na svojo obliko oviranosti in kaj od celotne ponudbe je zanj dostopno.

Nekateri pomembni ukrepi, ki omogočajo dostop funkcionalno oviranim osebam do prostorov in vsebin v grajskem kompleksu, so bili že izvedeni (vgrajeno dvigalo, izdelane prenosne klančine, nabavljene prenosne slušne zanke). To poročilo se zato osredotoča na dodatne arhitekturno manj zahtevne ukrepe, ki so izvedljivi ob upoštevanju obstoječega stanja in tiste, ki so za osnovni dostop še dodatno potrebni ter priporoča organizacijske ukrepe, ki so pomembni za nadomestitev nedostopnih vsebin.

Priporočila v načrtu bomo začeli izvajati v letu 2026.

V. Poročilo o doseženih ciljih in rezultatih

V. / 1. Zakonske in druge pravne podlage

- Zakon o zavodih (ZZ) (Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP).
- Pravilnik o strokovnih, prostorskih in tehničnih pogojih za izvajanje javne službe na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 113/00 in 16/08 – ZVKD-1).
- Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10).
- ICOM-ov kodeks poklice etike, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor, Ljubljana 2005.
- Navodilo o pripravi zaključnega računa državnega in občinskega proračuna ter metodologije za pripravo poročila o doseženih ciljih in rezultatih neposrednih in posrednih porabnikov proračuna (Uradni list RS, št. 12/01, 10/06, 8/07 in 102/10).
- Zakon o javnih financah (ZJF) (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-1O, 76/23, 24/25 – ZFisP-1, 39/25, 85/25 – ZPJS in 112/25).
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Uradni list RS, št. 81/24).
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o načinu izvajanja financiranja javnih zavodov, javnih skladov in javnih agencij na področju kulture (Uradni list RS, št. 1/09).
- Zakon o računovodstvu (ZR) (Uradni list RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 - ZUE).
- Zakon o državni statistiki (ZDSta) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01).
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE).
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25).
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 47/12).
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 93/2020).
- Odlok o ustanovitvi skupnega organa Občine Brežice, Občine Kostanjevica na Krki, Občine Krško in Občine Sevnica za izvrševanje ustanoviteljskih pravic v javnem zavodu Posavski muzej Brežice (Uradni list RS, št. 43/2014).
- Strateški načrt Posavskega muzeja Brežice za obdobje 2025 do 2029.

- Ministrstvo za kulturo: Splošno odprto izvozno dovoljenje št.: 116/2009, za obdobje 1. 9. 2022 do 1. 9. 2027.
- Ministrstvo za kulturo RS: Javni zavod s pooblastilom za opravljanje državne javne službe muzejev št. 621-10/2025-3340-4, 22. 1. 2026 (novo oziroma skladno z zakonodajo obnovljeno – potrjeno pooblastilo).
- Ministrstvo za kulturo RS: Pogodba št. C3340-25-187001 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2025.
- Ministrstvo za kulturo RS: Aneks št. 1 k Pogodbi št. C3340-25-187001 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2025.
- Ministrstvo za kulturo RS: Aneks št. 2 k Pogodbi št. C3340-25-187001 o financiranju pooblaščenega muzeja v letu 2025.
- Občina Brežice: Pogodba o financiranju javnega zavoda Posavski muzej Brežice v proračunskih letih 2024 in 2025, št. 410-21/2024.
- Občina Brežice: Aneks št. 2 k Pogodbi o financiranju javnega zavoda Posavski muzej Brežice v proračunskih letih 2024 in 2025, št. 410-21/2024.
- Občina Brežice: Aneks št. 3 k Pogodbi o financiranju javnega zavoda Posavski muzej Brežice v proračunskih letih 2024 in 2025, št. 410-21/2024.
- Občina Kostanjevica na Krki: Pogodba o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice v letu 2025 št. 619-2/2025-2.
- Mestna občina Krško: Pogodba št. 410-226/2024 O703 o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice za leto 2025.
- Občina Sevnica: Pogodba o sofinanciranju programa Posavskega muzeja Brežice za leto 2025 št. 621-0001/2025.
- Sporazum o partnerstvu za standardni projekt za prednostno nalogo 2 – Interreg program Slovenija – Hrvaška 2021-2027: Projekt Spajanje kulturne dediščine in enoturizma do ustvarjanja trajnostne čezmejne destinacije (InterWine).
- Sporazum o partnerstvu za projekt manjšega obsega - Interreg program Slovenija – Hrvaška 2021-2027: Projekt Prepletene pridne roke (EU4Crafts)

V. / 2. Dolgoročni cilji

Strateški načrt Posavskega muzeja Brežice za obdobje 2025 – 2029 (str. 32):

Dolgoročni cilj je:
aktivirati vse potenciale ustanove, ki ima temelje v zakonskih določbah, podlago v preteklem delu ter postavljenih ciljih, opredeljenih v letnih in večletnih programih. Ob tem je cilj nadaljevanje aktivnega delovanja muzeja izven matične stavbe v slovenskem in mednarodnem prostoru, povečanje prisotnosti v raznovrstnih razvojnih projektih, trajnostno sodelovanje z dediščinskimi skupnostmi in ustrezna prisotnost v celotnem razgibanem posavskem prostoru ter širše.

V. / 3. Letni cilji

V potrjenem programu dela za leto 2025 so navedeni naslednji prioritetni programi in cilji:
- Aktivno sodelovanje v državnem projektu z mednarodnimi vsebinami Barok v Sloveniji s posavskimi vsebinami: Barok in Posavje ter 350-letnica rojstva Frančiška Karla Remba, avtorja Viteške dvorane.
- Projekt Sani oziroma Na saneh od baroka do danes.
- Projekt Zmaga in obnova z večdelnimi vsebinami, 80-letnica konca druge svetovne vojne.

- Priprava in izvedba sodelovanja treh muzejev: razstava Dialog treh pokrajin: PMB, Muzej Ribnica in Pomurski muzej Murska Sobota.
- Projekt Muzej povezuje, ki vključuje gostovanja razstav ter nadaljevanja iz leta 2024 ter uspešne projekte kot so Gradovi Posavja, Festival evropskega filma.
- Zaključek obsežnega dvoletnega programa – razstava Tajda Tomšič Zadnji čas za zgodbe z izdajo kataloga in spremljevalnimi programi – še posebej Festival sodobne umetnosti.
- Kakovostno izvajanje različnih programov za in s publikami.
- Naročilo Načrta dostopnosti za izvajanje v letu 2026.
- Uspešno izvajanje pridobljenih projektov, Interwine, EU4Crafts, Črno bela harmonija Krškega polja.
- Pripravili smo nov Strateški načrt za obdobje 2025 do 2029, ki je prejel vsa potrebna soglasja.

Ob teh osrednjih enotah je muzej uresničeval tudi druge, prej navedene, prostorske, programske in kadrovske cilje. Na področju prostorskih ciljev je bilo delo usmerjeno v urejanje depojev ter izvajanje projekta prenove SZ stolpa, uspešno prijavljenega na Javni razpis za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija vzhodna Slovenija (oznaka JR-EKP-KS 2025-28). Pripravljen je bil petletni program dela ter vsebine na področju vključevanja KD v turizem. Prijaviteljica je Občina Brežice, lastnica gradu Brežice, spomenika državnega pomena, projekt je v izvajanju.

V. / 4. Ocena uspeha

Tabela 45: Ocena uspeha po programskih sklopih v letu 2025

Vsebinski sklop		**Načrtovano 2025**	**Realizacija 2024**	**Realizacija 2025**	**Indeks načrtovano /realizirano ali primerjava 2024 / 2025**
Dokumentiranje	Evidentiranje in akcesija (okvirno načrtovanje)	/	106	195	183,96
	Inventariziranje in vrednotenje	125	99	150	120,00
Objave predmetov	Splet in Facebook	60	49	46	76,67
Konserviranje, restavriranje	Konserviranje in preventivna konservacija	315	632	972	308,57
	Restavriranje	50	170	53	106,00
	Izdelava predmetov ob razstavah in za pedagoški program	/	476	483	101,47
	Izdelava spominskih predmetov za muzejsko trgovino	/	/	109	
Predstavljanje pridobljenega gradiva javnosti	Stalna razstava, dopolnitev	2	5	3	150,00
	Lastne občasne razstave in soorganizacija	3	2	3	100,00
	Lastne razstave – teren	1	/	1	100,00

	Lastne razstave – gostovanja	1	3	3	300,00
	Razstave drugih organizatorjev in gostujoče	7	11	8	114,28
	Medinstitucionalne razstave	6	8	8	133,30
Pedagoški in andragoški programi	Javna vodstva	6	18	8	125,00
	Vodeni ogledi	/	935	990	105,88
	Pedagoški programi (izvedbe)	/	192	213	109,38
	Programi za ranljive skupine	/	11	6	54,54
	Andragoški programi (izvedbe)	41	44	41	100,00
	Lastne prireditve	31	56	42	135,48
Odkup muzejskih predmetov	Odkupi predmetov	0	18	0	/
Podarjeni muzejski predmeti	Podarjeni predmeti	/	51	61	119,60
Posredovanje informacij o kulturni dediščini	Zagotavljanje dostopnosti muzejskega gradiva	/	65	68	104,62
	Oglaševanje	/	97	73	75,26
	Objave v medijih	/	651	449	68,97
	Izdajateljska dejavnost	/	218	181	83,03
	Doseg objav na družbenih omrežjih (FB in Instagram)	/	155.214	485.440	321,80
	YouTube PMB, naročniki	/	606	617	101,82
	Ogledi spletne strani	/	123.088	104.590	84,97

Grafikon 19: Uspeh po programskih sklopih

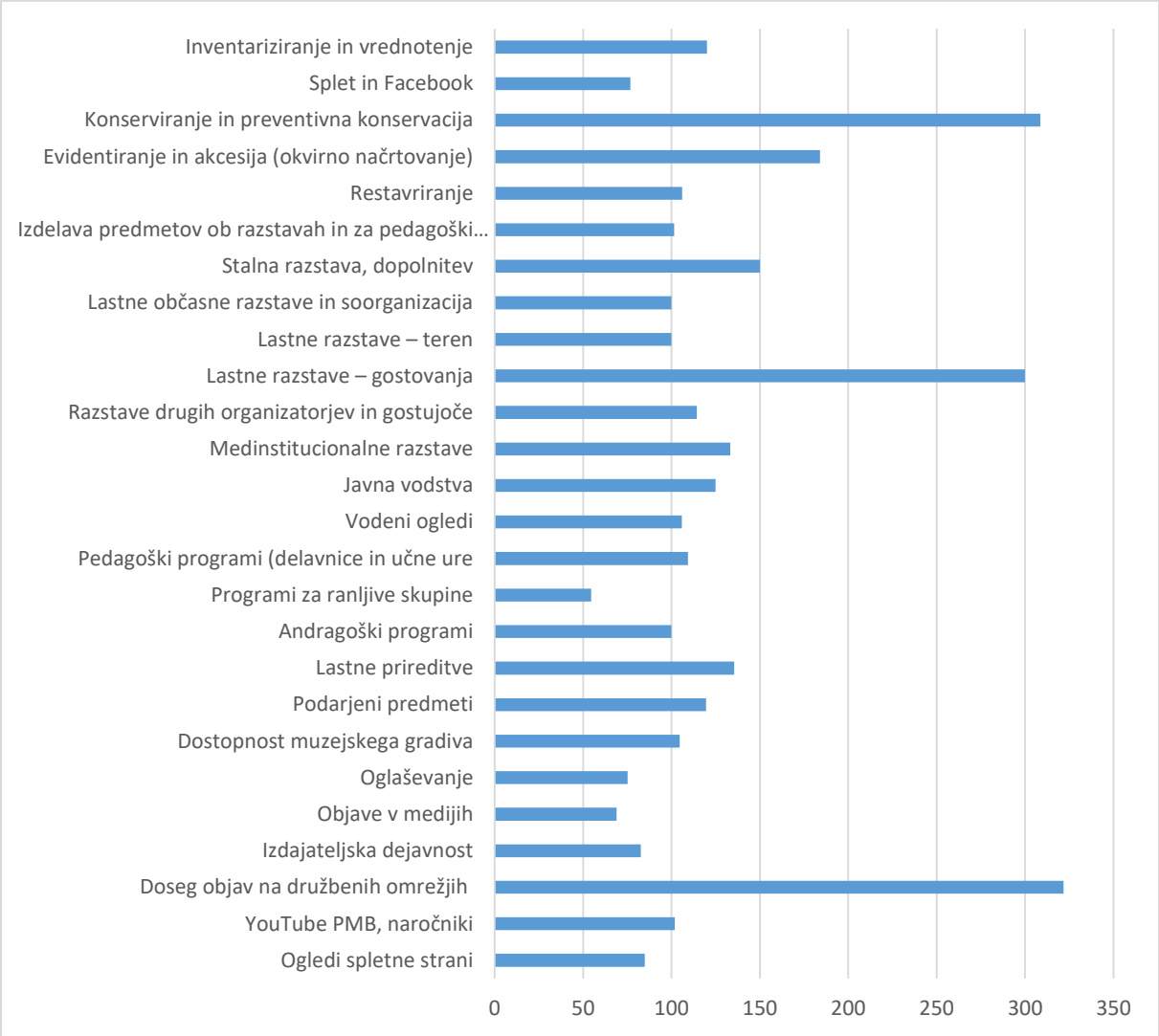

Iz navedenega prikaza je razvidno, da je muzej zastavljeni program za leto 2025 realiziral na večini področij.
Odstopanje oziroma manjša realizacija glede na načrtovano, oziroma v primerjavi s prejšnjim letom, je pri programih za ranljive skupine, oglaševanju, objavah v medijih, izdajateljski dejavnosti, ogledih spletne strani ter objavah na spletu in Facebooku zaradi bolniških odsotnosti nekaterih strokovnih delavcev.
Sodelavci KR delavnice so izvedli načrtovano ter le-to presegli. Izdelke za delavnice in muzejsko trgovino so izdelovali glede na potrebe.
Razstave so bile izvedene skladno s sprejetim programom dela. Presežek pri izvedenih razstavah (lastne stalne, lastne občasne, gostovanja, razstave drugih, medinstitucionalne) je rezultat različnih sodelovanj, ki niso bila načrtovana, a je bilo mogoče sprejeti pobude.
Cilji so doseženi tudi na področju programov za različne ciljne skupine (andragoški programi, pedagoški programi, javna vodstva) in prireditev, z izjemo števila izvedenih programov za ranljive skupine.
Povečanje glede na prejšnje leto je tudi na področjih dosega objav na družabnih omrežjih, številu naročnikov na Youtube kanal PMB in pri dostopnosti muzejskega gradiva, medtem ko je zmanjšanje na področjih oglaševanja, objav v medijih, izdajateljske dejavnosti, kar je posledica pomanjkanja sredstev in drugačnega načina komuniciranja. Manj je ogledov spletne strani.

Uspešnost na vseh področjih je zasluga vseh zaposlenih ter ob obsežnih projektih vseh sodelujočih ustanov in posameznikov.

V. / 5. Morebitne nepričakovane posledice

Morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela v letu 2025 ni bilo. Ovire so predstavljale dolgotrajne in že iz leta 2023 trajajoče bolniške odsotnosti računovodkinje, ki je leta 2025 postala skorajda trajna, saj je bila odsotna od konca februarja in kustosinje etnologinje ter nekaterih sodelavcev Službe za izobraževanje in komuniciranje. Od julija je na porodniškem dopustu strokovna sodelavka. Za potrebe izvajanje računovodskih nalog smo podpisali pogodbo o sodelovanju z zunanjim računovodskim servisom.
Zaradi pomanjkanja sredstev, ki smo jih morali uporabiti za stroške depoja, povečanje stroškov za KR delo na Baročnih saneh in zalaganje sredstev za projekt Interwine, smo dve odprtji razstav (Šamac-Sarajevo in Sani) prestavili v začetek leta 2026. Vsebinsko in oblikovno je vse bilo pripravljeno v letu 2025.
Posebna okoliščina je bilo začasno zaprtje paviljona – nadkritja dvorišča, na podlagi odločbe Inšpektorata RS za naravne vire in prostor, Gradbena in geodetska inšpekcija, OE Novo mesto z dne 29. 8. 2025. Občina Brežice je pridobila soglasje ZVKDS in gradbeno dovoljenje ter 31. 12. 2025 prejela obvestilo, da je postopek zaključen.
Inšpekcijski nadzor je izvedel tudi Inšpektorat RS za kulturo in medije, kjer je bil stranka v postopku PMB kot upravljavec paviljona. Po pridobitvi ustreznega soglasja ZVKDS OE Novo mesto in gradbenega dovoljenja, kar je vodila lastnica in investitorka Občina Brežice, je PMB 7. 11. 2025 prejel Sklep o ustavitvi inšpekcijskega nadzora MK, Inšpektorata RS za kulturo in medije.
Vsi postopki so bili izvedeni na podlagi anonimnih prijav, direktorica in nekateri zaposleni PMB pa so prejeli tudi anonimke, med katerimi so bile tri z žaljivimi osebnimi napadi na direktorico, ki je podala prijavo na Policijsko postajo Brežice.
Neuporaba paviljona je vplivala na delo PMB ter različnih uporabnikov, predvsem pa je pokazala pomen le-tega tako za skupnost kot za razbremenitev drugih delov gradu, predvsem Viteške dvorane.

V. / 6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev

Delo in uspešnost muzeja v letu 2025 so usmerjali cilji na programskem področju, prilagoditve okoliščinam ter finančne in kadrovske možnosti. Muzej je dosegel in v delih presegel zastavljene cilje, predvsem zaradi vključitve upokojene sodelavke za področje etnologije ter angažiranosti sodelavcev na področju dostopnosti, komunikacije in novih raznovrstnih programov za različne ciljne skupine. Sodelavci muzeja so med najuspešnejše in najbolj odmevne projekte uvrstil dva medinstitucionalna programa Zmaga in obnova ter Barok v Sloveniji z novo digitalno predstavitvijo Viteške dvorane. Projekt Muzej povezuje vključuje raznolike enote ter omogoča sodelovanja kot je bilo nadaljevanje novega festivala – Festival evropskega filma Brežice, in uspešen povezovalni projekt Gradovi Posavja. Pomembno je bilo čezmejno sodelovanje, ki se krepi, tako na področju mednarodnega medmuzejskega sodelovanja kot medsektorskega sodelovanje (projekt Interwine, EU4Crafts).

V. / 7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja

V letu 2025 je muzej s pridobljenimi sredstvi ravnal namensko in gospodarno. Zaradi izvajanja in zalaganja sredstev za projekt Interwine se je moral PMB zadolžiti, za kar je pridobil vsa potreba soglasja.

V. / 8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora

Muzej je redno finančno spremljal izvajanje programov in projektov, usklajeval načrtovano porabo z razpoložljivo in skrbel za racionalno rabo sredstev.
V okviru sestankov vseh zaposlenih in sestankov s posameznimi odgovornimi za programe, so bili usklajevani tako vsebinski poudarki kot finančna poraba.

V. / 9. Pojasnila k nedoseženim ciljem

Cilji so bili v večini doseženi. Zaradi pomanjkanja sredstev, ki smo jih morali uporabiti za stroške depoja, povečanje stroškov za KR delo na Baročnih saneh in zalaganje sredstev za projekt Interwine, smo dve odprtji razstav (Šamac - Sarajevo in Sani) prestavili v začetek leta 2026. Vsebinsko in oblikovno je vse bilo pripravljeno v letu 2025.

V. / 10. Ocena učinkov poslovanja na druga področja

Posavski muzej Brežice z delom izkazuje zavedanje širšega družbenega poslanstva za gospodarstvo, družbo, skrb za kulturno krajino in za njen razvoj. To potrjuje delovanje v smeri zagotavljanja kakovostnih storitev za obiskovalce in druge uporabnike, za raziskovalce, vzgojno-izobraževalne zavode, gospodarska podjetja in lokalno skupnost, zelo dejavno vključevanje v različne partnerske projekte in uspešno uvajanje mladih sodelavcev v muzejska in z njim povezana dela.
Posavski muzej Brežice je tako tudi v tem letu uspešno izvajal svoje poslanstvo s poudarkom na »proizvodnji« kakovostnih storitev, kjer so vključeni številni družbeni dejavniki usmerjeni v dobro varstva okolja in trajnostnega razvoja, urejanja prostora, regionalnega razvoja, izobraževanja in turizma. Poleg tega, da muzej izkazuje visoko odgovornost pri gospodarjenju in učinkovitosti poslovanja z javnimi sredstvi, si ob tem ves čas prizadeva, da med zaposlenimi spodbuja kakovostno strokovno delo, izpostavlja skrb za izobraževanje in usmerjanje mlajšega strokovnega kadra, poudarja vrednote delavnosti in poštenosti, izboljšuje privlačnost in zanimivost kulturnega dogajanja ter prepletanja izkušenj in pobud v muzeju in navzven.
Z izkazovanjem gostoljubnosti in prijaznega odnosa do vseh, ki pridejo v muzej, si muzej odpira nove priložnosti. Najboljša naložba je prav dobrodejna povezanost z okoljem, tj. z nosilci, ustvarjalci in s častilci dediščine, ki jih muzej gostoljubno privablja z raznovrstnimi programi, dejavnostmi in interpretacijami – rezultati strokovnega dela, poleg tega pa tudi nenasilje vabljenja (»Vljudno vabljeni – nič siljeni«) in povezovanje vsega dobrega v trajnostno kulturno krajino.
Muzej se odraža kot strokovna, odprta, prijazna in spodbudna ustanova za vse ljudi, ob tem pa tudi varen prostor za zaposlene in uporabnike.

V. / 11. Druga pojasnila

Analiza kadrovanja

Leto 2025 je bilo ponovno pestro, predvsem zaradi dolgotrajnih bolniških odsotnosti.
V omogočanje dostopnosti – odpiralnega časa – ter delovanja tako muzeja kot Centra za obiskovalce Vodovodni stolp so bili intenzivneje vključeni študenti (skupaj 17). Veliko raznovrstnega dela so opravili tudi štirje upokojenci, zaposleni v obsegu dovoljene kvote ur. Vse to predstavlja nenehno posredovanje znanja in veščin, prav tako je to tudi finančni zalogaj, saj so stroški študentskega dela visoki.
Kot prosimo že vrsto let, je nujna okrepitev strokovne javne službe, vsaj še z 1 kustosom, ki bi bil zadolžen za področje dokumentacije.

Razstavni in depojski prostori

Muzej je v letu 2024 zaključil z iskanjem prostorov in dosegel dogovor z Gradbeništvom Fomes d. o. o., lastnikom prostorov v velikosti 475 m2 za obdobje 5 leti, z možnostjo podaljšanje. Prostori so blizu sedeža muzeja, možna je dobra in racionalna ureditev, najemodajalec je uredil prostor v sodelovanju

s PMB in zahtevami KR delavnice. Sodelavci KR delavnice in vse kustosinje, delno pa tudi drugi sodelavci bodo vpeti v kakovostno izvajanje prenosa predmetov iz »depoja Dijaški dom« v nov depo. V letu 2025 smo uspeli kupiti del potrebne opreme za kakovostno organizacijo depoja.

Pridobivanje depojskih prostorov izven gradu Brežice je bila ena izmed prioritet, kar ni zaključeno, saj bi muzej potreboval večji prostor, smiselno pa bi bilo, da so prostori last sedežne občine ali pa države glede na dejstvo, da je več kot 60 % predmetov v lasti države – arheologija. V prihodnjih letih pa je napovedana oddaja obsežnih arhivov arheoloških najdišč, prva že v začetku leta 2026, za kar smo urejali dogovor v letu 2025 s CPA in ZVKDS OE Novo mesto – arhiv najdišča Ribnica na Dolenjskem (Romula; EID 1-09335).

Investicijsko vzdrževanje

Posavski muzej Brežice skrbi za spomenik državnega pomena, ki je delno obnovljen.
Muzej je izvajal vsa tekoča vzdrževanja v prostorih gradu Brežice, v zbirkah in depojih z upoštevanjem vseh navodil za varno delo.
Poseben del je upravljanje z Vodovodnim stolpom in Centrom za obiskovalce, kar predstavlja nov – tudi tehnološki izziv zaradi raznolikosti sistemov.
V novih depojskih prostorih je potekala namestitev opreme in prenos predmetov.
Decembra smo pričeli z urejanjem prostora v kleti za opremo, ki je del projekta Interwine.

Nadaljevanje prenove, projekti in projektna dokumentacija

Uspešna prijava na Javni razpis za izbor operacij »Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin ter vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem – kohezijska regija vzhodna Slovenija (oznaka JR-EKP-KS 2025-28) je pomenila novo investicijo, ki bo zaključena leta 2026.
Pomembno je nadaljevanje priprave projektne dokumentacije, kjer je najbolj urgentno ureditev ogrevanja ter prenova prostorov S dela gradu, pa tudi dvorišča in Z fasade.

Meritve v Viteški dvorani, na drugih lokacijah in oprema

Muzej je nadaljeval z izvajanjem meritev in spremljanjem klimatskih razmer v Viteški dvorani. Ob obsežnih in zahtevnih dogodkih je bilo skrbno spremljano gibanje vlage, temperature, hrupa in vibracij. Vsi uporabniki so zavezani upoštevanju navodil za ustrezno rabo, kar je bilo dosledno izvajano tudi v letu 2025.
Od 6. junija 2025 so v Viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice spremljali mikroklimatske razmere z digitalnimi merilniki vlage in temperature HOBO Data Loggers. Za celovito za celovito spremljanje mikroklimatskih razmer v različnih delih muzeja je bila merilna oprema nameščena še na šestih lokacijah v gradu in treh v depojih, skupaj deset merilnih mest. Namestitev merilnikov je potekala v sodelovanju z dr. Matijem Strličem z Inštituta za dediščinsko znanost Slovenije (E-RHIS), kar predstavlja primer učinkovitega medinstitucionalnega sodelovanja pri ohranjanju muzejske dediščine. Redno beležene meritve so bile posredovane Hend Mahgoub v dodatno preučevanje.

Nabave osnovnih sredstev in drobnega inventarja

V letu 2025 je muzej kupil potrebno opremo za urejanje depoja – regali, lestve, omare, razvlažilnike, viličar in drobni inventar.
Konservator-restavrator je skupaj s sodelavci izdelal konstrukcijo za izvlečne mreže, ki jih je nato namestil v depojski prostor, namenjen umetnostnozgodovinski zbirki.
V depojski prostor umetnostne zgodovine so namestili razvlažilnike ter digitalni merilnik temperature in relativne zračne vlage. Merilna oprema je bila nameščena 6. junija 2025, v sodelovanju z dr. Matijo Strličem z Inštituta za dediščinsko znanost Slovenije (E-RHIS).
Za potrebe razstav je bila nabavljena IKT in razstavna oprema, nekaj obstoječe pa je bilo preurejene.
Nabavili smo nekaj drobnega inventarja.

V. / 12. Zaključek

Sodelavci Posavskega muzeja Brežice so v letu 2024 sledili zastavljenim ciljem, jih dopolnjevali z novimi idejami ter le-te tudi uresničevali. Letni cilji sledijo strateškim dolgoročnim ciljem Strateškega načrta 2025–2029. Pri tem je bila pomembna podpora ustanoviteljev in financerjev ter naklonjenost obiskovalcev in uporabnikov.
Kot vsako leto, se tudi ob poročanju za leto 2025 zavedamo pomembnosti nenehnega izobraževanja, pridobivanja novih znanj, kompetenc, dopolnjevanja metod dela ter dobrega sodelovanja z različnimi zunanjimi sodelavci, kar sooblikuje muzejsko skupnost in povečuje družbeni kapital muzeja.

Seznam in kazalo tabel in grafikonov

Seznam tabel

Tabela 1: Lokacije, na katerih deluje muzej 5
Tabela 2: Zaposleni, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, stanje 31. 12. 2025 in spremembe skozi leto – 12 delovnih mest 10
Tabela 3: Zaposleni, ki jih financira ali pa sofinancira Občina Brežice ter različni projekti, gibanje v letu 2025 in stanje na dan 31. 12. 2025 12
Tabela 4: Nosilci nalog, vključenih v Sklop I ter delo 14
Tabela 5: Evidentirani muzejski predmeti in predmeti v akcesiji v letih 2023, 2024 in 2025 17
Tabela 6: Inventarizirani muzejski predmeti 2025 17
Tabela 7: Ovrednoteni muzejski predmeti 2025 17
Tabela 8: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti v letih 2023, 2024 in 2025 18
Tabela 9: Digitalizirani predmeti in dodatna digitalizacija 18
Tabela 10: Objave muzejskih predmetov 19
Tabela 11: Restavrirani predmeti v letu 2025 21
Tabela 12: Konservirani predmeti v letu 2025 21
Tabela 13: Preventivno konservirani predmeti 22
Tabela 14: Načrtovano in realizirano na področju konserviranja in restavriranja 22
Tabela 15: Skupaj področje konserviranje in restavriranje glede na uporabnike 22
Tabela 16: Predmeti za pedagoški in obrazstavni program 22
Tabela 17: Spominski predmeti (dodelava spominkov za muzejsko trgovino) 23
Tabela 18: Izdelave predmetov v letih 2023, 2024, 2025 23
Tabela 19: Preventivna konservacija, konserviranje in restavriranje v letih 2023, 2024 in 2025 23
Tabela 20: Nakupi, darovi in zamenjave v strokovni knjižnici, po področjih 24
Tabela 21: Dostopnost gradiva knjižnice glede na uporabnike 24
Tabela 22: Nove razstave v letih 2023, 2024 in 2025 39
Tabela 23: Vabila – tiskana in elektronska, letaki, plakati, drugo promocijsko gradivo 58
Tabela 24: Število skupin, programov in udeležencev 59
Tabela 25: Obiskovalci šolskih skupin po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu 59
Tabela 26: Število obiskovalcev muzeja po skupinah 61
Tabela 27: Število obiskovalcev/uporabnikov prireditev in programov muzeja glede na vrsto dogodkov in lokacijo 63
Tabela 28: Število izdanih vstopnic in prihodki od vstopnin, po kategorijah 66
Tabela 29: Število brezplačnih vstopov po kategorijah v muzeju 68

Tabela 30: Obiskovalci vodenih ogledov, po mesecih v muzeju in Vodovodnem stolpu 68
Tabela 31: Primerjava števila lastnih prireditev 71
Tabela 32: Primerjava prireditev drugih organizatorjev 72
Tabela 33: Primerjava števila porok in obiskovalcev 72
Tabela 34: Primerjava prodaje v muzejski trgovini, vstopnine in uporabnine 73
Tabela 35: Dostopnost muzejskega gradiva zunanjim uporabnikom 73
Tabela 36: Prispevki na spletni strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto prispevka 76
Tabela 37: Najbolj gledane objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice v letu 2025 – lastne objave in lastni dogodki 77
Tabela 38: Najbolj gledane vsebinske objave na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice 78
Tabela 39: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto in število objav 78
Tabela 40: Najbolj gledane vsebinske objave leta 2025 na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice 79
Tabela 41: Najbolj gledane objave na YouTube profilu Posavskega muzeja Brežice v letu 2025 80
Tabela 42: Primerjava števila oglasov 80
Tabela 43: Primerjava števila objav v medijih 81
Tabela 44: Prevzem arhivov arheoloških najdišč 85
Tabela 45: Ocena uspeha po programskih sklopih v letu 2025 91

Seznam grafikonov

Grafikon 1: Evidentirani in predmeti v akcesiji v letih 2023, 2024 in 2025 17
Grafikon 2: Inventarizirani in ovrednoteni muzejski predmeti v letih 2023, 2024 in 2025 18
Grafikon 3: Gibanje števila udeležencev šolskih skupin po mesecih v letih 2023, 2024 in 2025 60
Grafikon 4: Gibanje skupnega števila obiskovalcev po skupinah 63
Grafikon 5: Gibanje števila obiskovalcev v letu 2025 63
Grafikon 6: Gibanje števila udeležencev programov v letih 2023, 2024 in 2025 64
Grafikon 7: Gibanje števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2023, 2024 in 2025 65
Grafikon 8: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov in vodenih ogledov ter števila obiskovalcev muzeja in Vodovodnega stolpa (s kupljeno vstopnico) v letih 2023, 2024 in 2025 65
Grafikon 9: Gibanje števila izvedenih pedagoških programov, vodenih ogledov in obiskovalcev muzeja (brez Vodovodnega stolpa) v letih 2023, 2024 in 2025 66
Grafikon 10: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2025 69
Grafikon 11: Gibanje števila skupin vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa med letoma v letu 2025 69
Grafikon 12: Gibanje števila obiskovalcev vodenih ogledov muzeja in Vodovodnega stolpa v obdobju 2023–2025 70
Grafikon 13: Gibanje ogledov spletne strani v letu 2025 75
Grafikon 14: Doseg objav na Facebook strani (levo) in Instagram profilu (desno) v letu 2025 76
Grafikon 15: Ogledi Facebook strani (levo) in Instagram profila (desno) v letu 2025 77
Grafikon 16: Primerjava števila objav na Facebook strani Posavskega muzeja Brežice glede na vrsto objave 79
Grafikon 17: Gibanje ogledov videoposnetkov na YouTubu v letu 2025 79
Grafikon 18: Primerjava števila objav v medijih 81
Grafikon 19: Uspeh po programskih sklopih 93

*Dokument ni jezikovno pregledan.